

The background features a complex network of nodes and edges, with nodes represented by small, multi-colored spheres (pink, green, blue) and edges as thin white lines. Overlaid on this network are several thick, 3D-rendered ribbons in shades of green and blue, which are twisted and looped, resembling protein secondary structures like alpha-helices and beta-strands. The overall aesthetic is scientific and digital, set against a dark blue gradient background.

Proteomika 2023

PROTEOMIKA

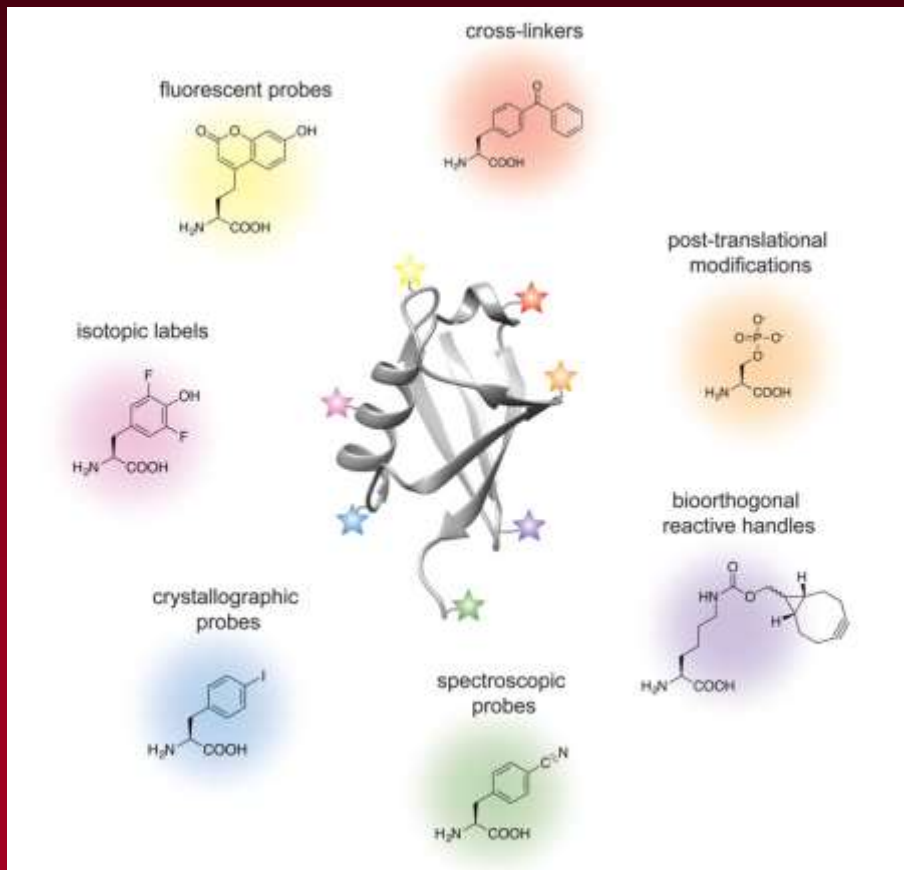
2023

- Proteomika, Metody práce s bílkovinami (Petrák 16/10)
- **Separační metody, digesce a principy ID bílkovin pomocí MS** (Petrák 23/10)
- **Principy hmotnostní spektrometrie, instrumentace** (Man 30/10)
- **Hmotnostní spektrometrie v proteomice, analýza PTM** (Man 6/11)
- **ID proteinů, DDA, DIA, databáze, FDR** (Talacko 13/11)
- **Kvantifikace, isotopy, LFQ, cílená proteomika** (Harant 20/11)
- **Design experimentu, zpracování dat, bioinformatika...**(Harant 27/11)
- **Proteomika membránových proteinů, proteinové komplexy** (Petrák 4/12)
- **Klinická proteomika, speciální metody** (Petrák 11/12)

METODY PRÁCE S PROTEINY

- dezintegrace, lýza, frakcionace
- detergenty a jejich vlastnosti
- srážení, precipitace, denaturace
- koncentrace, filtrace
- stanovení koncentrace
- **značení a imobilizace bílkovin**

ZNAČENÍ A ZAKOTVOVÁNÍ PROTEINŮ

Reaktivní skupiny bílkovin

sulfhydryl (–SH)

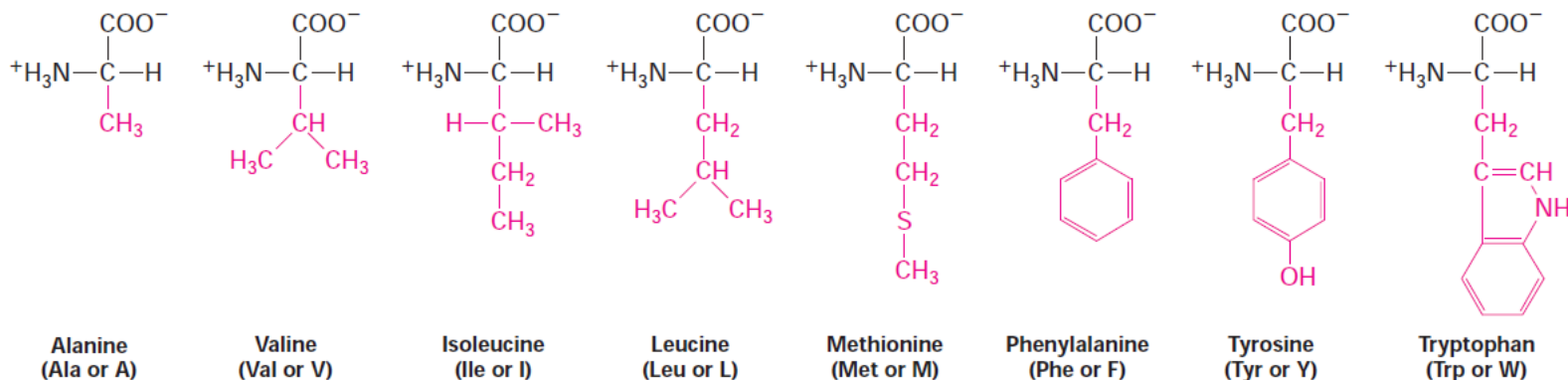
primární amin (–NH₂)

karboxyl (–COOH)

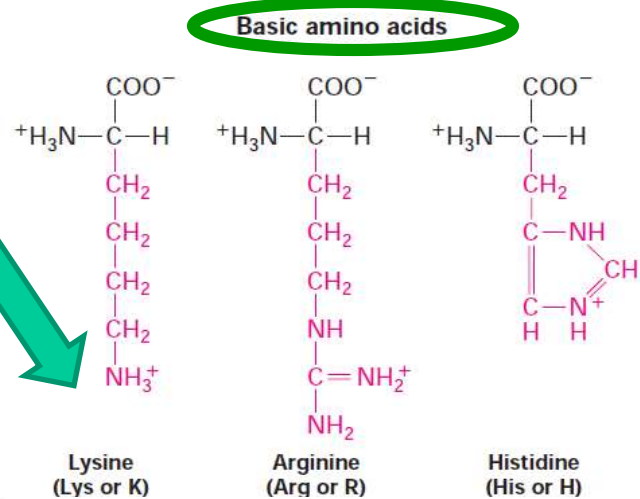
karbonyl sacharidu (–CHO)

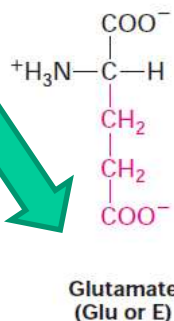
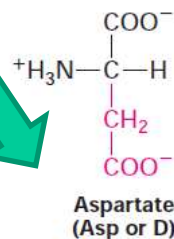
HYDROPHOBIC AMINO ACIDS

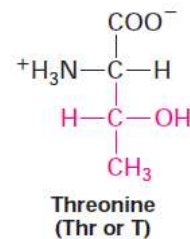
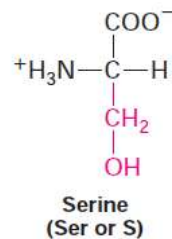
HYDROPHILIC AMINO ACIDS

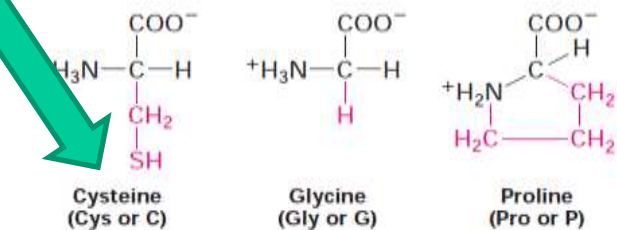
Acidic amino acids

Polar amino acids with uncharged R groups

SPECIAL AMINO ACIDS

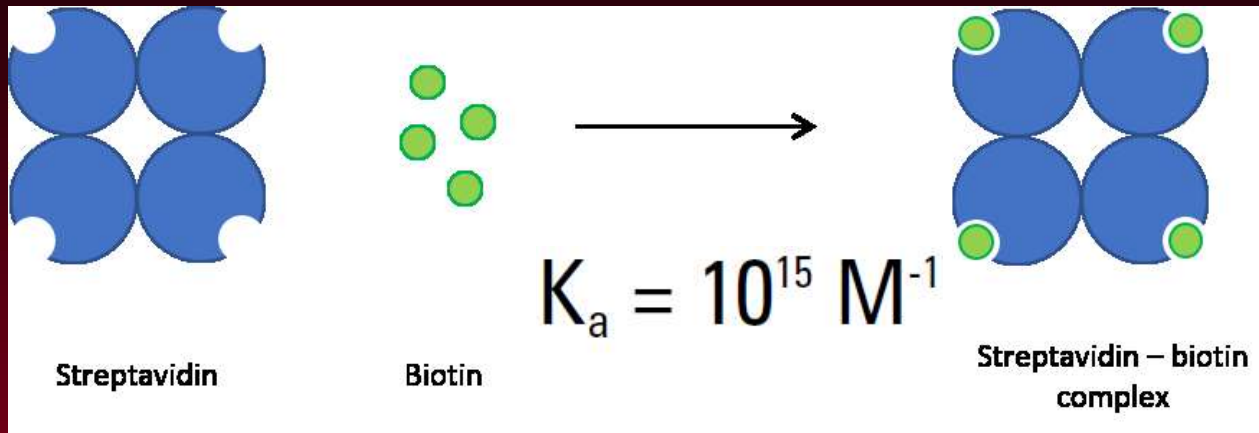
Vhodně reaktivní:

Cystein (-SH)

Lysin (epsilon aminoskupina)
N' - (aminoskupina)

-C' (karboxyl + Asp, Glu)

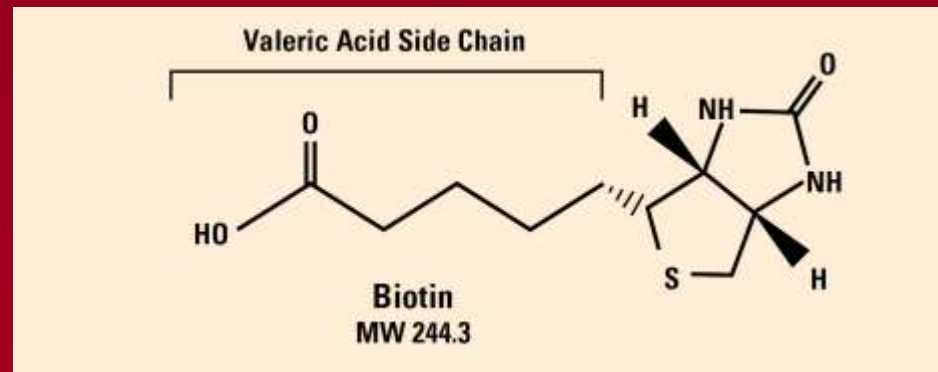
Vazba Avidin (Streptavidin) - Biotin

Nejsilnější známá nekovalentní interakce
mezi proteinem a ligandem

Avidin (Streptavidin), tetramerní proteiny 50-70 kDa

**Biotin
(vitamín B7)**

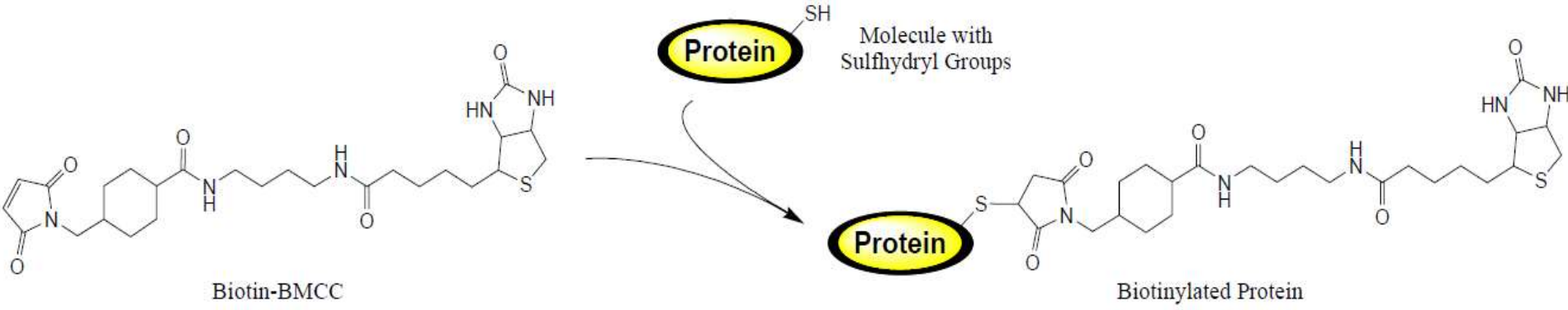

SH-

Cys

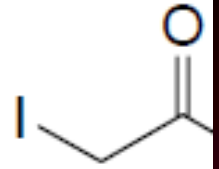

Maleimid

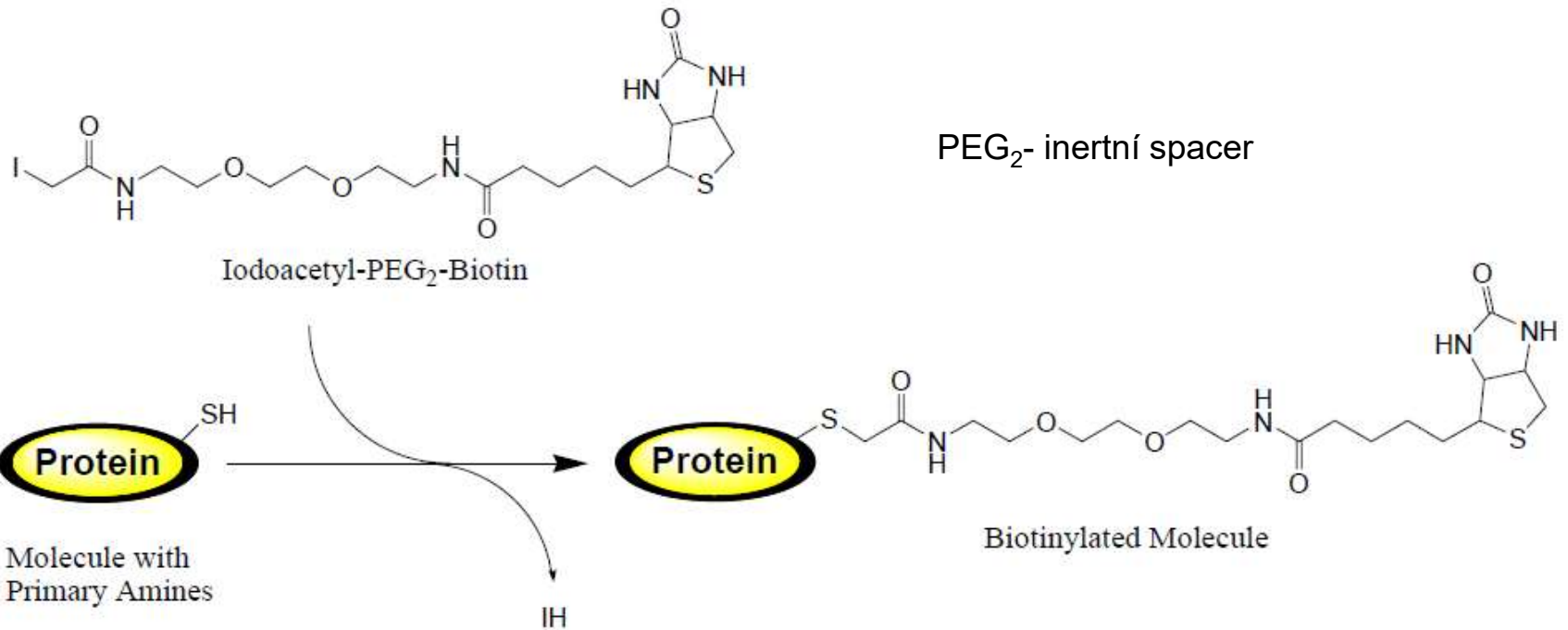

SH-

Cys

Iodoacetyl

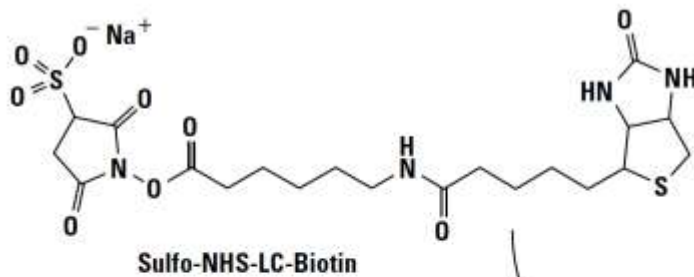
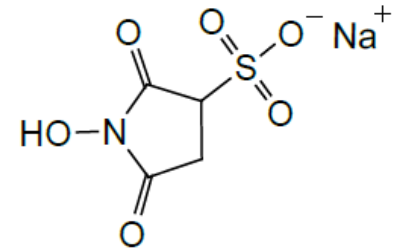
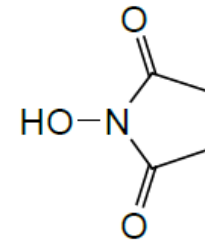

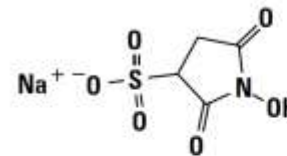

N', epsilon aminoskupina Lys

N-hydroxysukcinimid (NHS)
sulfo N-hydroxysukcinimid (NHS)

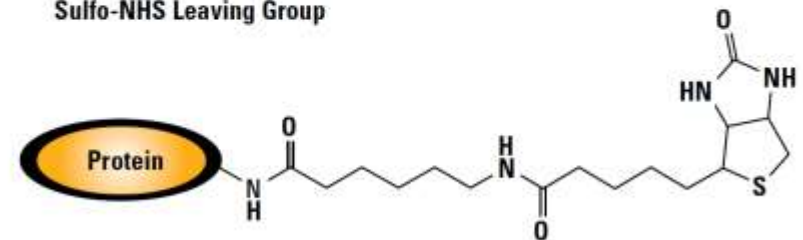

Sulfo-NHS-LC-Biotin

Sulfo-NHS Leaving Group

Protein
NH₂
Molecule with
Primary Amines

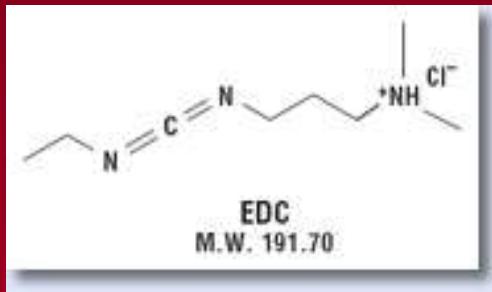
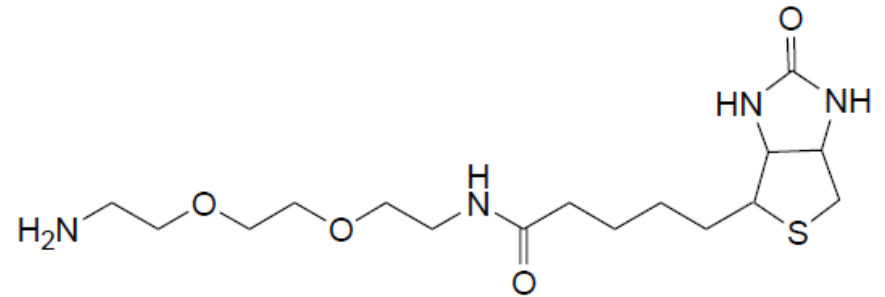
Biotinylated Molecule

COOH-

C', Asp. Glu

Protein-COOH

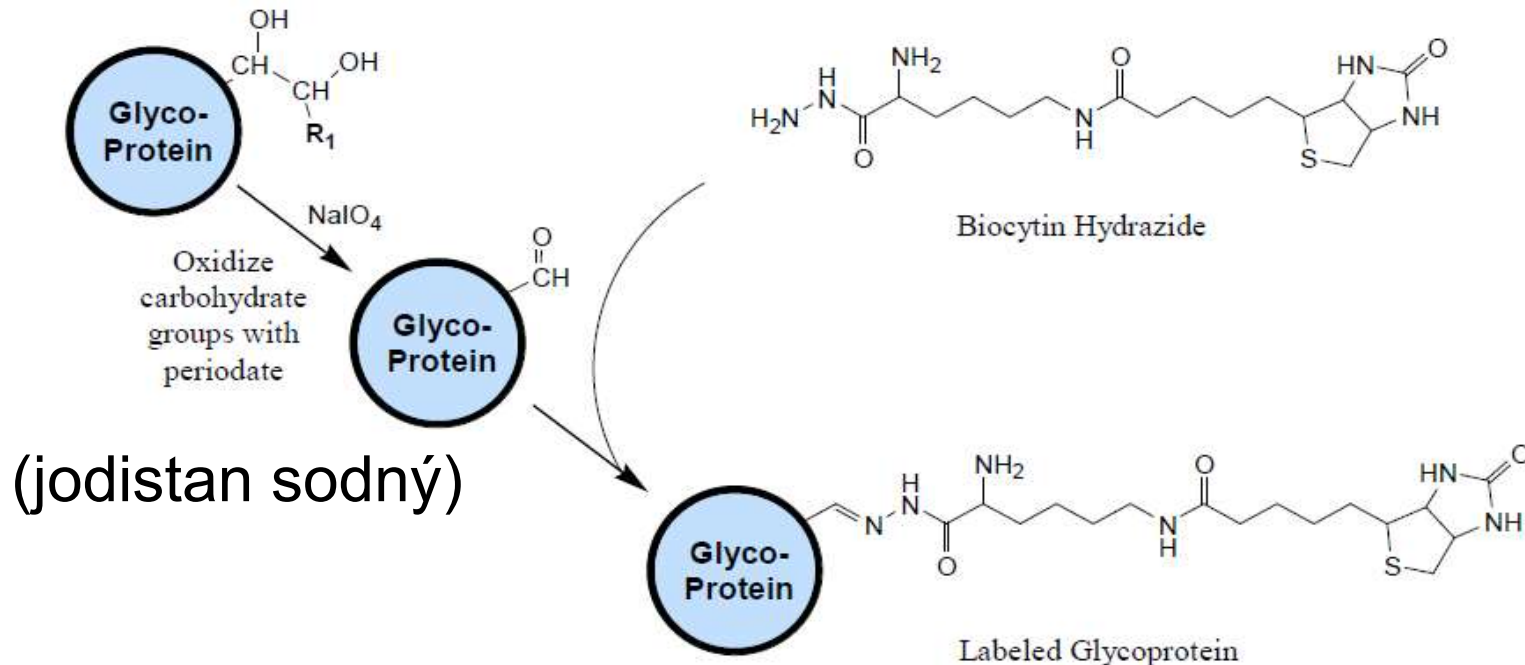
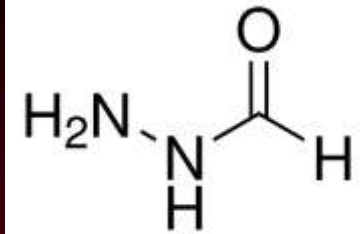
+

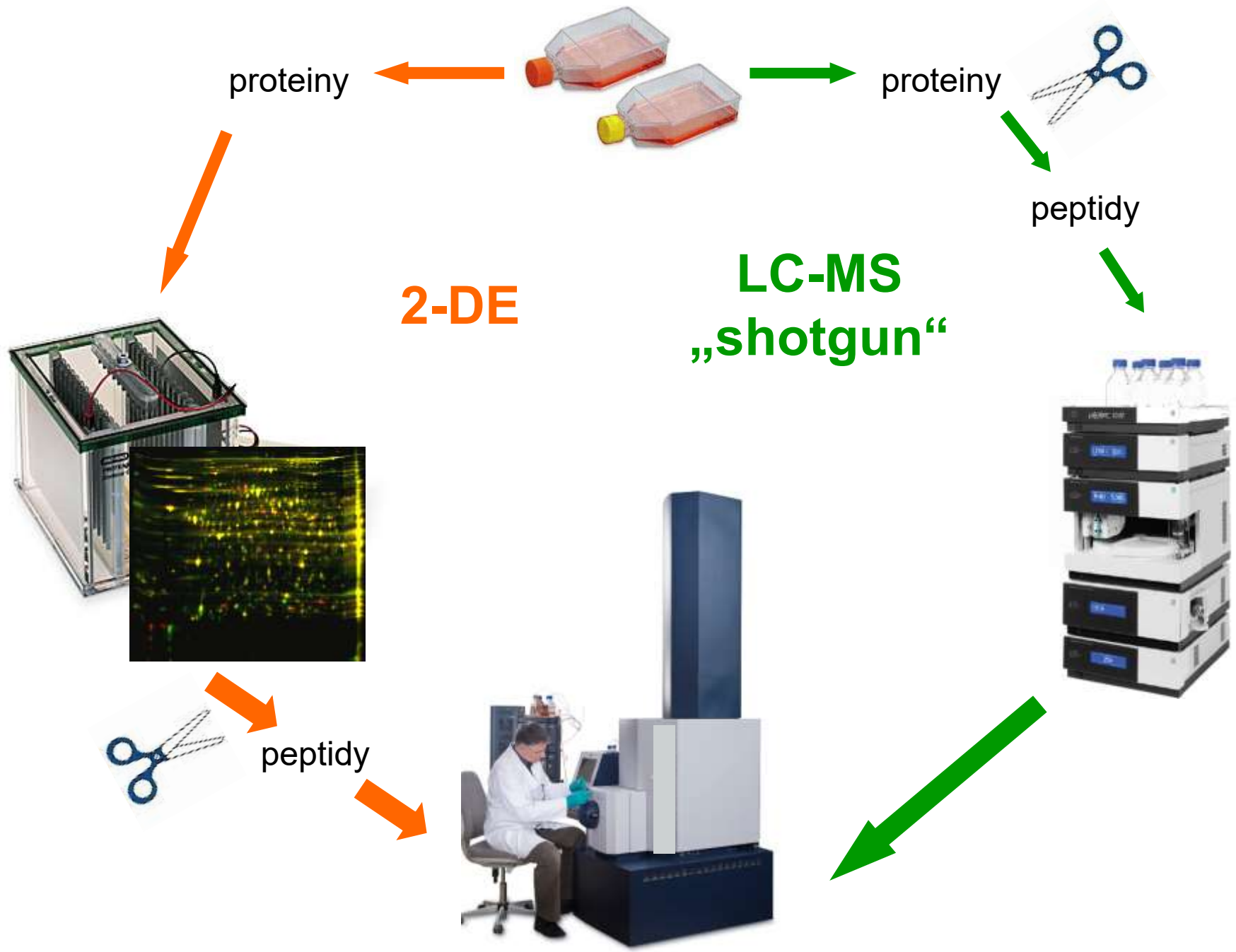
kroslinker EDC

Cukry

hydrazid

Biotin Hydrazide **bind to oxidized carbohydrates through the hydrazide group ($-\text{NH}-\text{NH}_2$)**, forming a **hydrazone linkage**. Oxidation of glycoproteins generates reactive aldehydes that react specifically with hydrazide groups.

SEPARAČNÍ METODY

- CHROMATOGRRAFIE
  - Gelová filtrace, SEC
  - Iontoměničová chromatografie
  - Afinitní chromatografie
  - Chromatografie v reverzní (obrácené) fázi
  - HILIC (chromatografie hydrofilních interakcí)
- ELEKTROFORÉZY

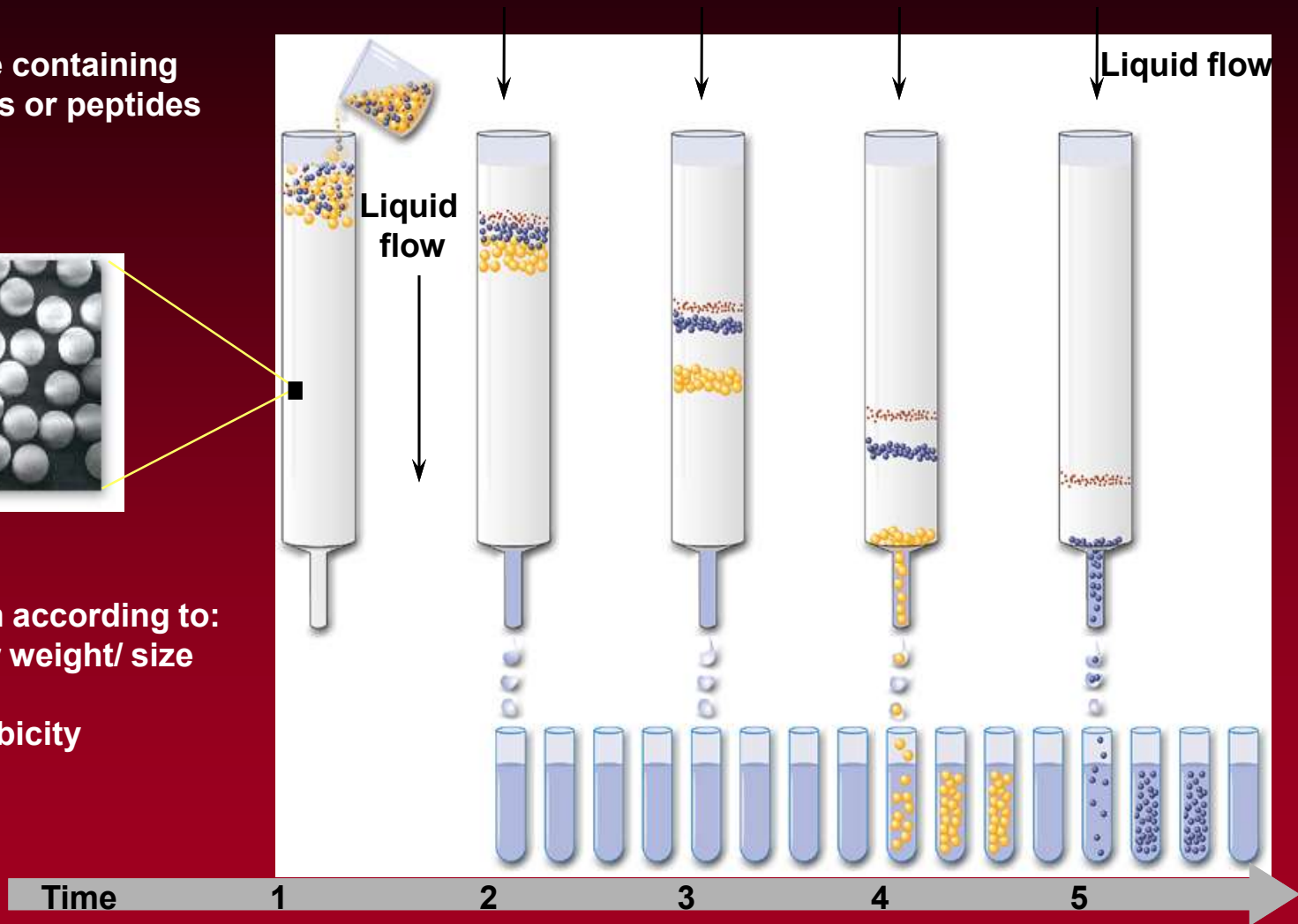

Liquid Chromatography (LC)

Sample containing proteins or peptides

Separation according to:
-molecular weight/ size
-charge
-hydrophobicity
-affinity

•Vzorek se rozděluje mezi mobilní a stacionární (pevnou) fázi

KAPALINOVÁ CHROMATOGRRAFIE (LC)

- Atmosférická
- Nízkotlaká (FPLC, MPLC)
- **Vysokotlaká (HPLC)**

Klesá : objem vzorku, průtok
a průměr kolony
Roste: rychlost separace

MATRIX :

- kroslinkovaný dextran (Sephadex)
- kroslinkovaná celulóza (Sephacel)
- kroslinkovaná agarosa (Sepharose)
- polyakrylamid (Sepahacryl)
- silica - kyselina ortokřemičitá
- polystyren a jiné synt. polymery

METODY Chromatografické SEPRACE BIOMOLEKUL

VELIKOST

Gelová filtrace
(Size-exclusion chromatography)

AKTUÁLNÍ NÁBOJ

Iontoměničová chromatografie
(Ion exchange chromatography)

**SPECIFICKÉ
INTERAKCE**

Afinitní chromatografie
(Affinity chromatography)

HYDROFOBICITA

Chromatografie v reverzní fázi
(Reverse phase chromatography)

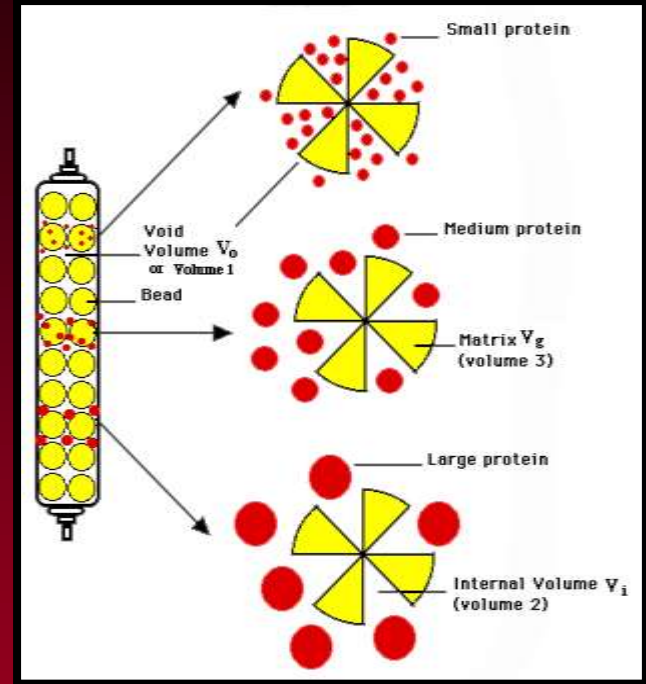
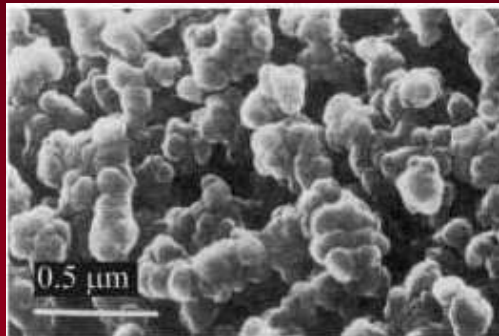
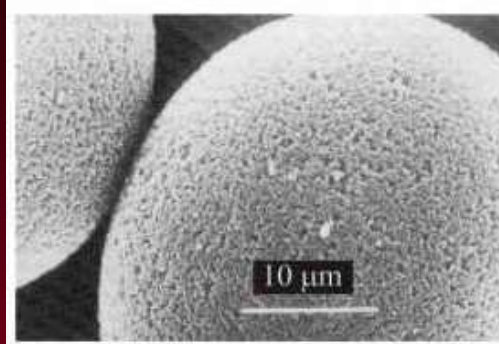
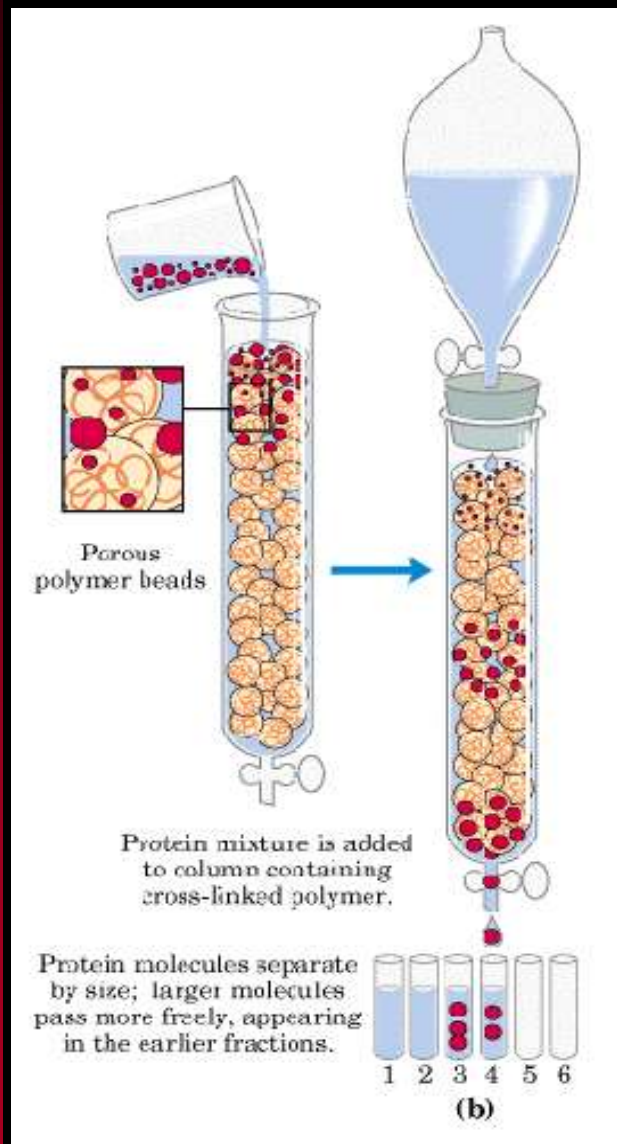
HYDROFILNOST

Chromatografie hydrofilních interakcí
(Hydrophilic interaction LC)

GELOVÁ FILTRACE

SIZE-EXCLUSION CHROMATOGRAPHY GEL-PERMEATION CHROMATOGRAPHY

Částice se v porézní matrix rozdělují na základě velikosti

Lze provádět za nativních podmínek !

Separáčnı rozmezı až do 1000-2 000 000 Da

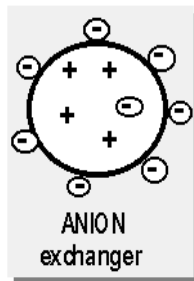
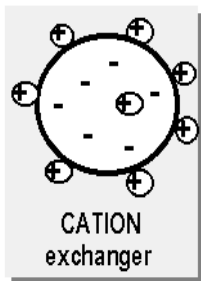
Vhodná pro proteiny a proteinové komplexy

ION EXCHANGE CHROMATOGRAPHY

IONTOMĚNIČOVÁ CHROMATOGRAFIE

- Dělí na základě aktuálního celkového náboje

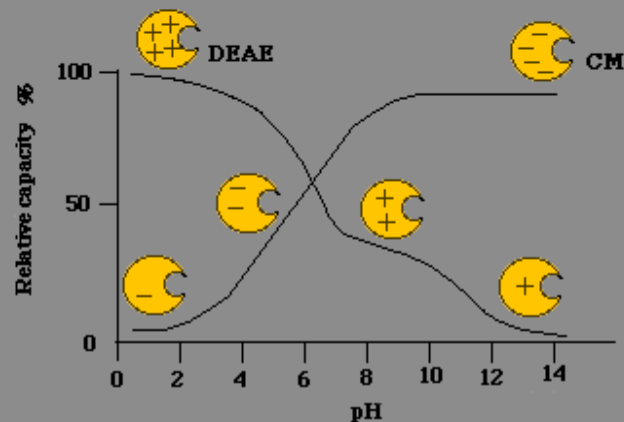
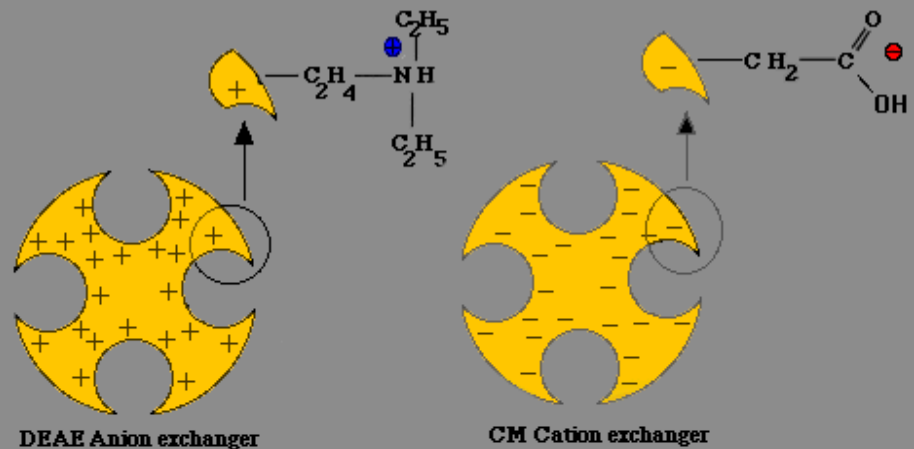
Ion exchange resins

Anex je pozitivně nabitý

Katex je negativně nabitý

Charge Properties of Ion Exchangers

Vhodná pro proteiny i peptidy

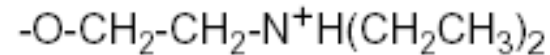

Funkční skupiny iontoměničů

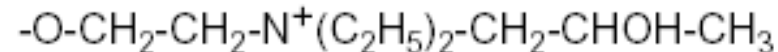
Anion exchangers

Functional group

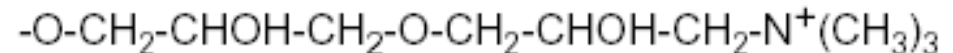
Diethylaminoethyl (DEAE)

Quaternary aminoethyl (QAE)

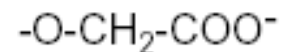
Quaternary ammonium (Q)

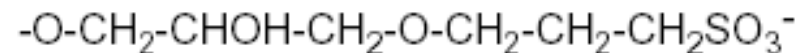
Cation exchangers

Functional group

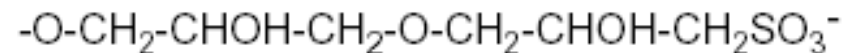
Carboxymethyl (CM)

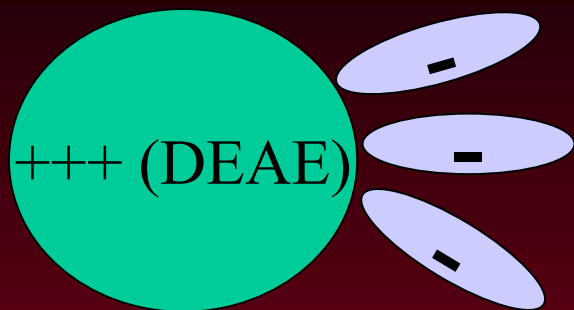
Sulphopropyl (SP)

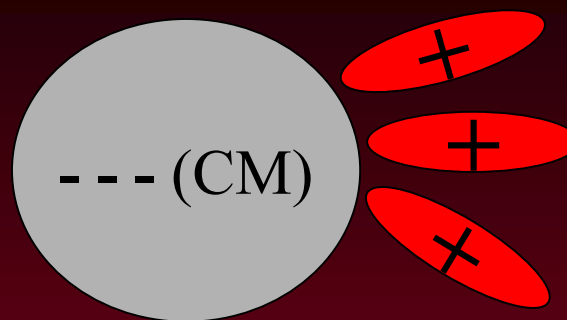
Methyl sulphonate (S)

ANEX

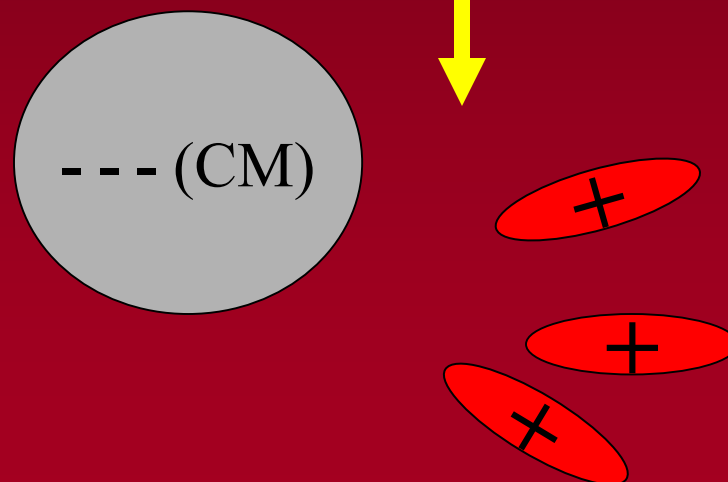
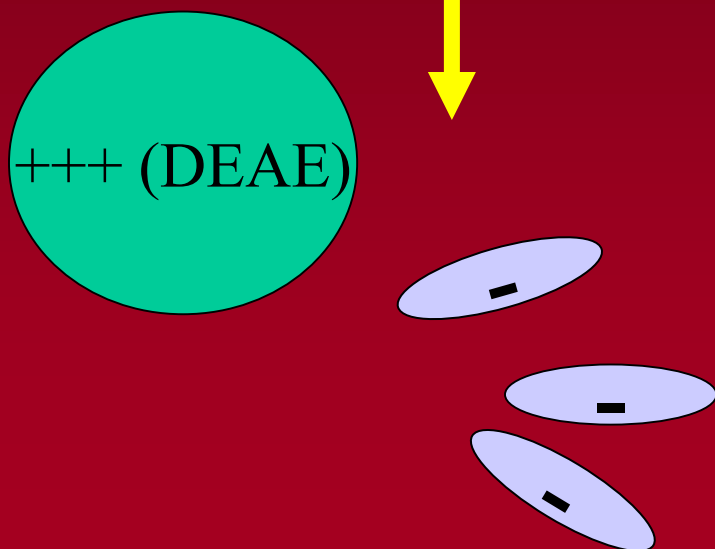
KATEX

ELUCE:

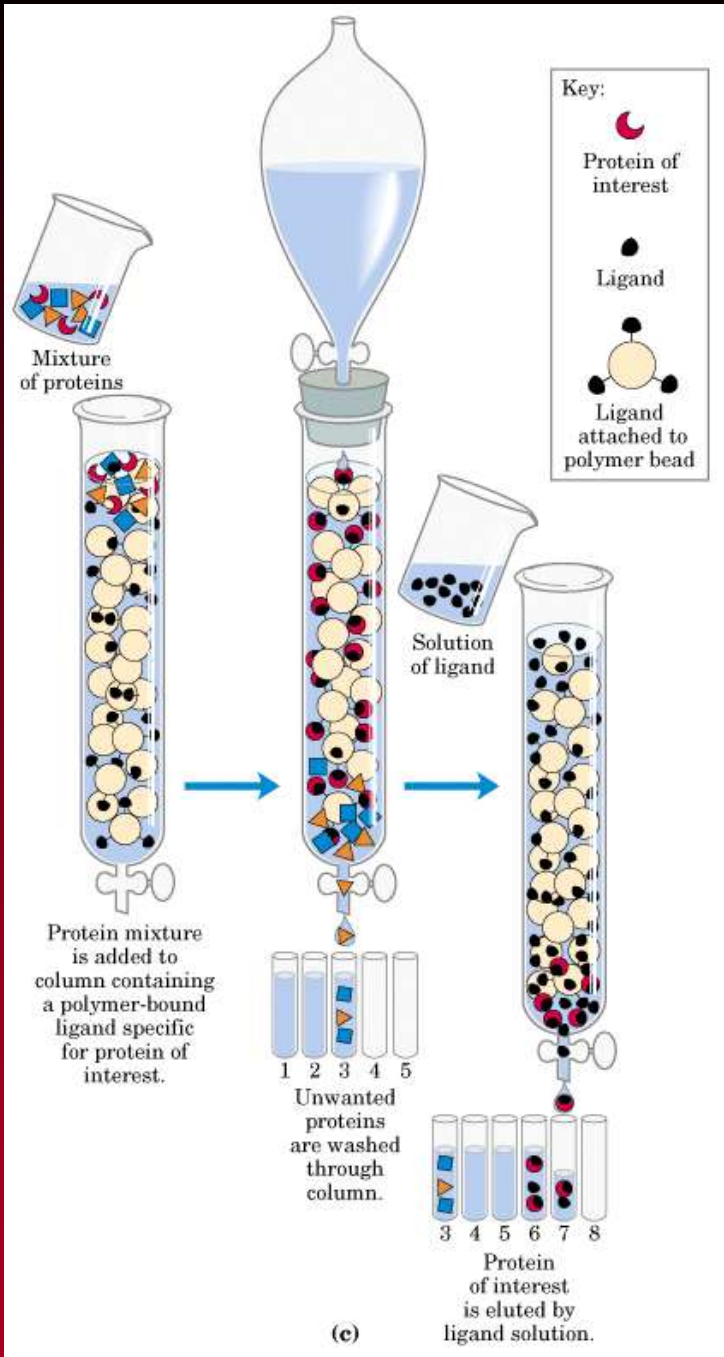
Zvýšená iontová síla (snížení ES interakcí)

Změna pH = chromatofokusace

AFINITNÍ CHROMATOGRFIE

Interakce proteinu/peptidu s jeho specifickým ligandem
metabolit, kov, DNA,
protilátka.....

Eluce:

- ligand
- pH
- iontová síla
- denaturační činidlo

Vhodná pro proteiny i peptidy

AFINITNÍ MATRIX

Aktivované matrice:

NHS Sepharose.....lze vázat za aminoskupinu (succinimid)

CNBr Sepharose.....lze vázat za aminoskupinu

EAH Sepharose .....lze vázat za karboxyl

Thiol sepharose.....lze vázat za SH cysteinu

Matrice s afinitou pro IgG a některé další Ig (nekovalentní)

Protein G Sepharose

Protein A Sepharose

Protein A, G magnetic beads

Matrice s afinitou pro glykoproteiny (nekovalentní)

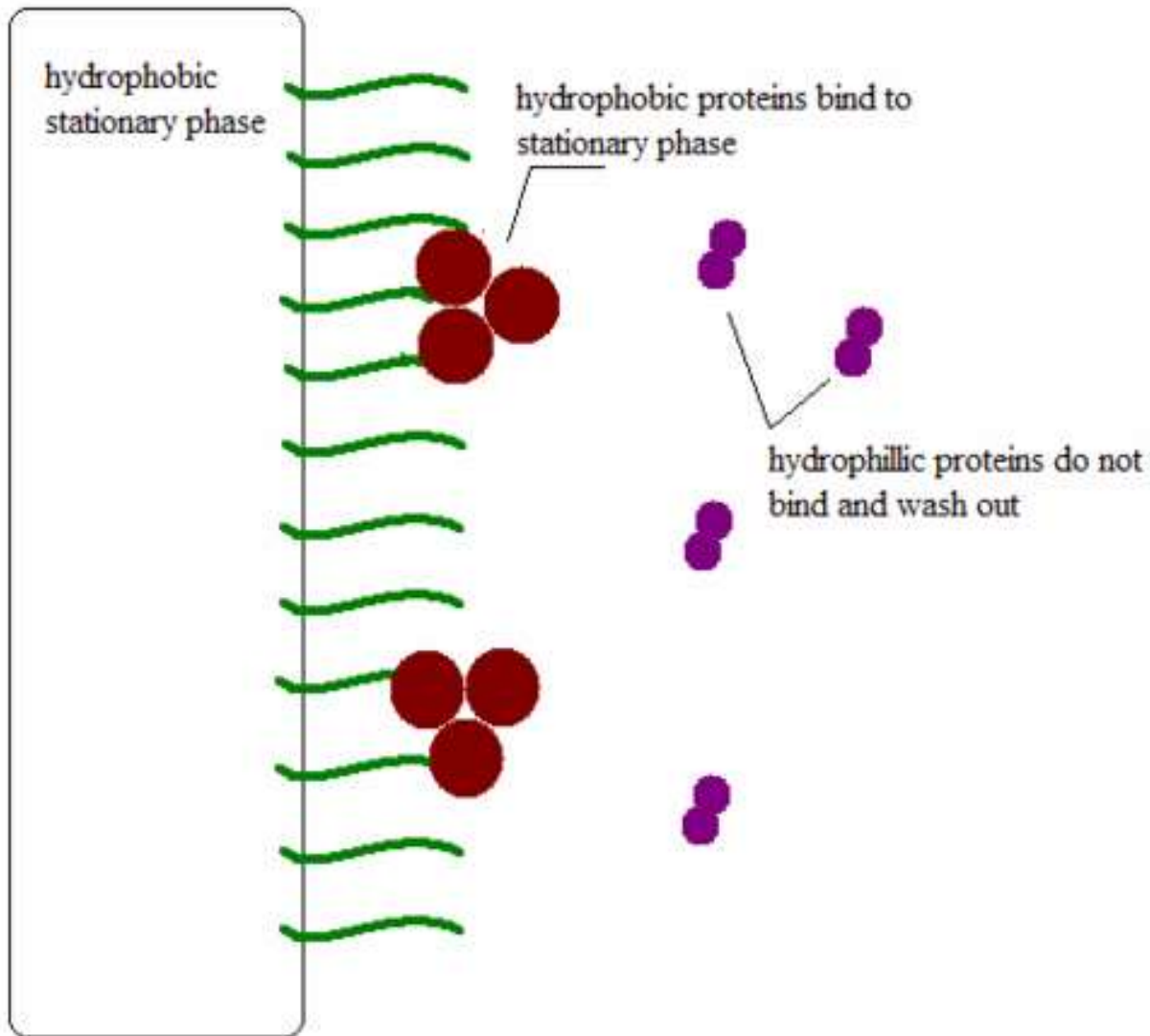
ConA Sepharose

Velké ligandy (DNA, protein) lze vázat přímo na matrix.

Malé ligandy (nukleotid, NADP, hormon...) možnost vazby přes inertní „spacer arm“.

REVERZNÍ FÁZE (REVERSE PHASE CHROMATOGRAPHY)

Dělení na základě interakce s hydrofobní matricí
(na základě odlišné hydrofobicity peptidů/proteinů)

- Matrice a ligand: vysoce hydrofobní alifatické řetězce
- Vzorek je v hydrofilním rozpouštědle
- Eluce: **gradientem organického rozpouštědla**

$\text{CH}_3\text{-OH}$
Methanol

$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-OH}$
Propanol

$\text{CH}_3\text{-C}\equiv\text{N}$
Acetonitrile

$\begin{array}{c} \text{O} \\ \diagup \quad \diagdown \\ \text{CH}_2 \quad \text{CH}_2 \\ | \quad | \\ \text{CH}_2\text{-CH}_2 \end{array}$
Tetrahydrofuran

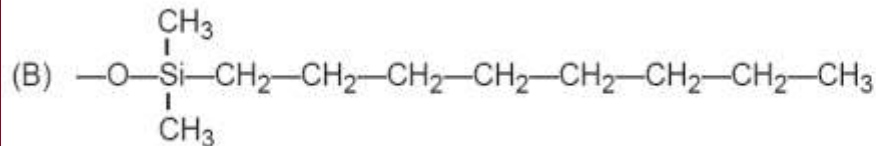
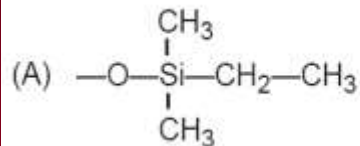

REVERZNÍ FÁZE (REVERSE PHASE CHROMATOGRAPHY)

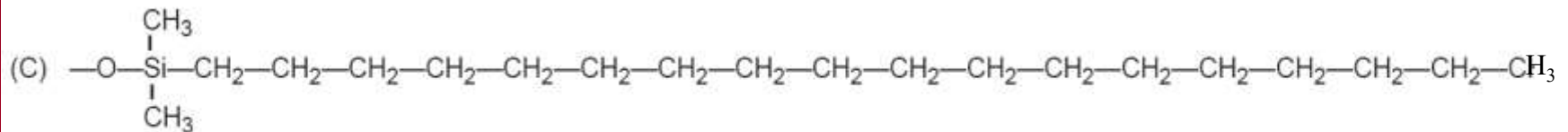
Dělení na základě interakce s hydrofobní matricí
(na základě odlišné hydrofobicity peptidů/proteinů)

Matrice - nerozpustná, odolná organice a vysokému tlaku
– silica, polystyren...

Ligandy – hydrofobní alifatické řetězce C2-C18, nebo jiné polymery

C18

Kompatibilita s MS!

Vhodná pro proteiny i peptidy

HILIC – hydrophilic interaction liquid chromatography (chromatografie hydrofilních interakcí)

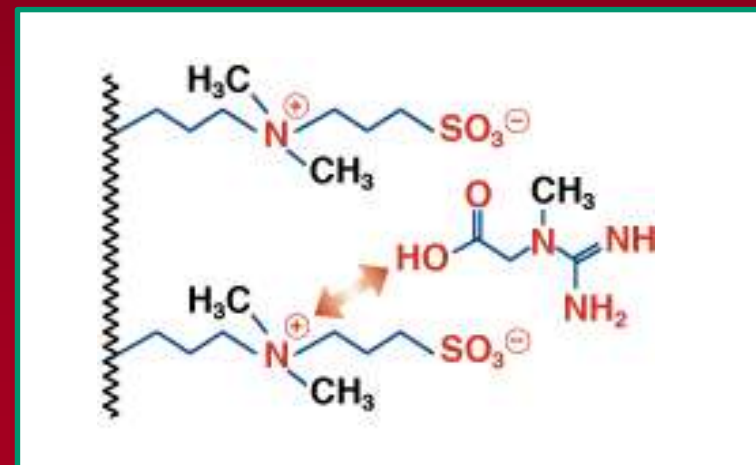
Dělí analyty na základě polárních interakcí

Stacionární fáze – polární, retenční čas roste s polaritou analytu

Mobilní fáze – organické rozpouštědlo, eluce zvyšující se polaritou
(podílem vody a/nebo soli)

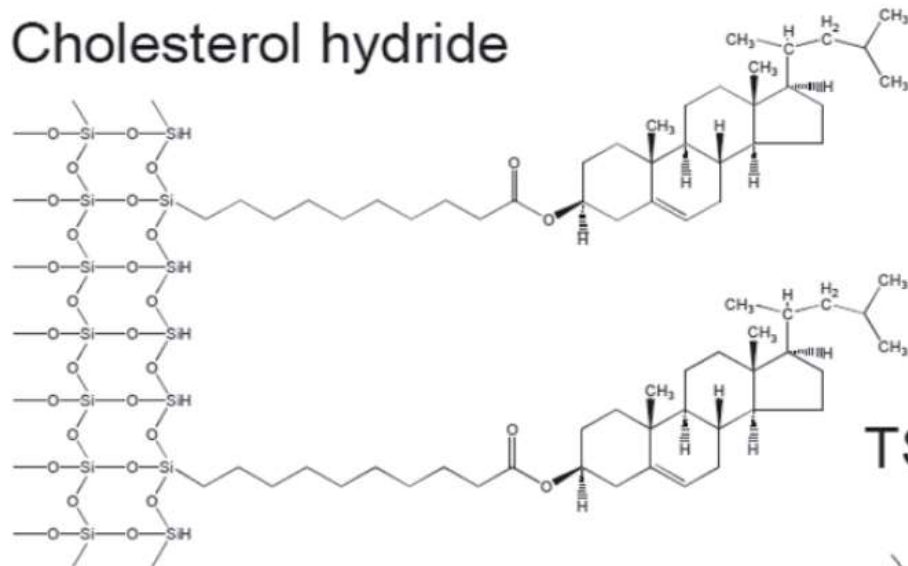
Komplexní proces - Podílí se více typů interakcí a mechanismů separace

Polární interakce OH skupiny na
peptidu s polární skupinou
stacionární fáze

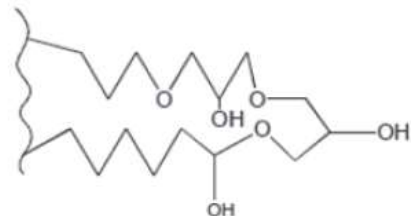
Vhodná pro proteiny i peptidy

Cholesterol hydride

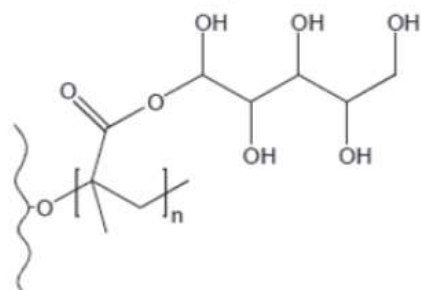

HILIC matrix

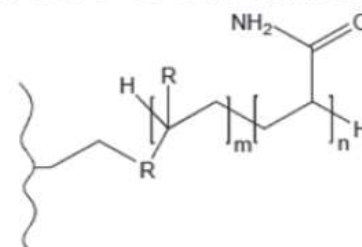
Cross-linked diol

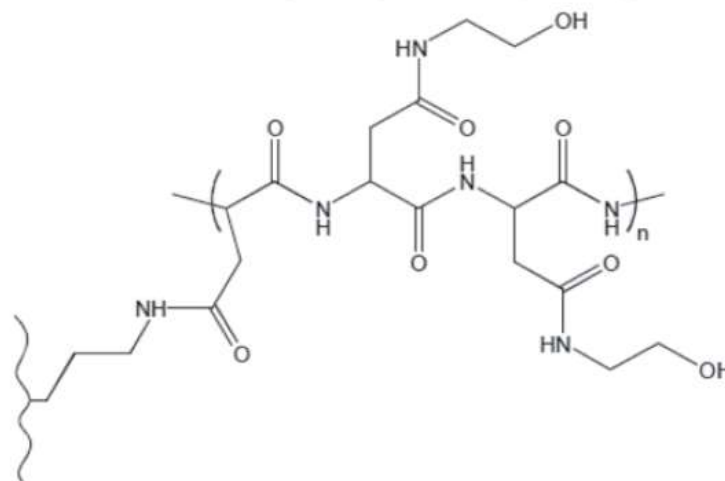
Sorbitol methacrylate-silica

TSK-Gel Amide-80

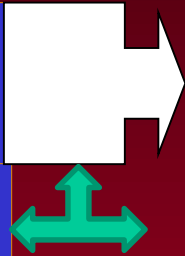
Silica - Poly Hydroxyethyl A

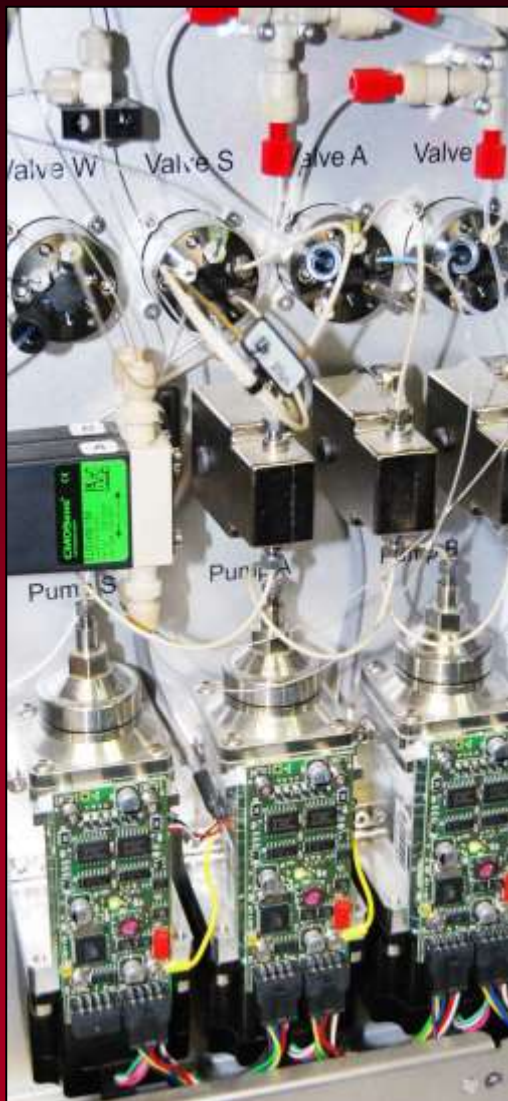
HPLC podle průtoku

Vnitřní průměr
kolony

Průtok

Nano HPLC	20-100 μm	20-10000 nL/min		On-line MS
Capillary HPLC	100-100 μm	0.4-200 $\mu\text{L}/\text{min}$		
Micro HPLC	1.0-2.1 mm	50-1000 $\mu\text{L}/\text{min}$		
Normal HPLC	4.0-5.0 mm	1.0 -10.0 mL/min		

HPLC

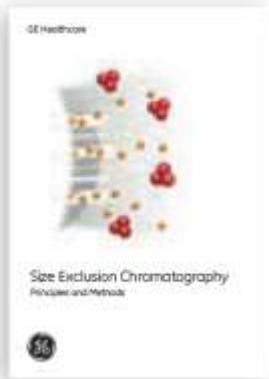
Macrotrap

Zip-Tips

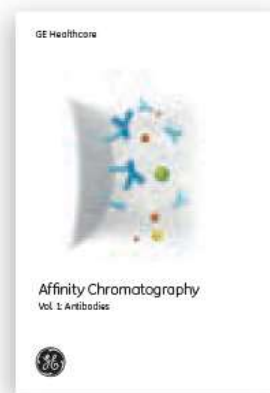

Size Exclusion Chromatography

Principles and Methods

18102218

Affinity Chromatography

Vol. 1: Antibodies

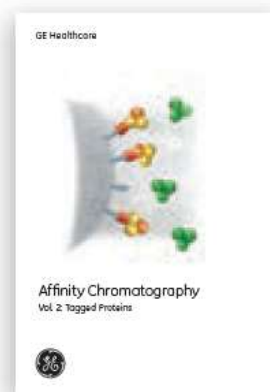
18103746

Ion Exchange Chromatography

Principles and Methods

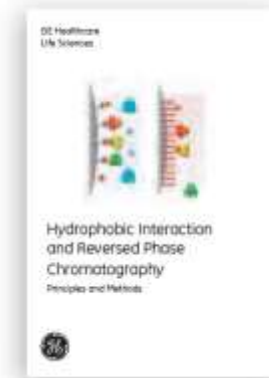
11000421

Affinity Chromatography

Vol. 2: Tagged Proteins

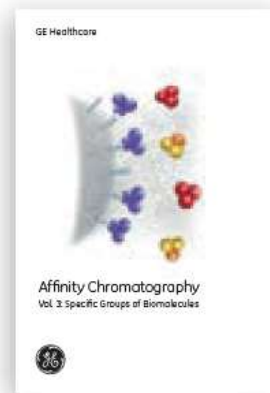
18114275

Hydrophobic Interaction and Reversed Phase Chromatography

Principles and Methods

11001269

Affinity Chromatography

Vol. 3: Specific Groups of Biomolecules

18102229

SEPARAČNÍ METODY

- CHROMATOGRRAFIE
  - Gelová filtrace, SEC
  - Iontoměničová chromatografie
  - Afinitní chromatografie
  - Chromatografie v reverzní (obrácené) fázi
  - HILIC (chromatografie hydrofilních interakcí)
- ELEKTROFORÉZY, 2-DE

Elektroforéza

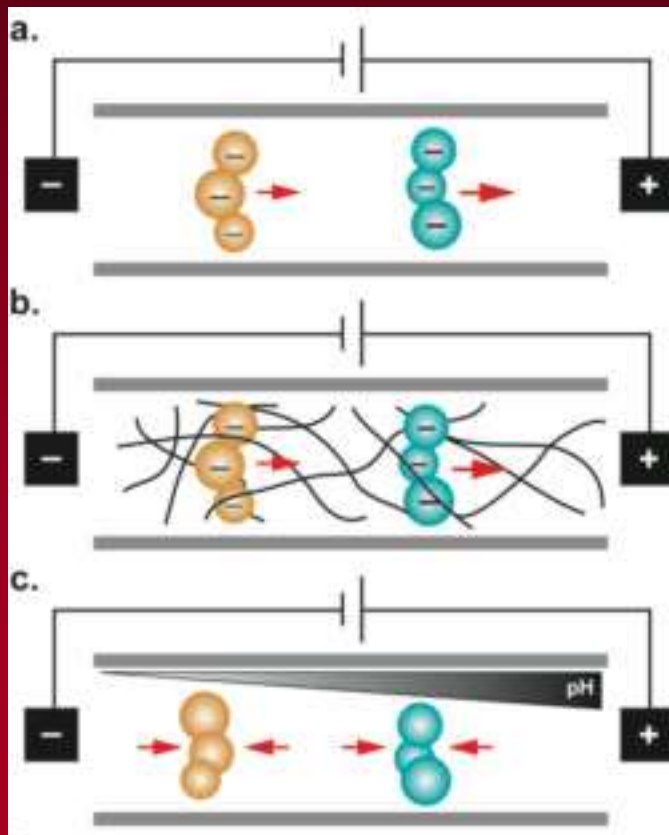
Specifická mobilita

$$u = \frac{z}{6\pi\eta r}$$

z - náboj

η viskozita

r Stokesův poloměr částice

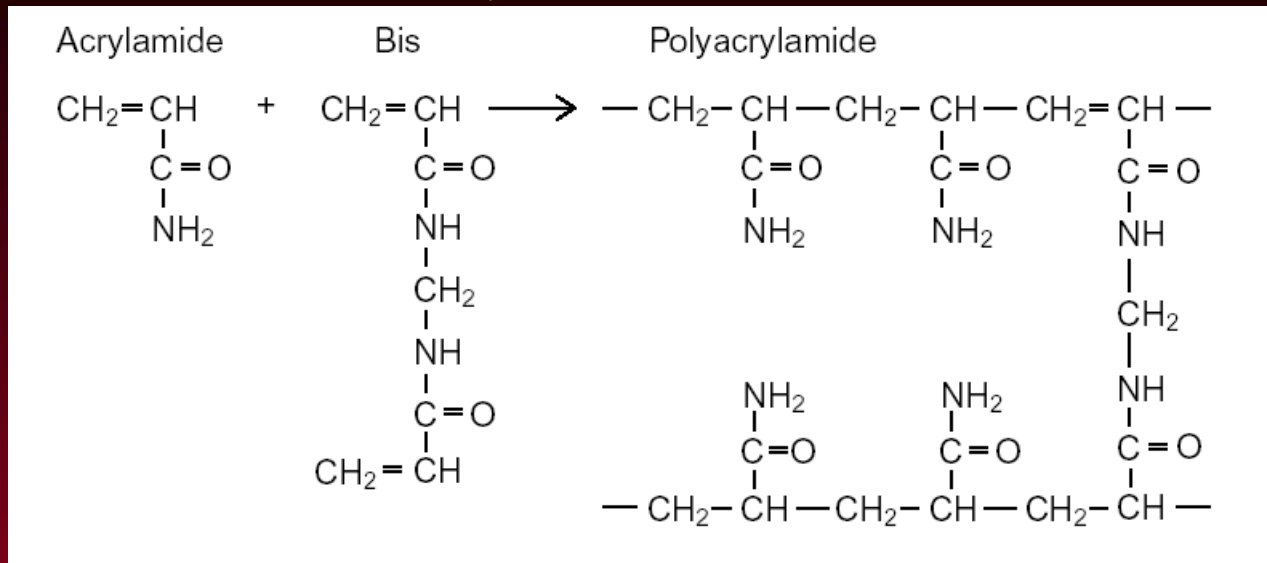
Elektroforéza v roztoku

Elektroforéza v gelu

Izoelektrická fokusace

POLYAKRYLAMIDOVÉ GELY

1959 *Raymond and Weintraub*

Složení a příprava gelu:

- **akrylamid** (monomerní) **NEUROTOXIN !**
- **bis-akrylamid** (zesíťování polymeru) **NEUROTOXIN !**
- **APS** (peroxodisíran amonný, katalyzátor, produkuje volné radikály),
- **TEMED** (tetramethylethylendiamin, stabilizuje volné radikály)
- **pufř a SDS**

Celková koncentrace akrylamidu a bis-akrylamidu určuje **KONCENTRACI (T)** gelu v procentech (2-20 %)
Poměr bis-akrylamidu a akrylamidu **POROZITU (C)** gelu.

Lämmli gels tris-glycine

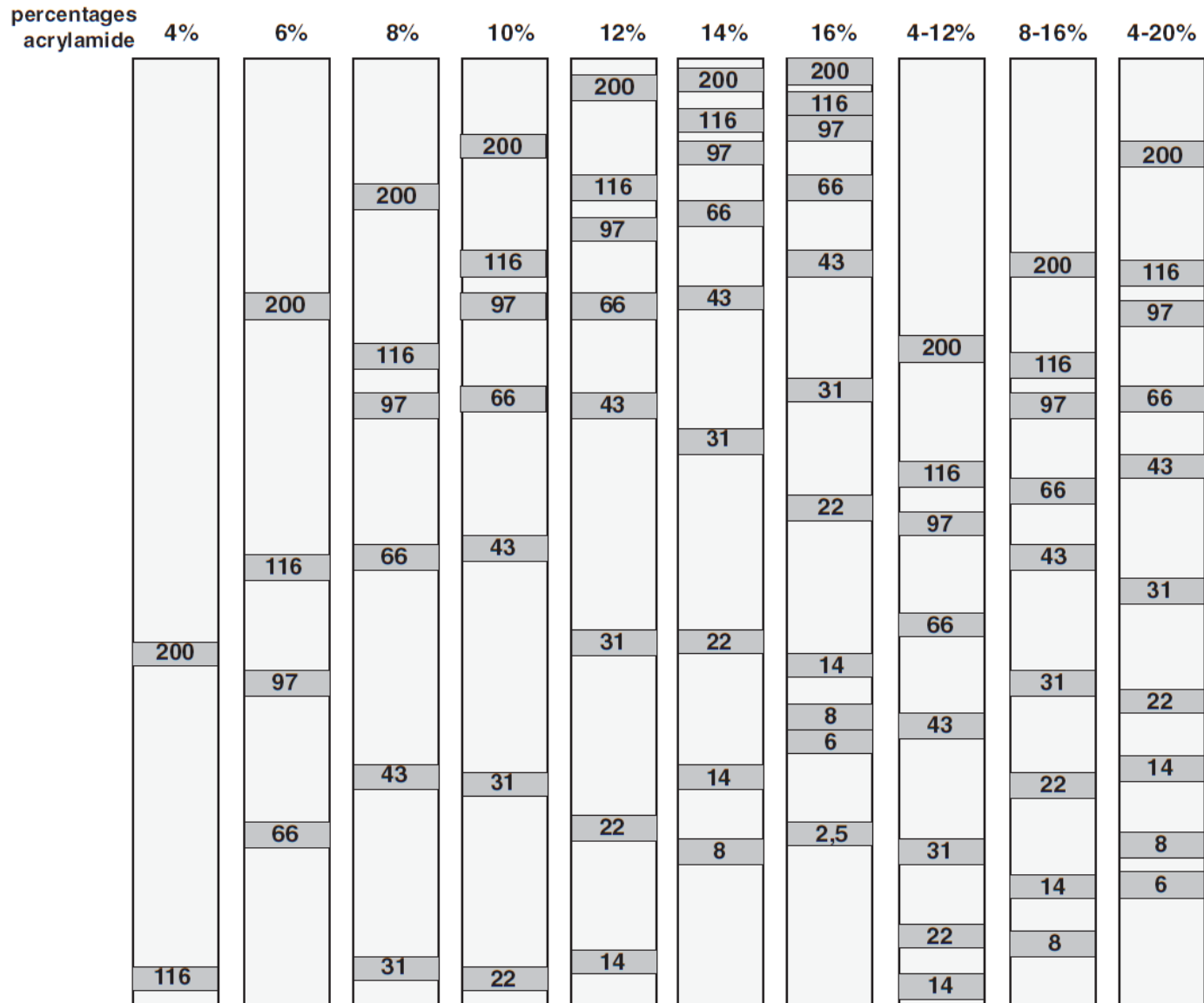
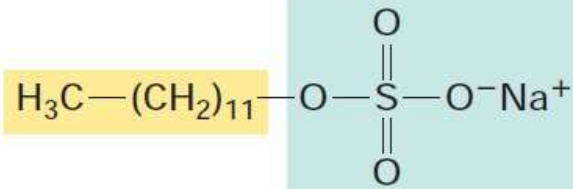

Figure 1.2. Run speed of MW markers in SDS gels.

SDS ELEKTROFORÉZA

SDS-PAGE (Sodium Dodecyl Sulphate – PolyAcrylamide Gel Electrophoresis)

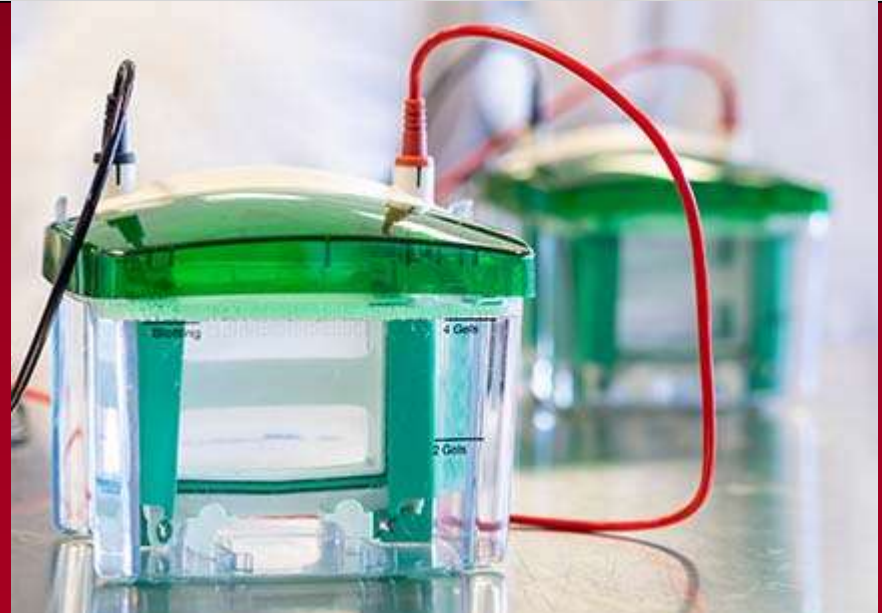
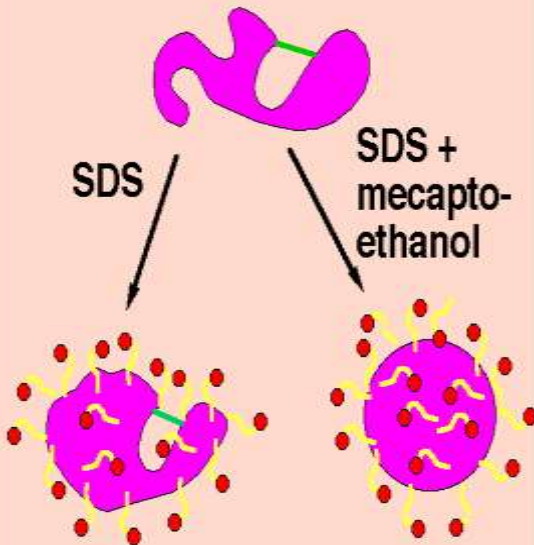

•Bílkoviny se rozdělují na základě jejich MW

•Záporně nabitě SDS tvoří komplexy s bílkovinami a stíní náboje proteinu (1,4g SDS :1g proteinu)

•Komplex má jednotkový náboj na hmotnostní jednotku.

•Všechny komplexy jsou záporně nabitě a migrují k anodě

Dvojrozměrná elektroforéza, 2-DE

(proteomika 1990-2010)

1975

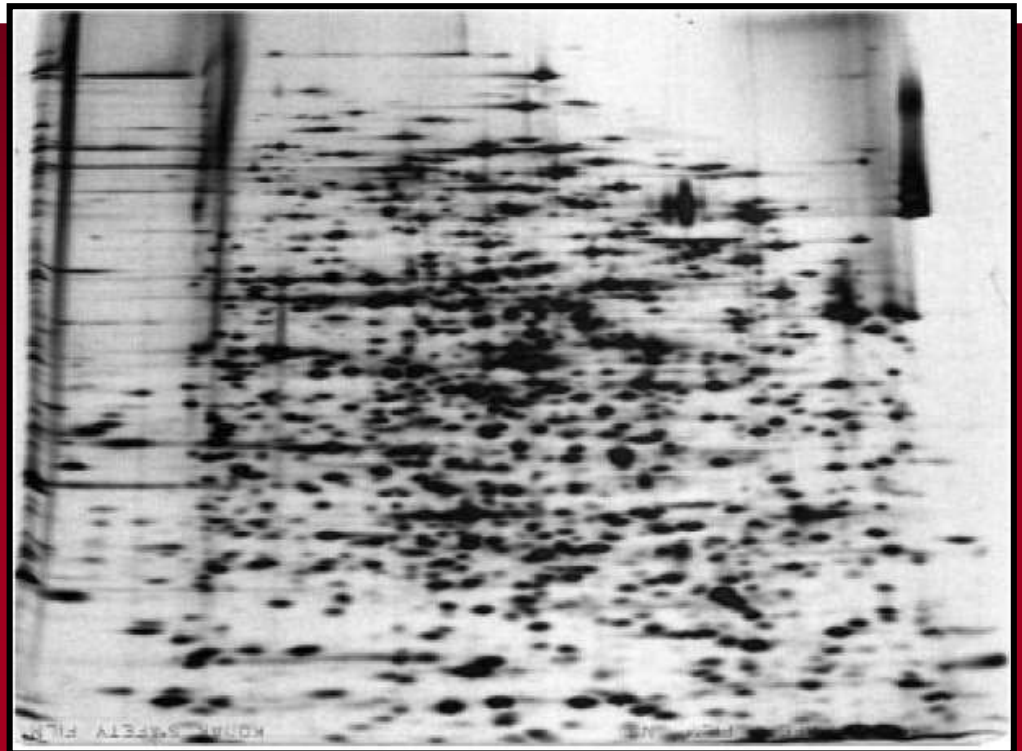
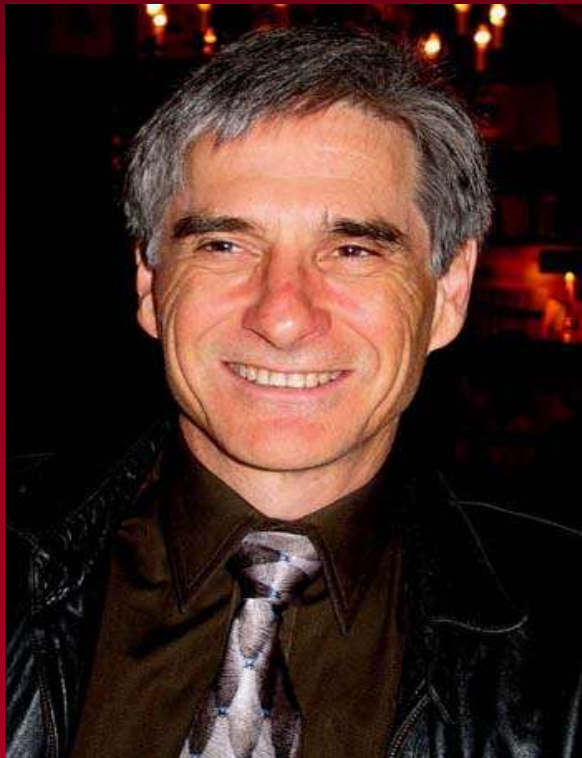
High Resolution Two-Dimensional Electrophoresis of Proteins*

(Received for publication, September 5, 1974)

PATRICK H. O'FARRELL†

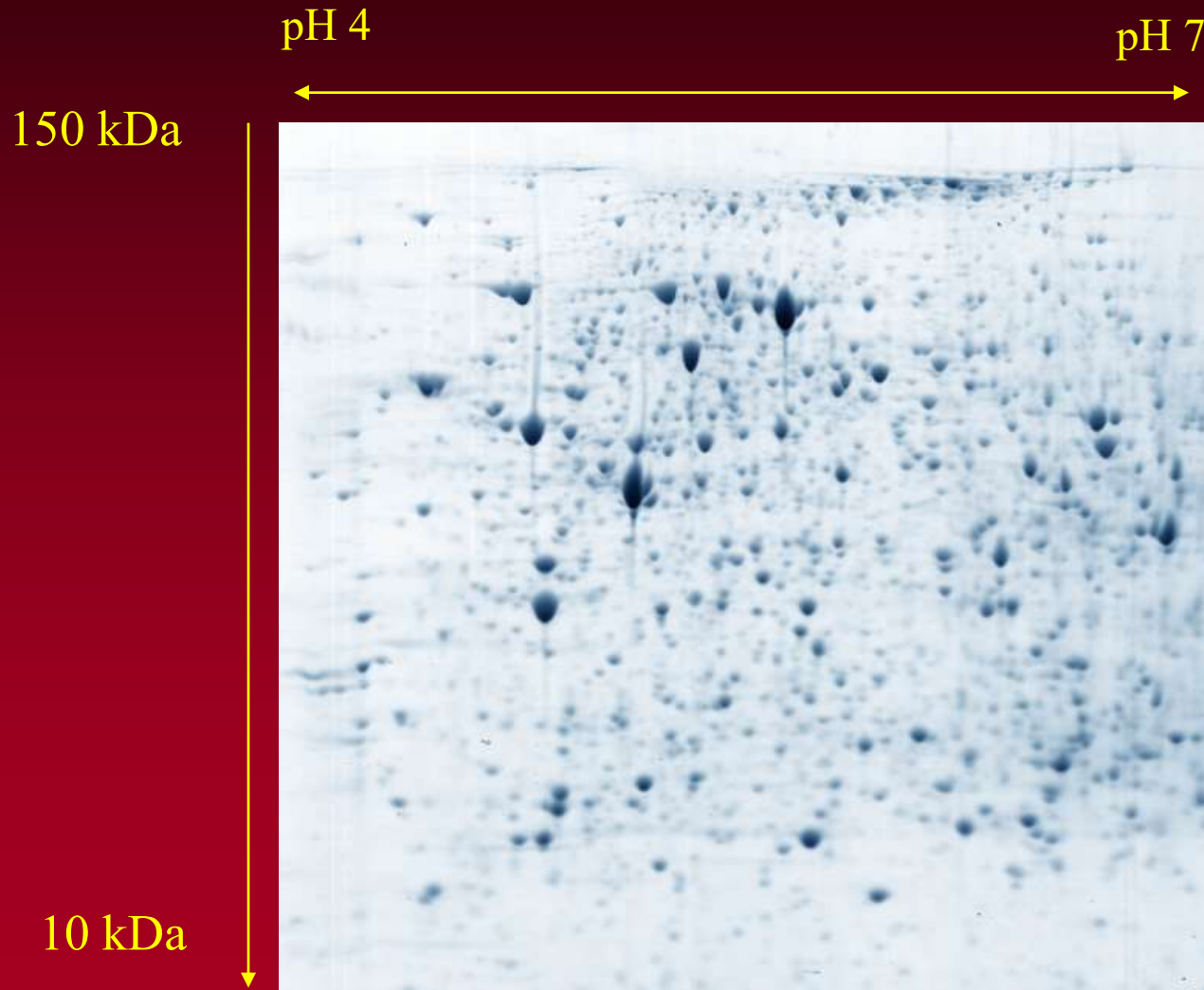
*From the Department of Molecular, Cellular and Developmental Biology, University of Colorado, Boulder,
Colorado 80302*

THE JOURNAL OF BIOLOGICAL CHEMISTRY
Vol. 250, No. 10, Issue of May 25, pp. 4007-4021, 1975
Printed in U.S.A.

DVOJROZMĚRNÁ ELEKTROFORÉZA (2-DE)

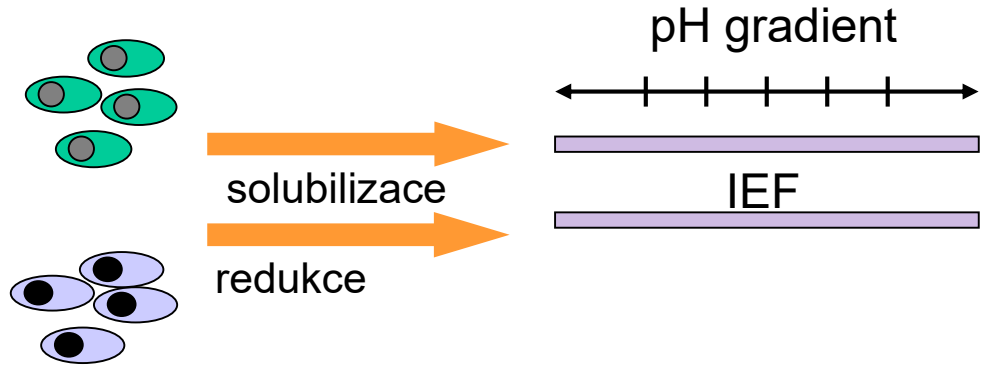
Rozděluje proteiny nejdříve podle jejich **náboje** a následně kolmo na směr původní migrace dle jejich **MW**

Jaterní homogenát,

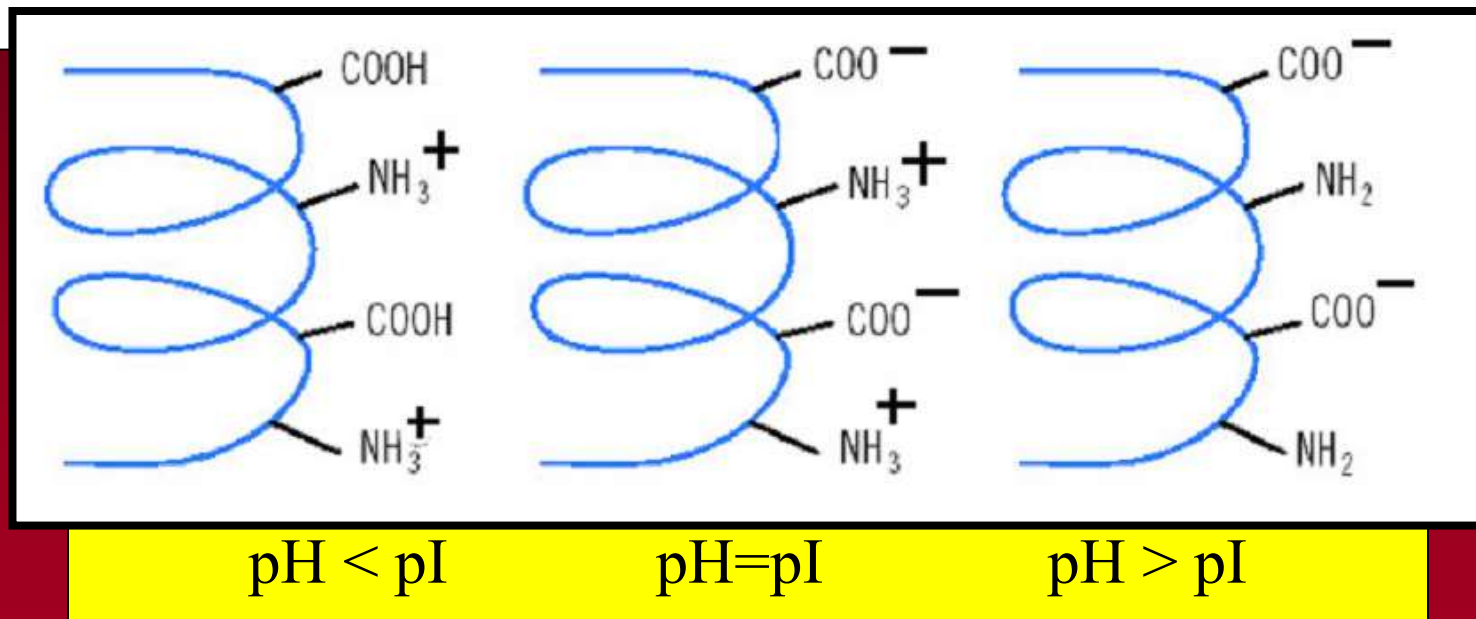
**1025 proteinových
skvrn**

Typický 2-DE experiment (cca 1990-2010)

Izoelektrická fokusace - pohyb nabité částice v gradientu pH

- Celkový náboj proteinu (net charge) je součtem všech jeho negativních i pozitivních nábojů.
- Kyselé a zásadité skupiny polypeptidu jsou protonovány a deprotonovány v závislosti na pH prostředí.
- Bílkovina/peptid v elektrickém poli v gradientu pH migruje do bodu, kde je její/jeho celkový náboj rovný nule.
- pH tohoto bodu odpovídá izoelektrickému bodu (pI) dané bílkoviny/peptidu.

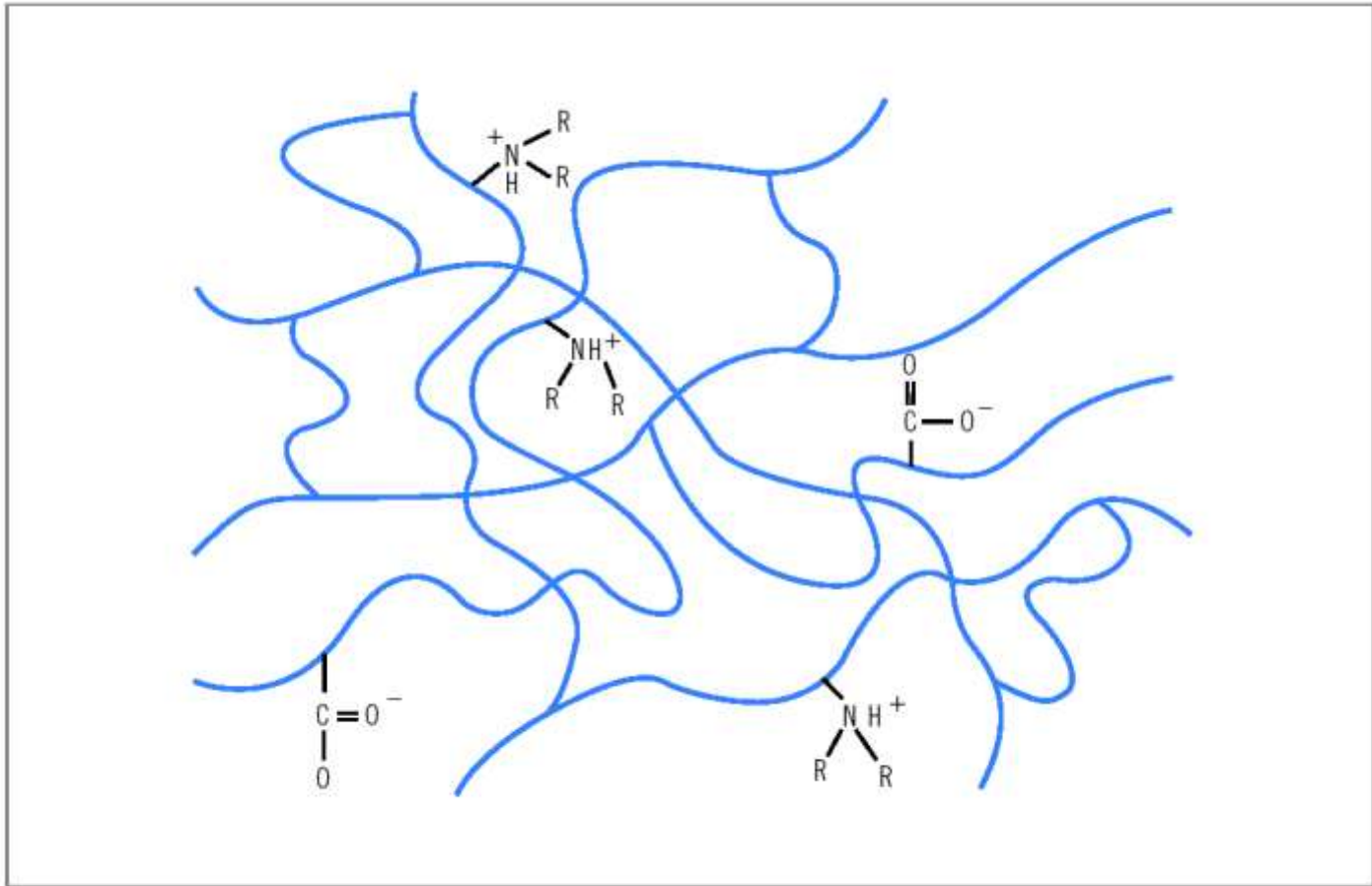
migruje k -

migruje k +

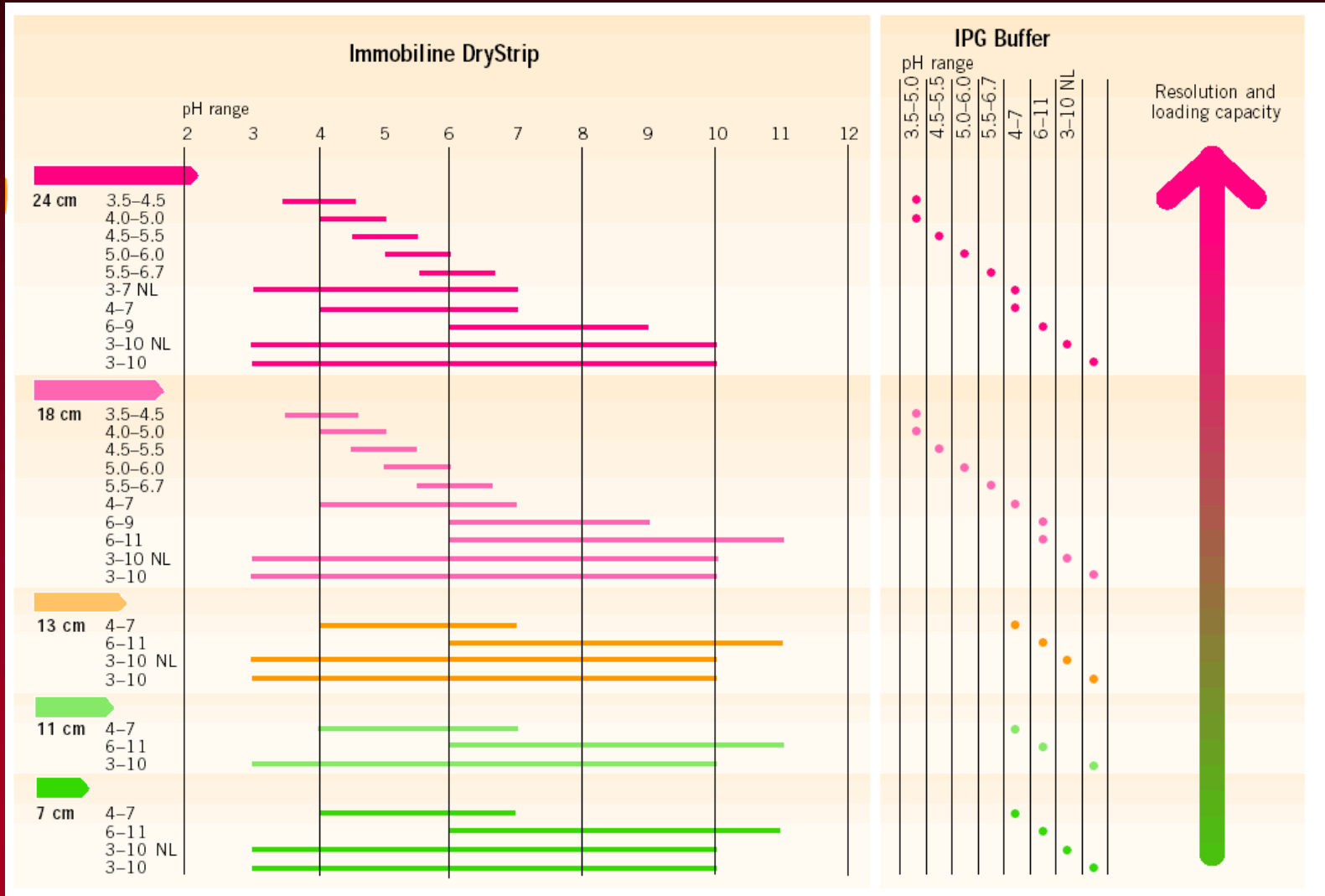
ZAKOTVENÉ PH GRADIENTY (IMMOBILIZED pH GRADIENTS – IPG)

Derivovaný akrylamid s disociovatelnými karboxy- a aminoskupinami

IPG STRIPY (IPG STRIPS)

3 mm široké, 0.5 mm silné, dehydrované - trvanlivost, reproducibilita, plastova podložka, stabilita, nemigrují, neinterferují s nimi redukční činidla.

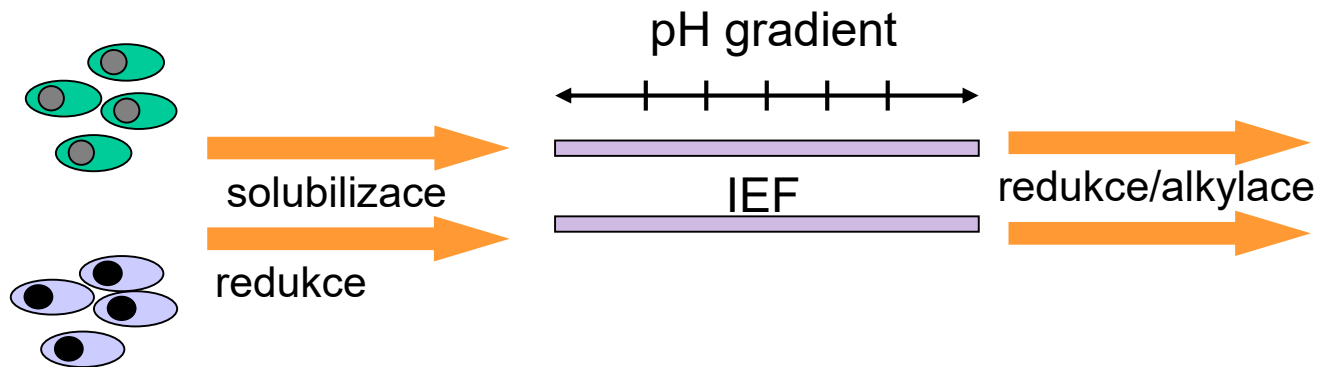

INSTRUMENTACE IEF

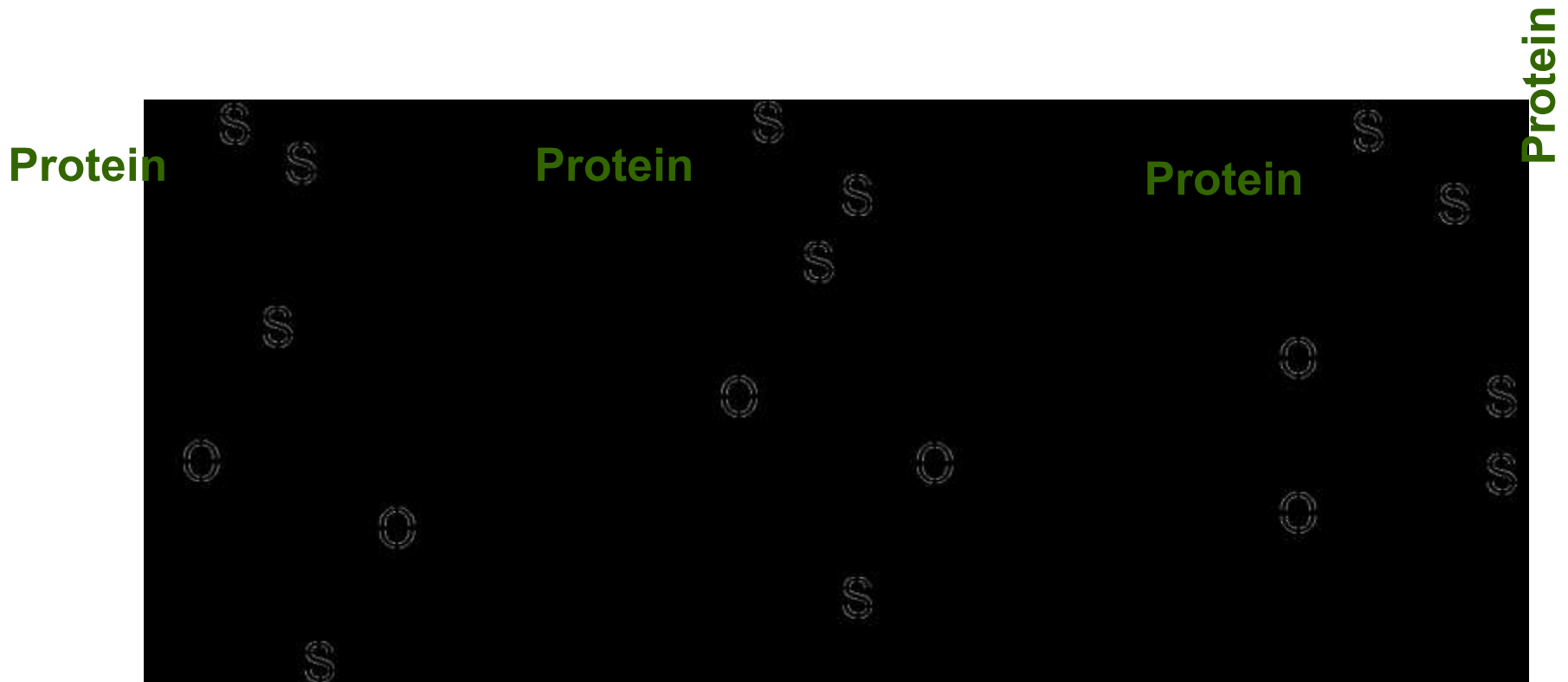

Typický 2-DE experiment (cca 1990-2010)

Redukce disulfidických vazeb

Thiol-disulfidová výměna DTT s proteinem

Alkylace cysteinů iodacetamidem

The diagram shows a horizontal black bar representing a protein chain. On the left side, the word "Protein" is written in green text with a white background. On the right side, the word "Protein" is also written in green text with a white background. A red rectangular box is drawn around a portion of the black bar, located towards the right side of the image.

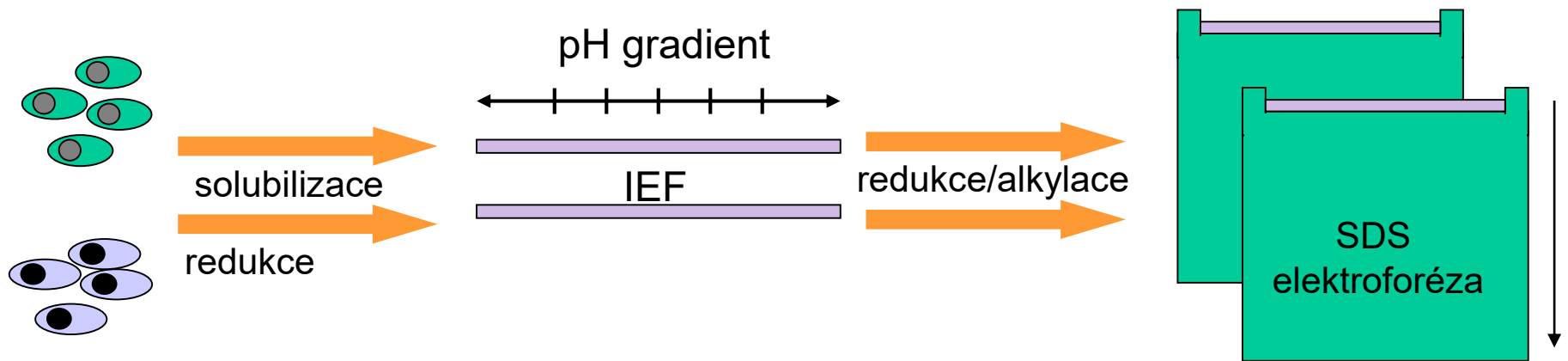
Protein

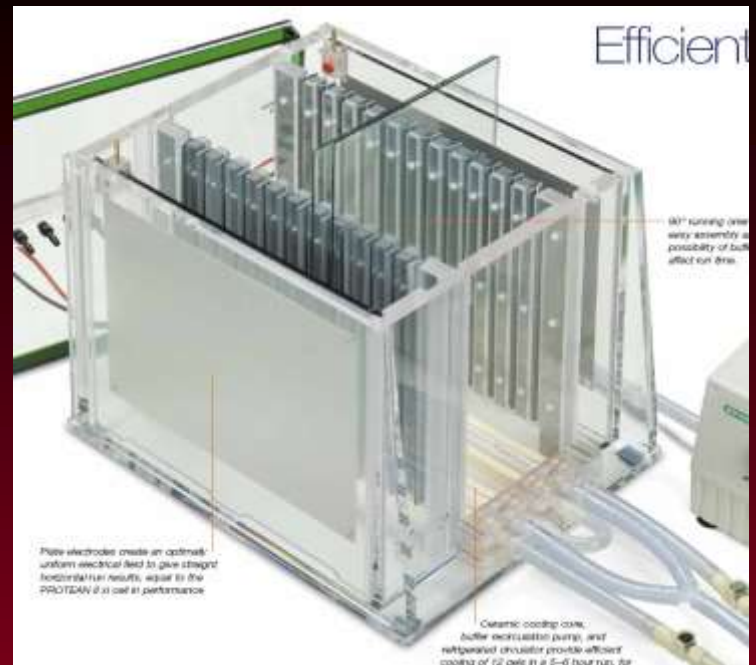
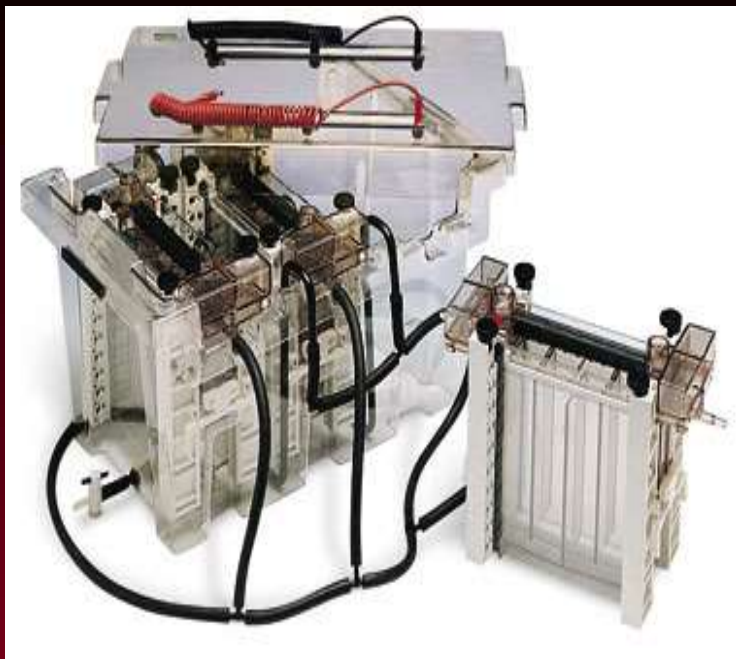
Protein

iodacetamid

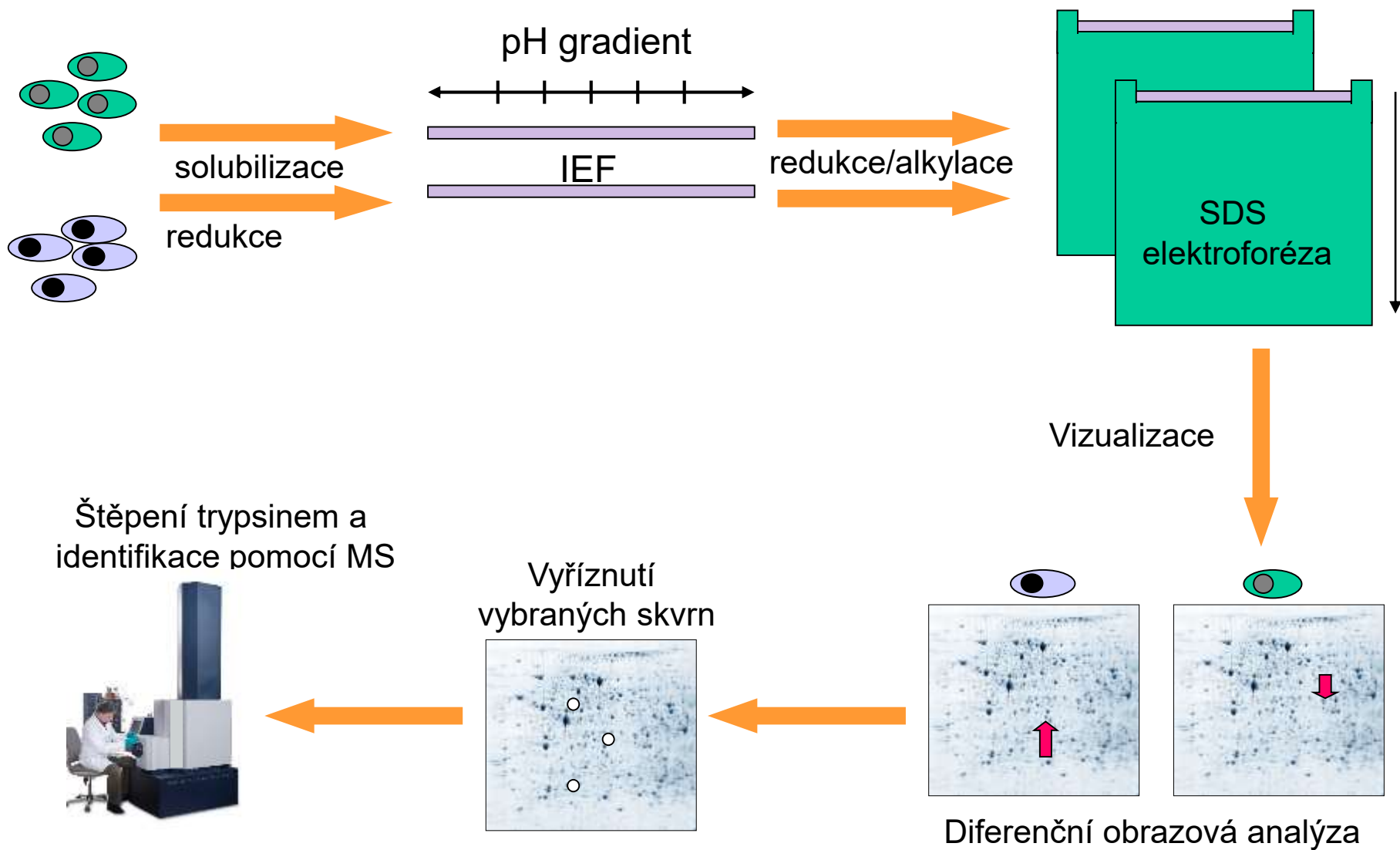
Karbamidometyl

Typický 2-DE experiment

Typický 2-DE experiment

DETEKCE a VIZUALIZACE BÍLKOVIN V GELECH

- Citlivost
- Možnost kvantifikace
- Linearita signálu
- Dynamický rozsah
- Kompatibilita s MS
- Cena

Kolorimetrické „viditelné“ barvení

- CBB
- Stříbro

Fluorescenční barvení A DIGE

- Sypro
- Deep Purple
- Flamingo
- Krypton

- DIGE

DETEKCE BÍLKOVIN VIDITELNÝMI PIGMENTY

- COOMASSIE BLUE G250/ R250

! Různá účinnost na různé proteiny !
Barví: Lys, Arg, His, Tyr (Trp, Leu)

COOMASSIE BRILIANT BLUE

R 250

**KLASICKÁ CBB
(CBB-R250)**

Citlivost 50-100 ng

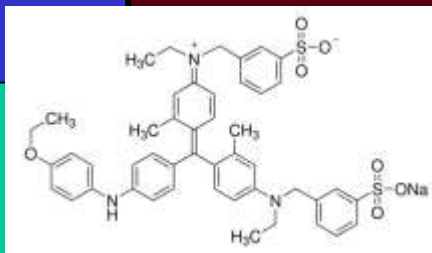
Alkohol-kyselina
Odbarvování proteinů
Špatná kvantifikace
Nízká cena

G 250

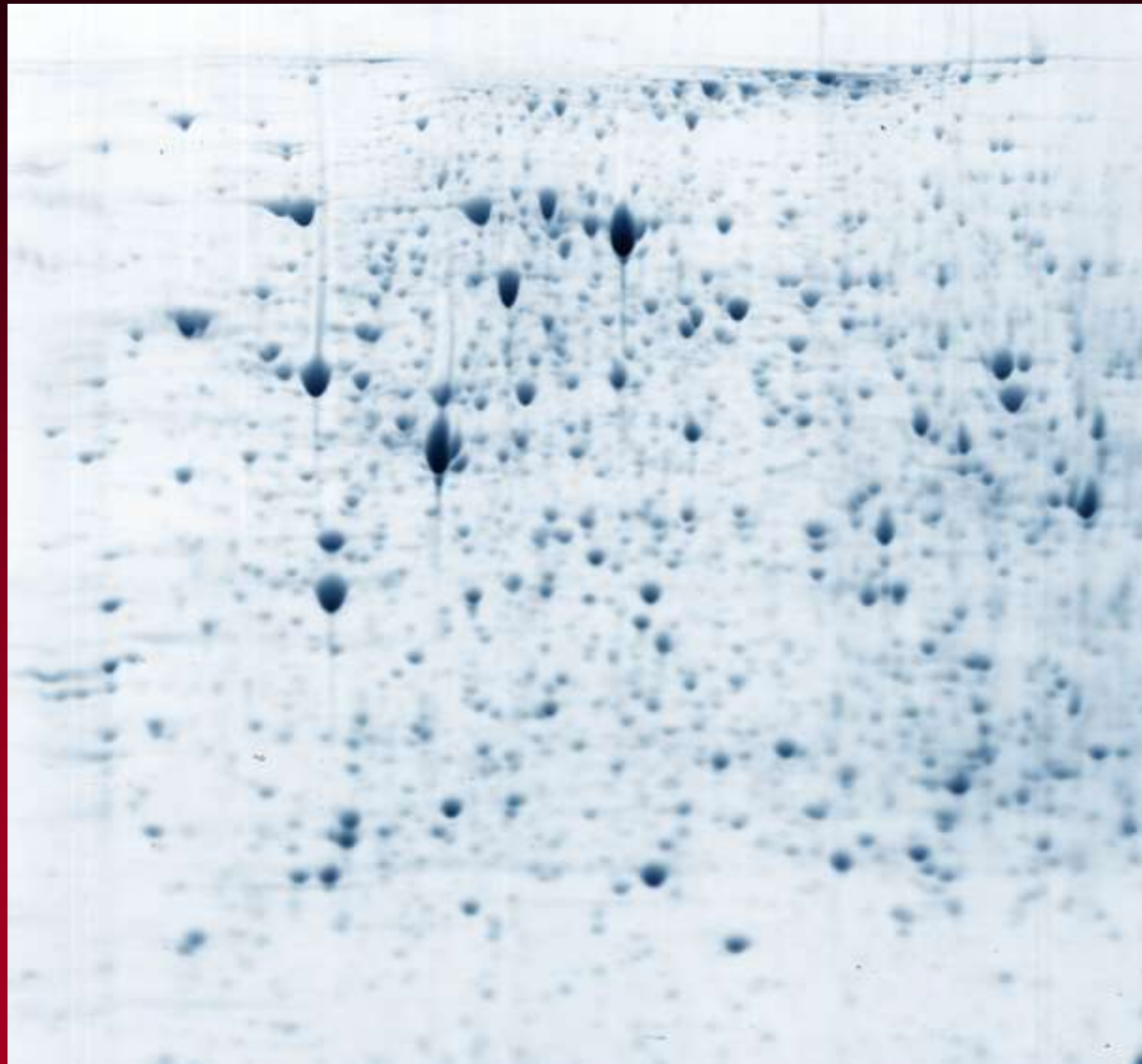
**KOLOIDNÍ CBB
(CBB-G250)**

Citlivost 10-30 ng

Alkohol - kyselina – síran amonný
„Steady state“ (bez ztráty při odbarvení)
Dobrá kvantifikace

**Jaterní homogenát, preparativní nanáška 2 mg, barvení koloidní Coomassie Blue
1025 spotů**

← pH 4 pH 7 →

DETEKCE BÍLKOVIN VIDITELNÝMI PIGMENTY

• DETEKCE STŘÍBŘENÍM

Redukce dusičnanu stříbrného na kovové stříbro,

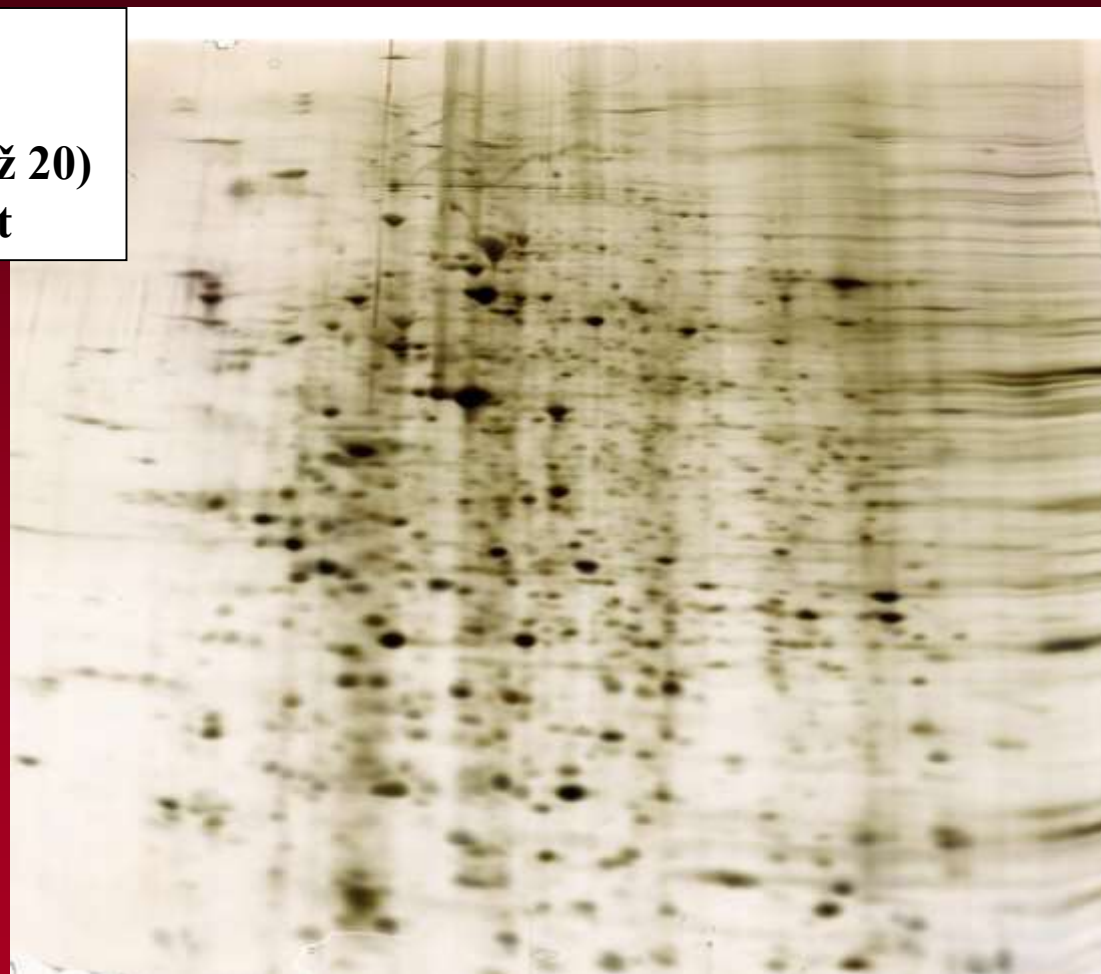
barví : Lys, Arg, His, Tyr, Trp

Citlivost 0.5 ng !

nízká cena

Vícekový postup (až 20)

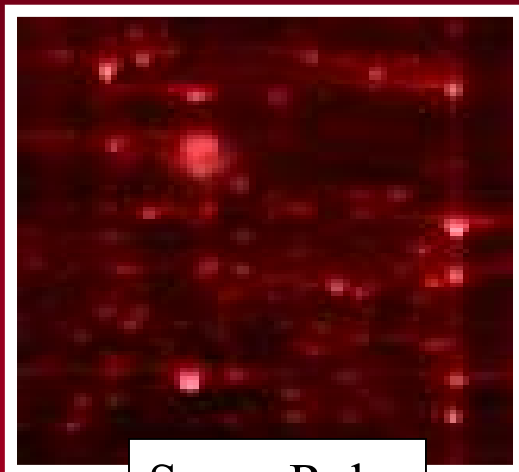
Citlivý na přesnost

FLUORESCENČNÍ DETEKCE

<u>SYPRO Orange (470 nm, 570 nm)</u>	• (4–8 ng/band)
<u>SYPRO Red (550 nm, 630 nm)</u>	• (4–8 ng/band)
<u>SYPRO Ruby (450 nm, 610 nm)</u>	• (1–2 ng/band; comparable to silver staining)
<u>SYPRO Tangerine (490 nm, 640 nm)</u>	• (4–8 ng/band)

Pigmenty se váží na detergentový (SDS) obal proteinu
(kromě Sypro Ruby, ta se váže na bazické AA a Tyr, Trp)

Sypro Ruby

SYPRO RUBY (Molecular Probes)

FLAMINGO (BIO-RAD)

(DEEP) LAVA PURPLE (GE-Amersham)

KRYPTON (Pierce)

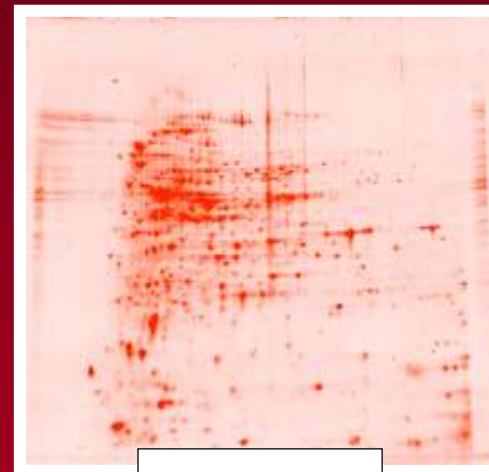
Dobrá kvantifikace

Minimum kroků

Dynamický rozsah

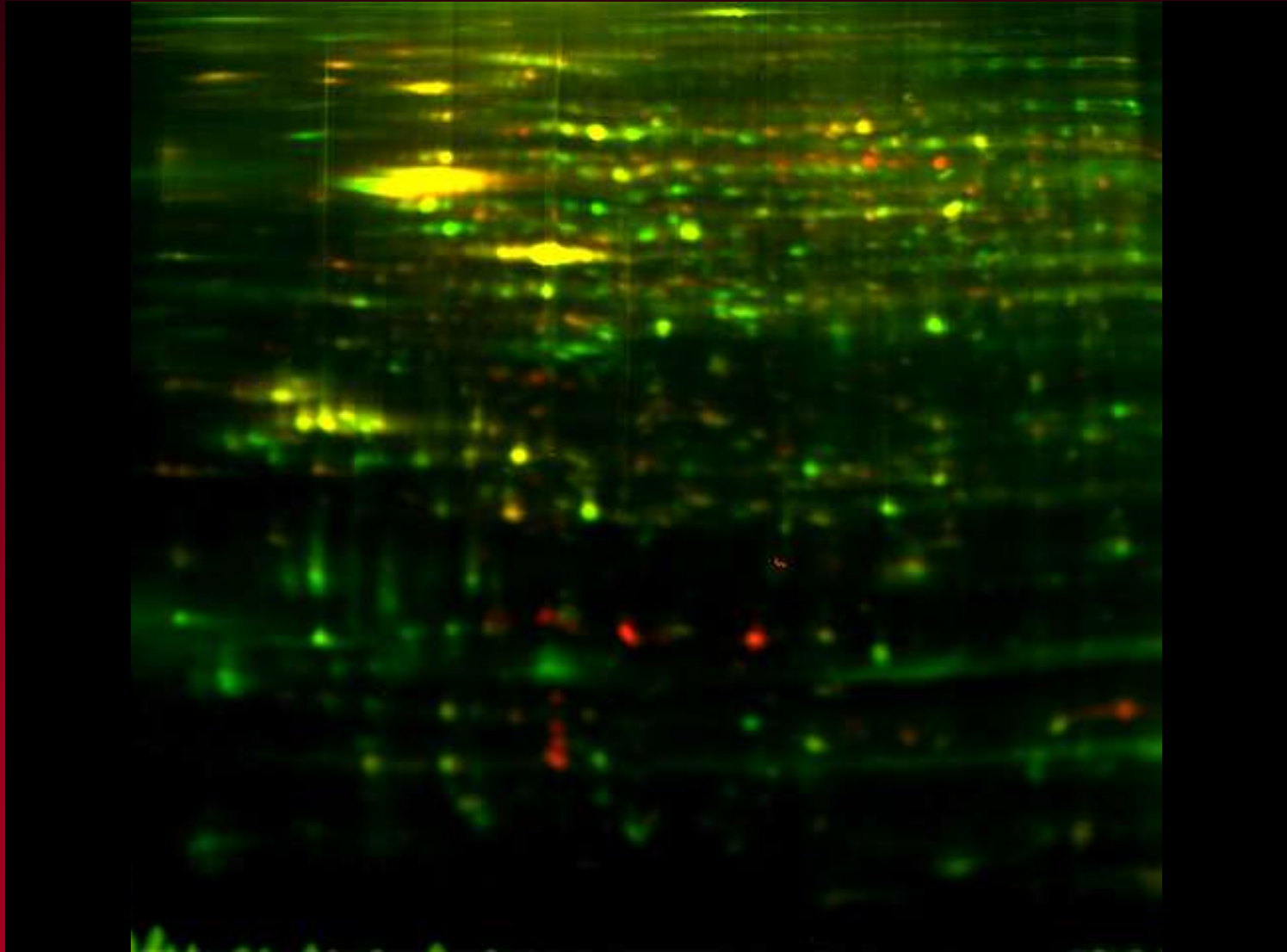
Fluorescenční scanner

CCD kamera

Flamingo

DIGE - Differential gel electrophoresis

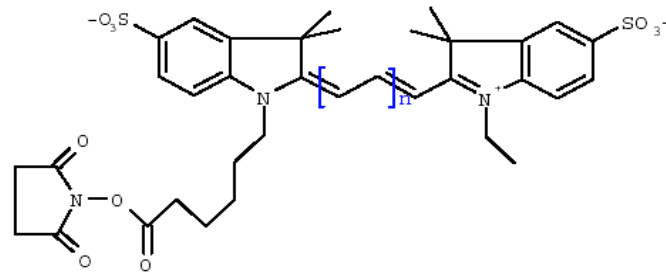

2D-DIGE : 2D DIFFERENČNÍ GELOVÁ ELEKTROFORÉZA

(Cy2, Cy3, Cy5 Difference gel electrophoresis)

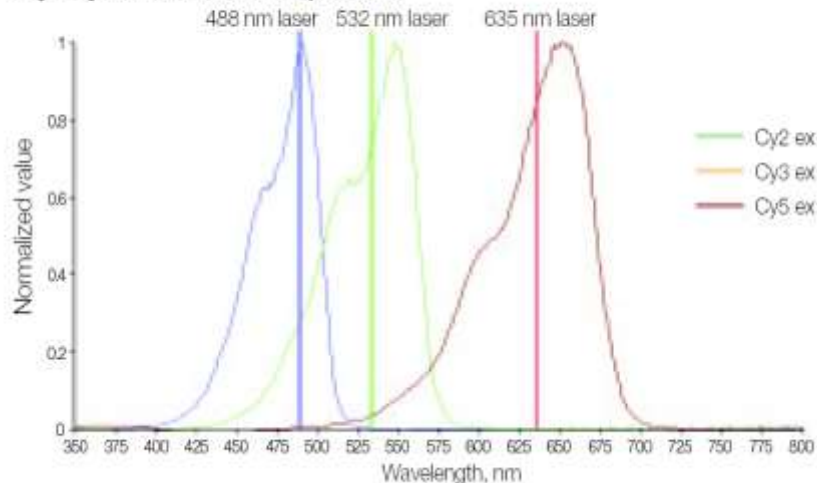

Cyaninové fluorofory

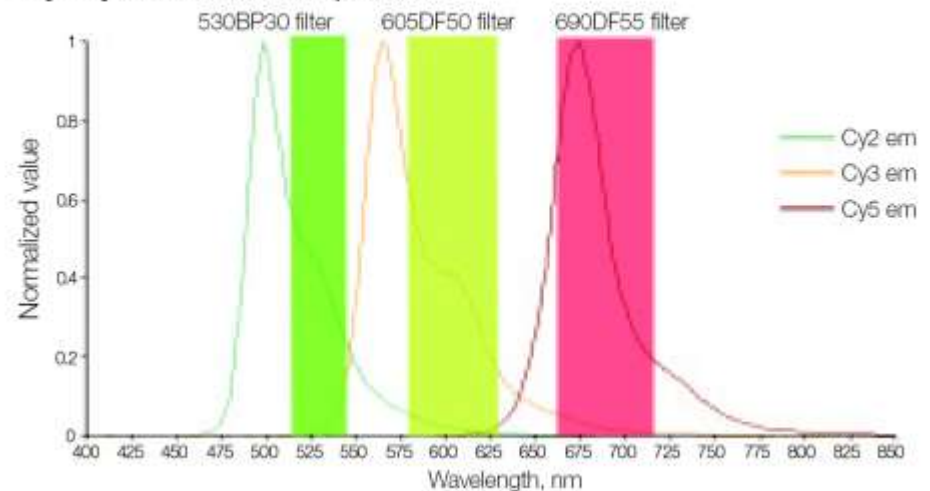

Maleimid - Cys (-SH)
Succinimid - N-term a Lys (ϵ)

Cy Dye Excitation Spectra

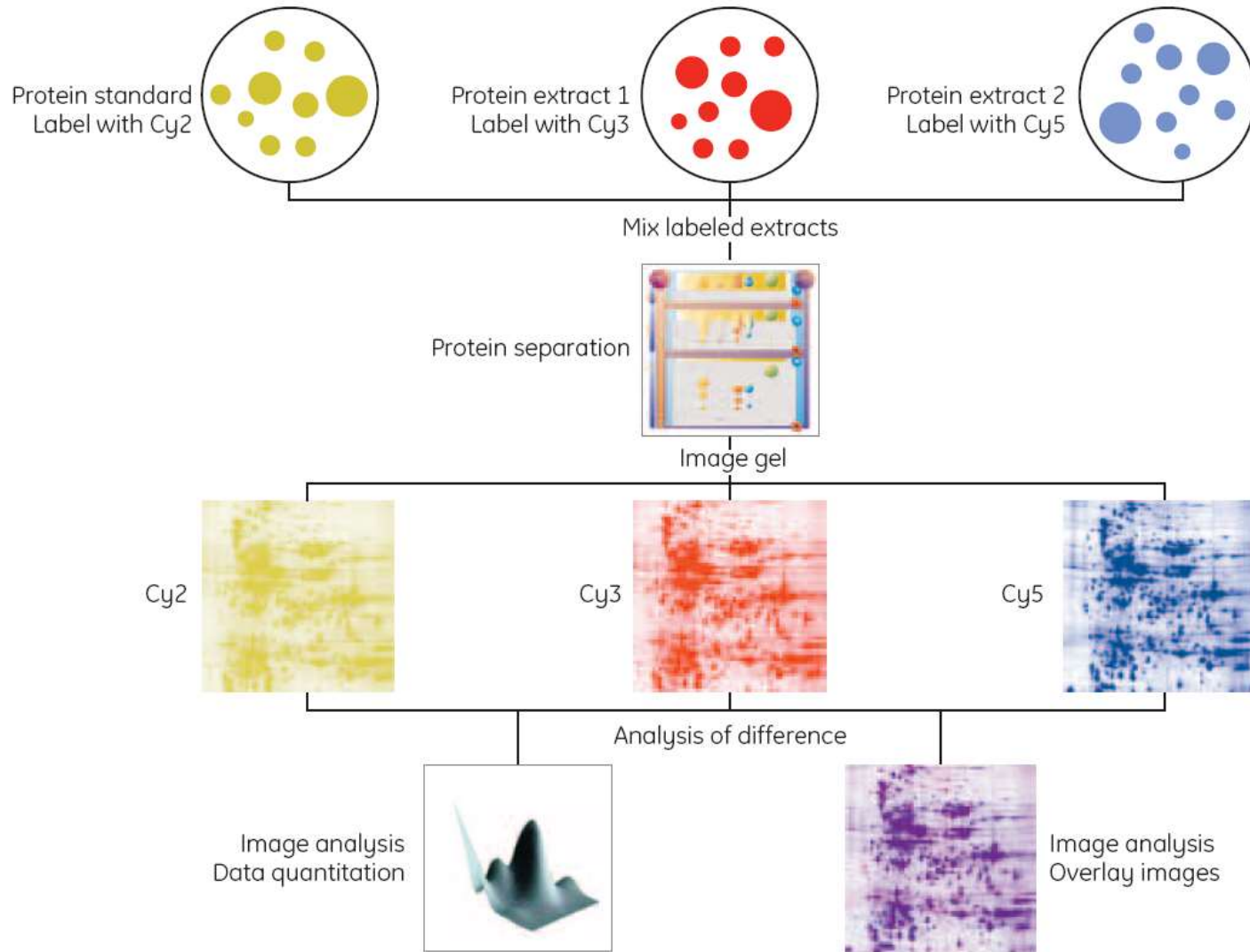

Cy Dye Emission Spectra

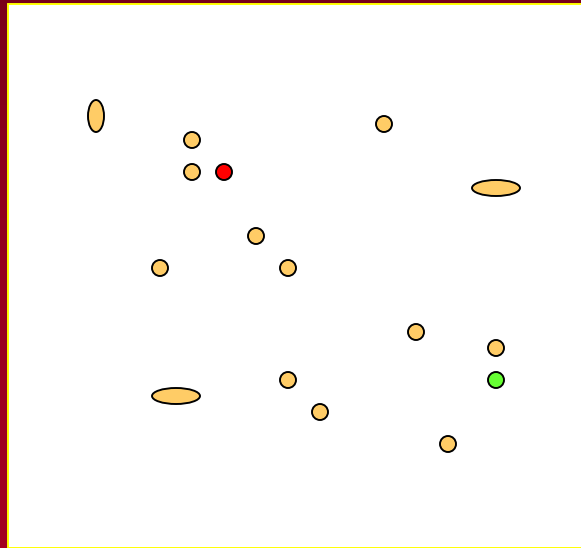
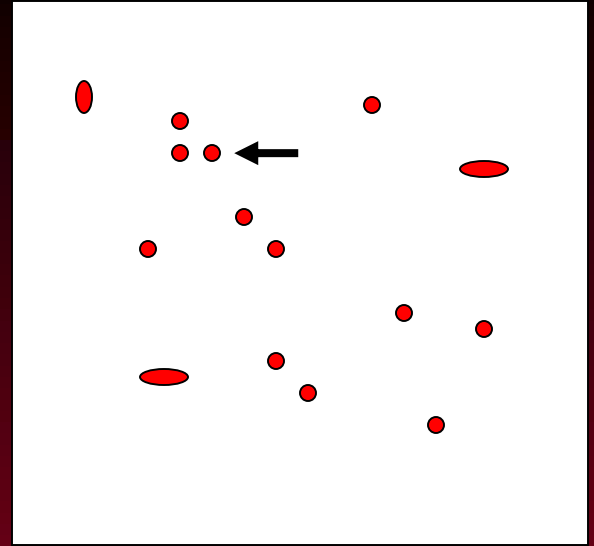
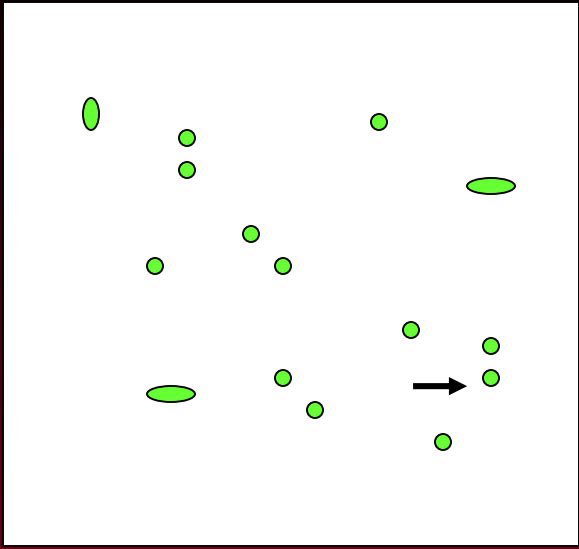

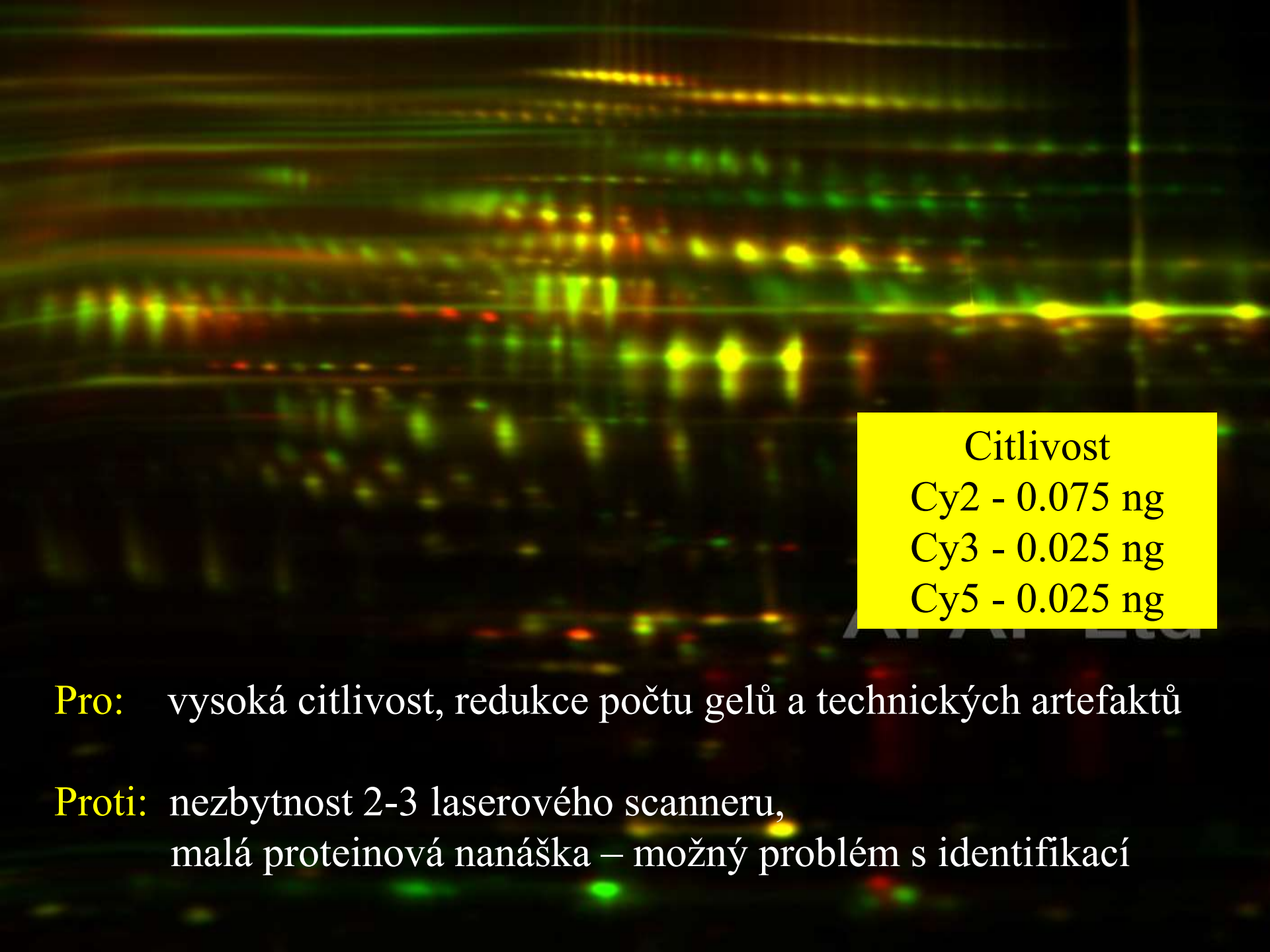

EXPERIMENTÁLNÍ USPOŘÁDÁNÍ PRO DIGE

Minimální versus maximální značení
Rozdíly v migraci, off-set

Citlivost

Cy2 - 0.075 ng

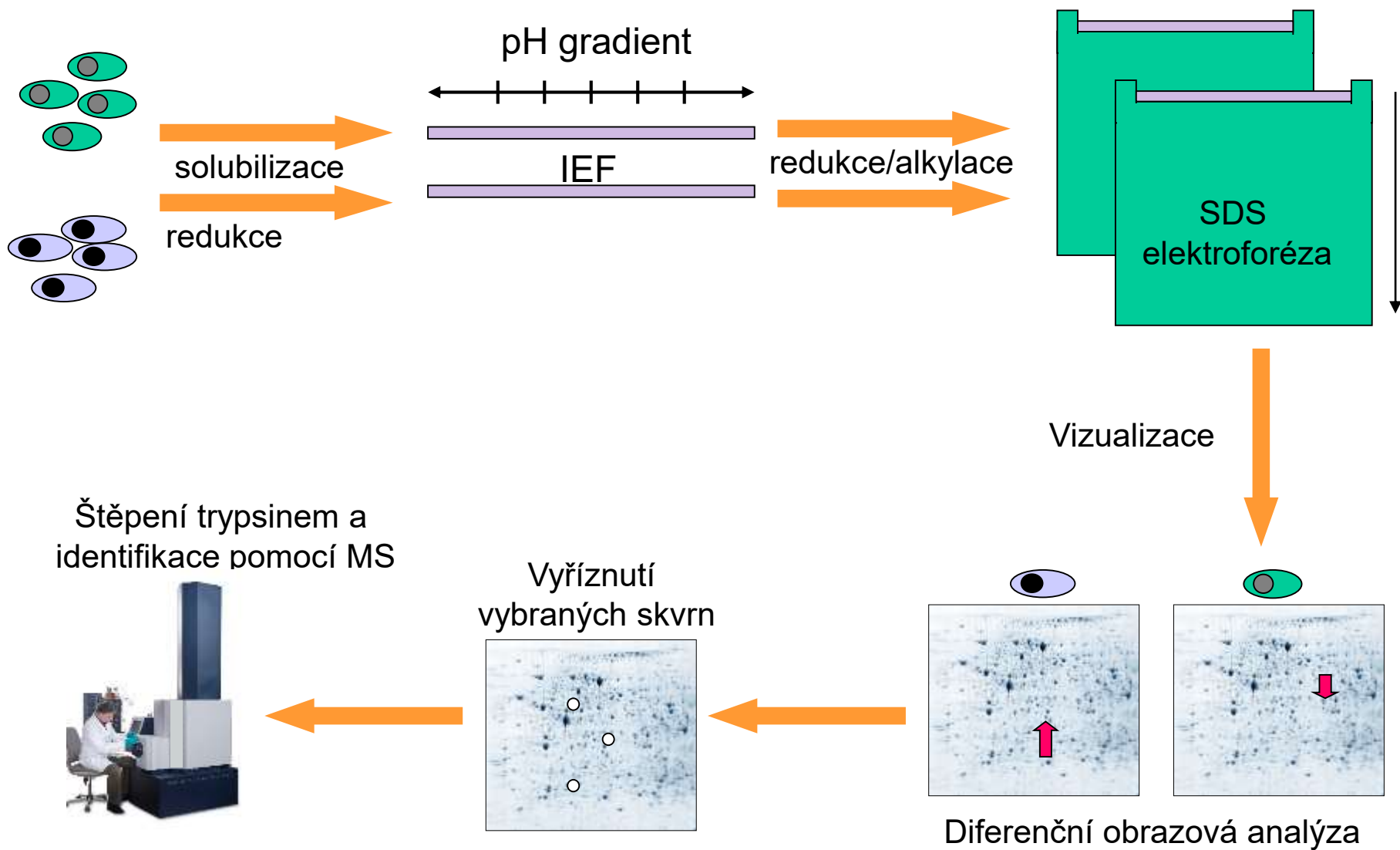
Cy3 - 0.025 ng

Cy5 - 0.025 ng

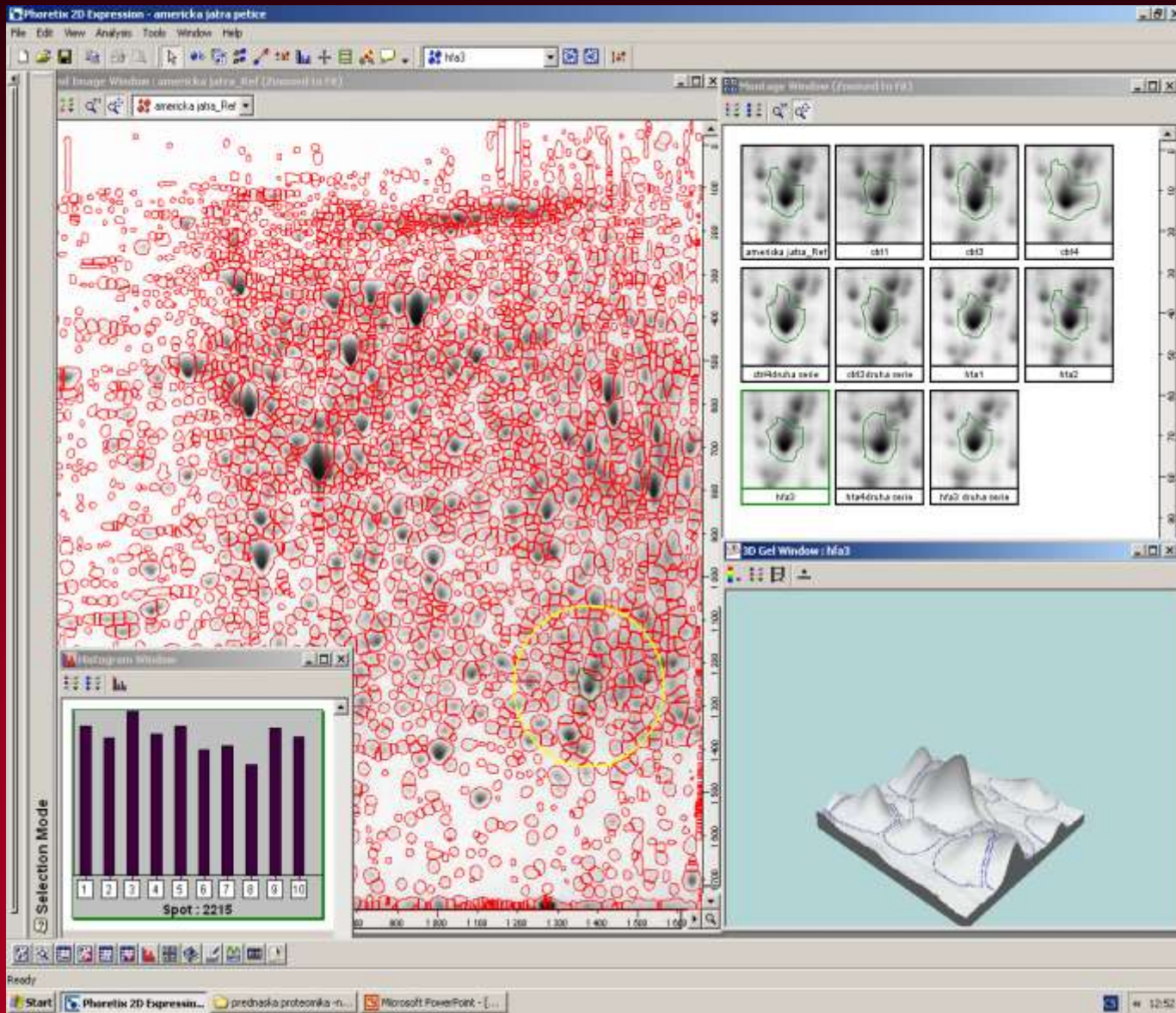
Pro: vysoká citlivost, redukce počtu gelů a technických artefaktů

Proti: nezbytnost 2-3 laserového scanneru,
malá proteinová nanáška – možný problém s identifikací

Typický 2-DE experiment

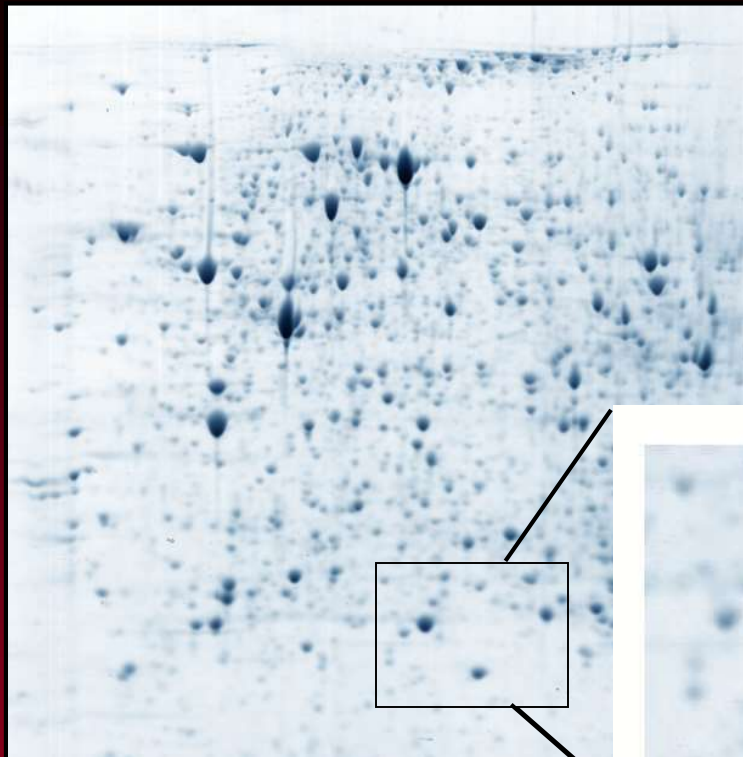
Softwarové vyhodnocení 2D gelů

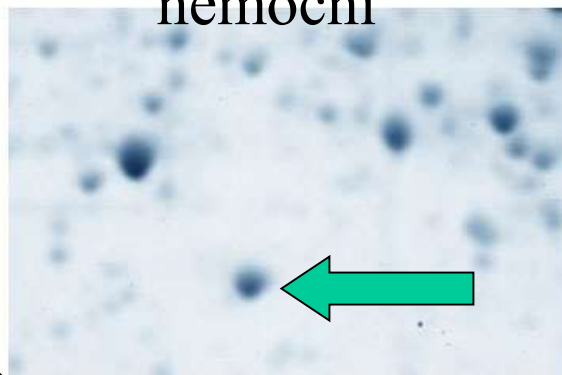
IDENTIFIKACE PROTEINU

- digesce vzorku a extrakce peptidů
- principy identifikace proteinu pomocí MS

nemocní

zdraví

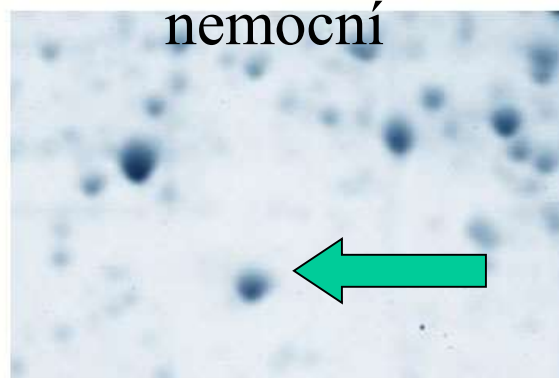
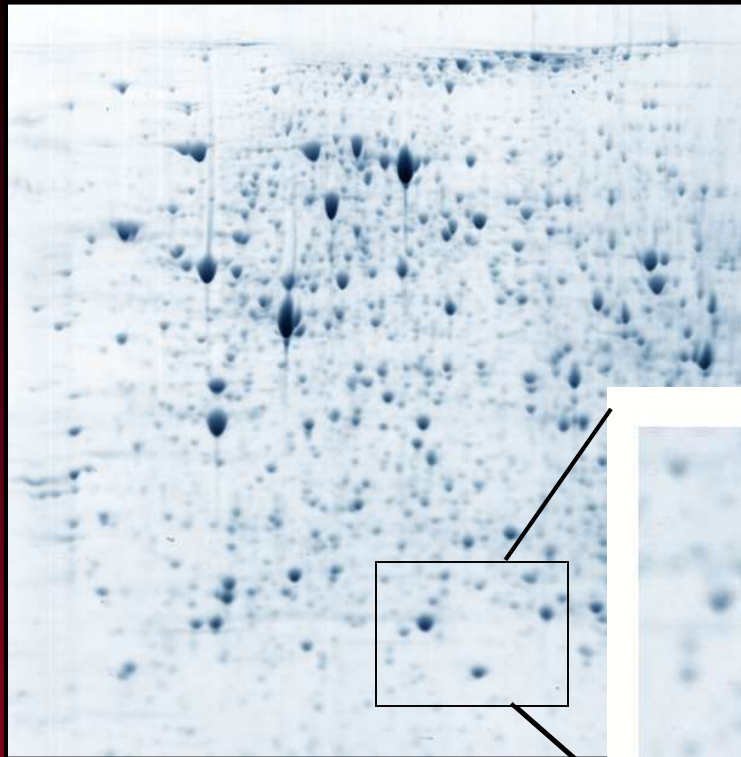
Neznámý diferenciólně exprimovaný protein „XY“ (20 kDa)

Identifikace s využitím hmotnostní spektrometrie

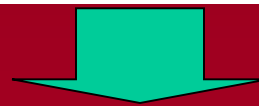

Identifikace diferenciálně exprimovaného proteinu

Neznámý diferenciálně exprimovaný protein „XY“ (20 kDa)

- Extrahovat intaktní protein z gelu je obtížné/nemožné
- Celý protein je nevhodný pro MS analýzu

Naštěpení specifickou endoproteázou přímo v gelu

SPECIFICKÉ ŠTĚPENÍ BÍLKOVIN

Cíl fragmentace:

Definovaně fragmentovat protein, aby jednotlivé peptidy byly dostatečně malé na optimální MS analýzu, ale zároveň poskytly dostatečnou sekvenční informaci

Optimum 6-20 AA, cca 800-2500 Da

Proteáza	Místo štěpení	Poznámka
Trypsin	za Lys, Arg	nenásleduje Pro
Lys-C	za Lys	nenásleduje Pro
Asp-N	před Asp, Cys	
Chymotrypsin	za Phe, Trp, Tyr, Leu, Ileu, Val, Met	nenásleduje Pro
Arg-C	za Arg	nenásleduje Pro
Glu-C (Proteáza V8)	za Glu a Asp	nenásleduje Pro
Chemická digesce		
CNBr	Met	organika, hydrofobní P.

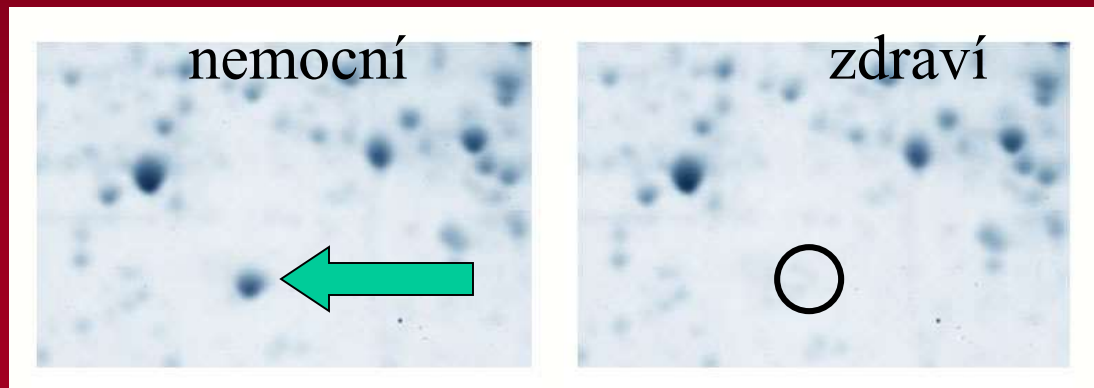
TRYPSIN

MW 23 kDa

z kravského nebo prasečího pankreatu
štěpí v mírně bazickém pH

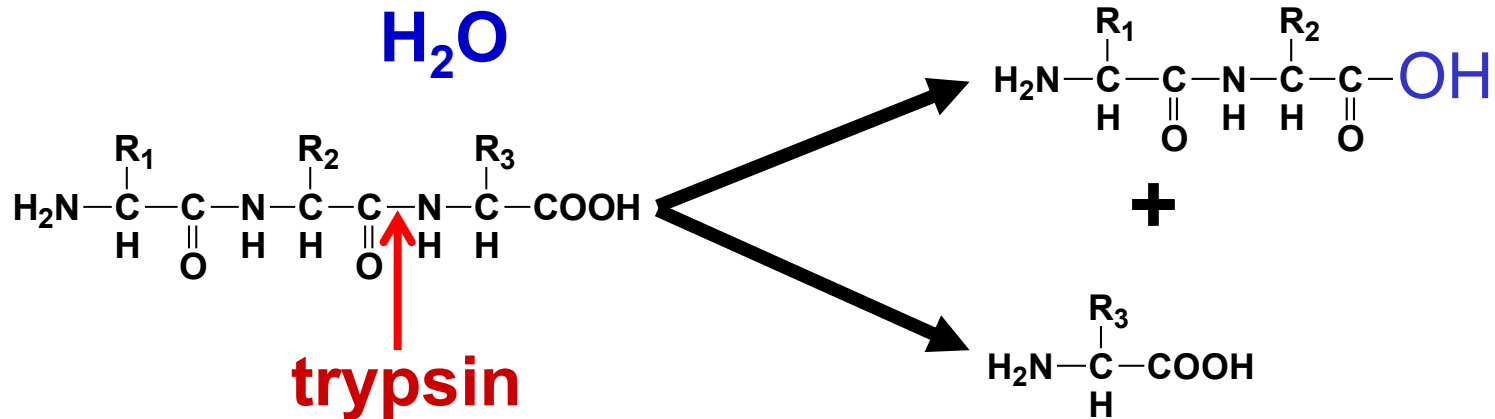
- 50 kDa protein → cca 30 peptidů
- Použití v roztoku, na blotu, v gelu

Trypsin **štěpí za Lys a Arg** pokud nenásleduje Pro

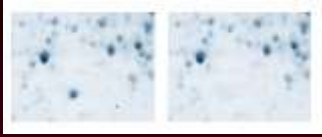

*SSQIRQNYSTDVEAAVNSLVNLYLQASYTYLSLGFYFDRDDVALEGVSHFFRELAEKREG
YERLLKMQNQRGGRALFQD IKKPAEDEWGTKTPDAMKAAMALEKKLNQALLDLHAL
GSARTDPHLCDFLETHFLDEEVKL IKKMGDHLTNLHRLGGPEAG LGEYLFERLT LKHD*

Štěpení trypsinem

PŘÍPRAVA VZORKŮ Z GELU PRO IDENTIFIKACI POMOCÍ MS

Výběr a vyříznutí spotu/PROTEINU (spotpicking)

Dehydratace gelu (redukce, alkylace)
ACN, vakuum

Rehydratace v pufru s Trypsinem

Digeste 37 °C

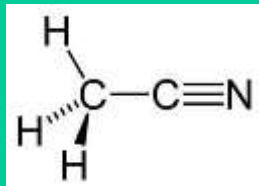
Extrakce PEPTIDŮ (ACN)

Čištění a koncentrace

MS analýza
a identifikace

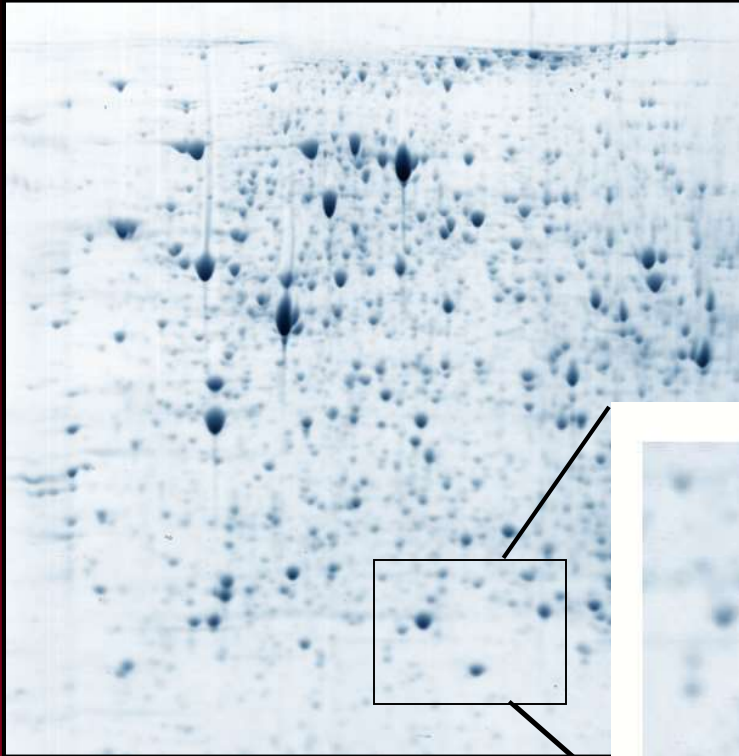
KERATIN !!!

Acetonitril
(ACN, MeCN)

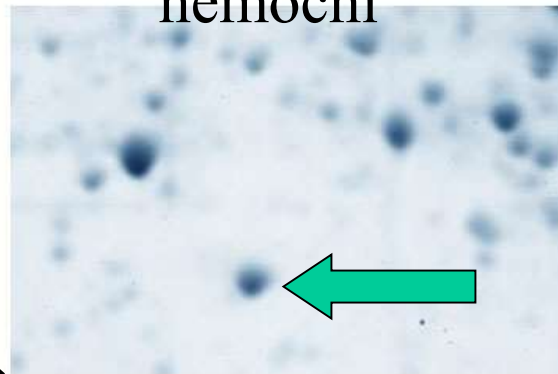

- nesráží proteiny/peptidy
- neabsorbuje v UV
- má nízkou viskozitu
- kompatibilní s RP-LC

Identifikace diferenciálně exprimovaného proteinu

nemocní

zdraví

„In gel“ **naštěpení trypsinem** (za Arg, Lys)

SSQIRQNYSTDVEAAVNSLVNLYLQASYTYLSLGFYFDRDDVALEGVSHFFRELAEKREGYERLLK
MQNQRGGRALFQD IKKPAEDEWGTKTPDAMKAAMALEKKLNQALLDLHAL
GSARTDPHLCDFLETHFLDEEVKL IKKMGDHLTNLHRLGGPEAG LGEYLFERLT LKHD

Extrakce směsi peptidů z gelu

In-gel štěpení trypsinem (za R a K)

LLK

GGR

SSQIR

L IKK

LT LK

EGYER

MQNQR

TPDAMK

ELAEKK**R**

ALFQD IK

AAMALEKK****

KPAEDEWGK****

MGDHLTNLH**R**

DDVALEGVSHFFR****

LNQALLDLHALGSA**R**

LGGPEAG LGEYLFE**R**

TDPHLCDFLETHFLDEEVK****

QNYSTDVEAAVNSLVNLYLQASYTYLSLGFYFDR****

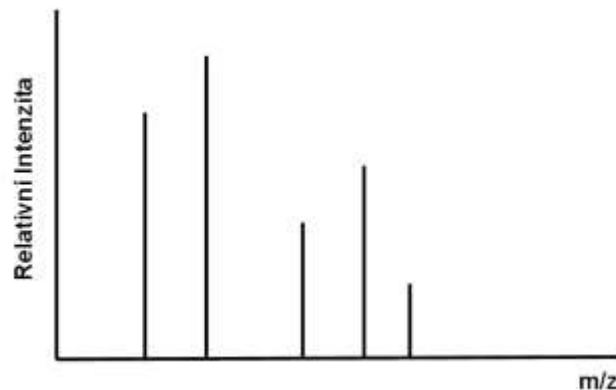

**Identifikace bílkovin
pomocí hmotnostní spektrometrie**

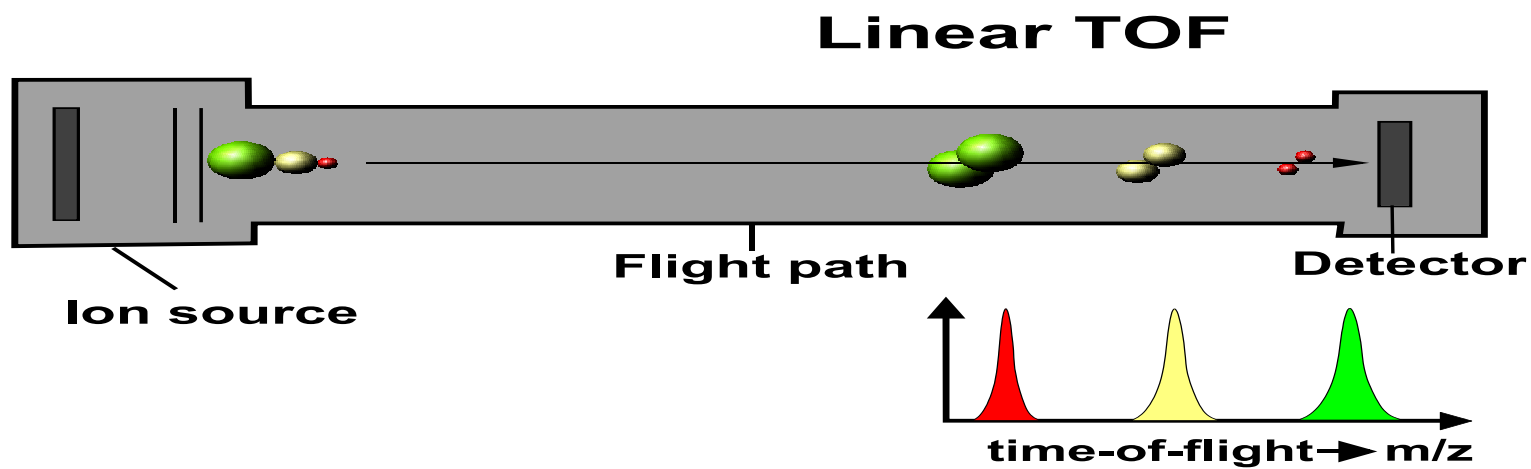
Identifikace bílkovin pomocí hmotnostní spektrometrie (MS)

- Stanovení velmi **přesné hmotnosti peptidů nebo jejich fragmentů**.
- Pohyb nabitě částice ve vakuu, elektromagnetickém poli je funkcí její hmotnosti (m) a náboje (z).
- Hmotnostní spektrometr částice ionizuje (pseudomolekulární ionty) a separuje podle jejich m/z . Hmotnostní spektrum ukazuje závislost četnosti jednotlivých iontů na m/z .

Přesné hmotnosti peptidů, nebo jejich fragmentů jsou porovnávány s vypočtenými hmotnostmi všech (teoretických) peptidů nebo fragmentů, které jsou přítomny v proteinových a genových databázích.

Hmotnostní spektrometr typu TIME OF FLIGHT (TOF)

Identifikace bílkovin pomocí hmotnostní spektrometrie (MS)

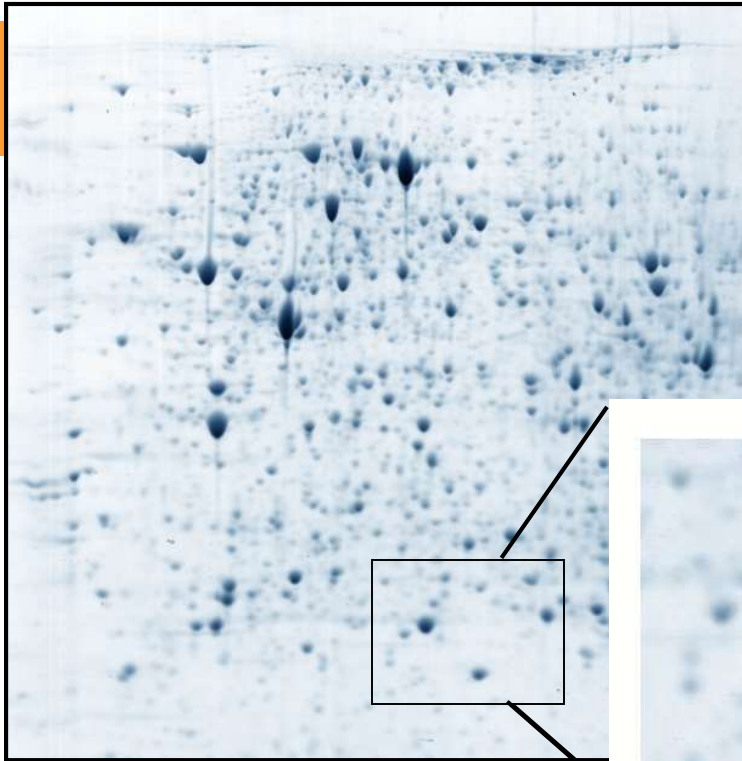
Peptidové mapování (Peptidový fingerprinting)

na základě změření přesných **hmotností peptidů** vzniklých štěpením specifickou endoproteázou

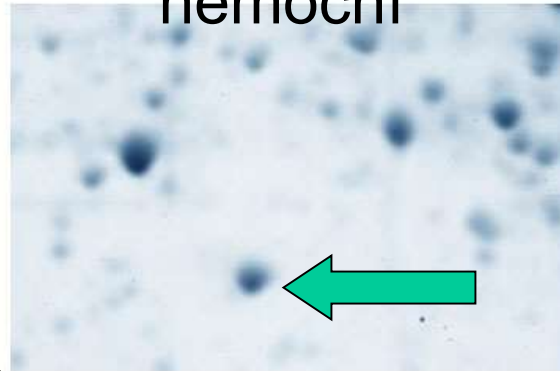
Fragmentace peptidů/sekvenování (MS/MS)

na základě změření přesných **hmotností fragmentů peptidu**. Peptid nejnáze fragmentuje v peptidické vazbě. Je tak získána (částečná) aminokyselinová sekvence v daném peptidu.

Identifikace diferenciálně exprimovaného proteinu

nemocní

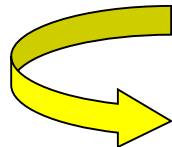

zdraví

„In gel“ **naštěpení trypsinem** (za Arg, Lys)

*SSQIRQNYSTDVEAAVNSLVNLYLQASYTYLSLGFYFDRDDVALEGVSHFFRELAEKREG
YERLLKMQNQRGGRALFQD IKKPAEDEWGTKTPDAMKAAMALEKKLNQALLDLHAL
GSARTDPHLCDFLETHFLDEEVKL IKKMGDHLTNLHRLGGPEAG LGEYLFERLT LKHD*

Extrakce směsi peptidů z gelu

Peptidové mapování (Peptidový fingerprinting)

LLK

GGR

SSQIR

L IKK

LT LK

EGYER

MQNQR

TPDAMK

ELAEER

ALFQD IK

AAMALEKK

KPAEDEWVK

MGDHLTNLHR

DDVALEGVSHFFR

LNQALLDLHALGSAR

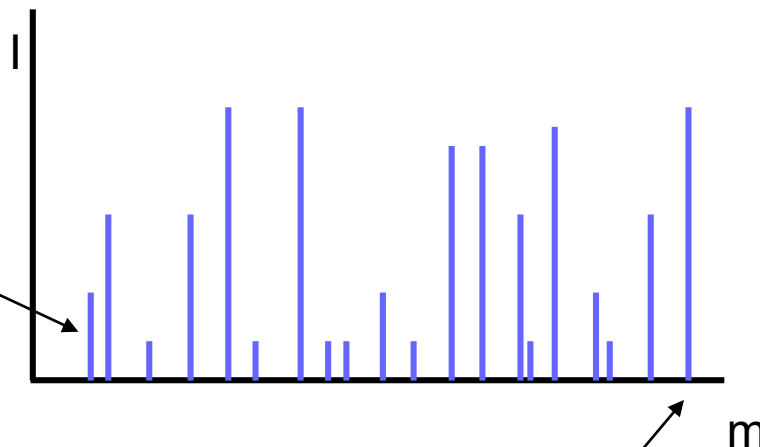
LGGPEAG LGEYLFER

TDPHLCDFLETHFLDEEVK

QNYSTDVEAAVNSLVNLYLQASYTYLSLGFYFDR

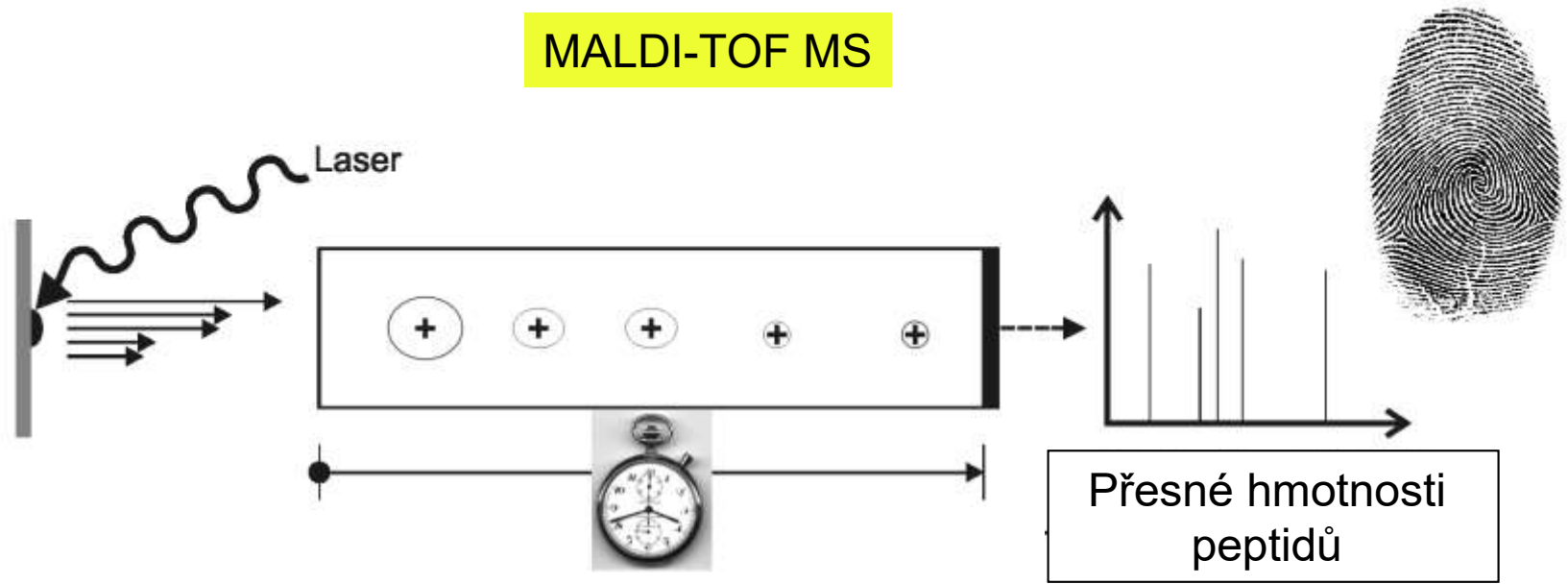
Peptidové mapování (Peptidový fingerprinting)

LLK	(373.280)
L IK	(373.280)
LT LK	(474.328)
SSQIR	(590.327)
EGYER	(653.673)
MQNQ R	(676.319)
TPDAMK	(662.317)
ELAE EK	(718.361)
AAMALEK	(733.391)
KPAEDEW GK	(1059.510)
MGDHLTNLHR	(1079.54)
DDVALEGVSHFFR	(1491.722)
LNQALLDLHALGSAR	(1591.891)
LGGPEAGLGEYLFER	(1607.806)
TDPHLCDFLETHFLDEEVK	(2288.054)
QNYSTDVEAAVNSLVNLYLQASYTYLSLGFYFDR	(3924.897)

Peptidové mapování (Peptidový fingerprinting)

MALDI-TOF MS

Identification of protein in databases from MS data

GENES, ORFs

In silico translation

PROTEINS

In silico digestion with trypsin (-R/-K)

PEPTIDES

theoretical MWs of peptides

Gene/Protein identification

MS data

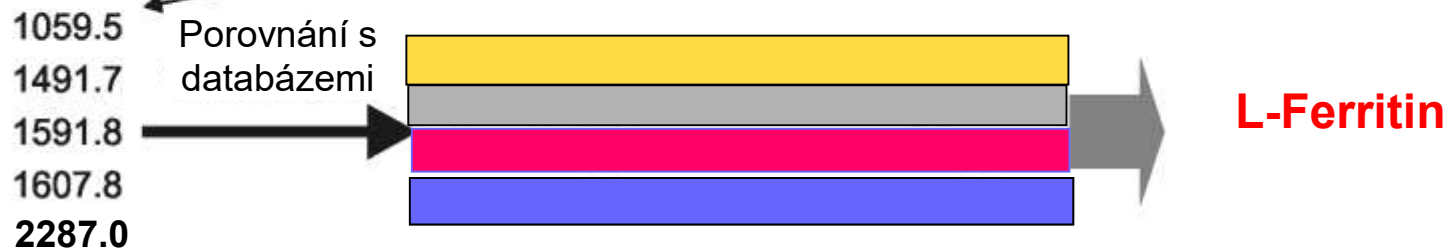
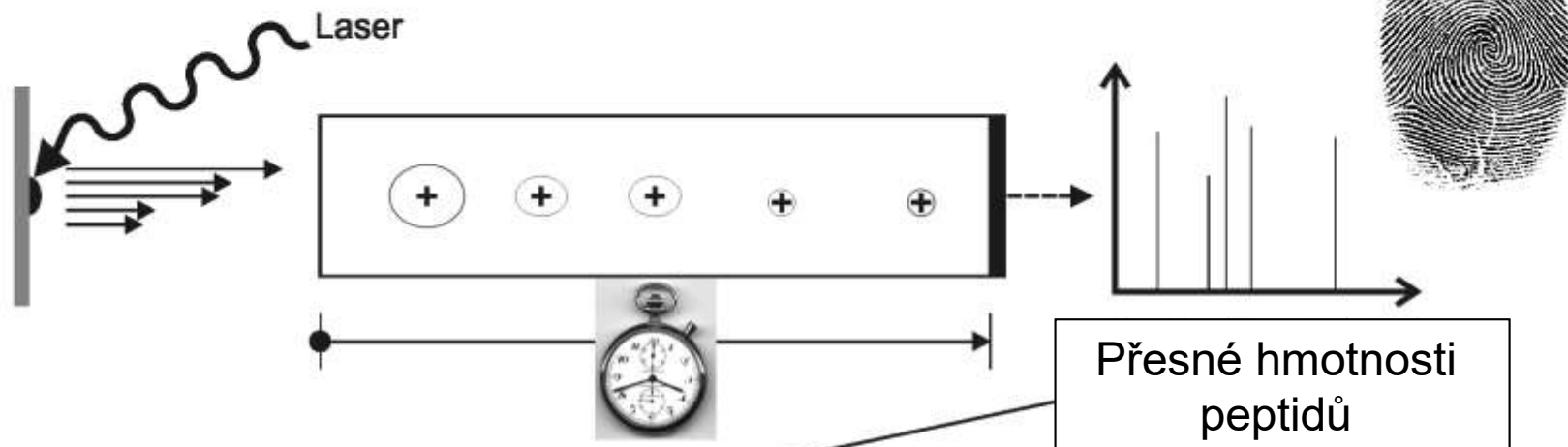
Masses/MWs of
peptides

Peptidové mapování (Peptidový fingerprinting)

MALDI-TOF MS

SSQIRQNYSTDVEAAVNSLVNLYLQASYTYLSLGFYFDR [redacted] *ELAEKREG*
YERLLKMQNQRGGRALFQD [redacted] *TPDAMKAAMALEKKLNQALLDLHAL*
GSAR [redacted] *L IKKMGDHLTNLHR* [redacted] *LTLKHD*

Co když máme ve vzorku směs proteinů?

Identifikace bílkovin pomocí hmotnostní spektrometrie

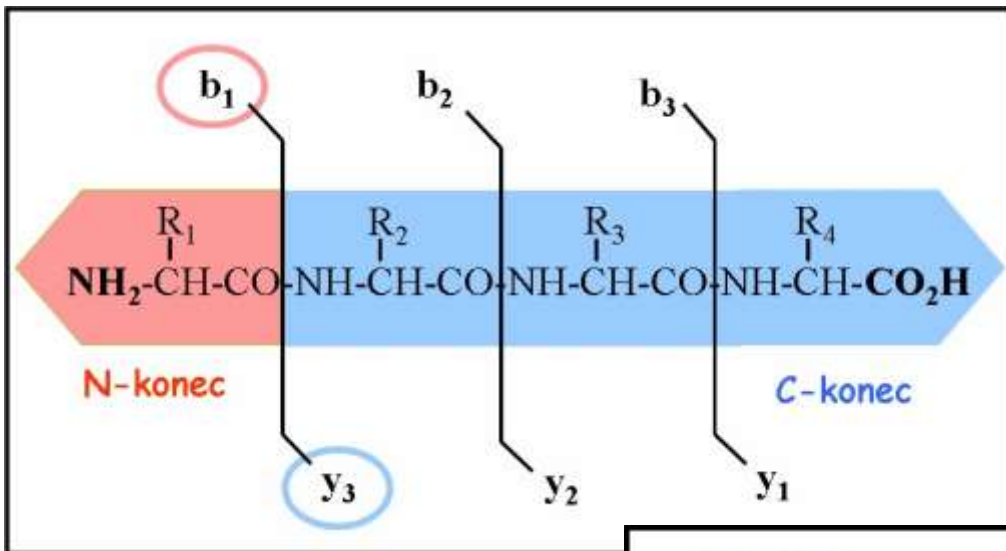
Peptidové mapování (Peptidový fingerprinting)

na základě změření přesných hmotností peptidů vzniklých štěpením specifickou endoproteázou

Fragmentace peptidů/sekvenování (MS/MS)

na základě změření přesných hmotností fragmentů peptidu. Peptid nejnáze fragmentuje v peptidické vazbě. Je tak získána (částečná) aminokyselinová sekvence v daném peptidu.

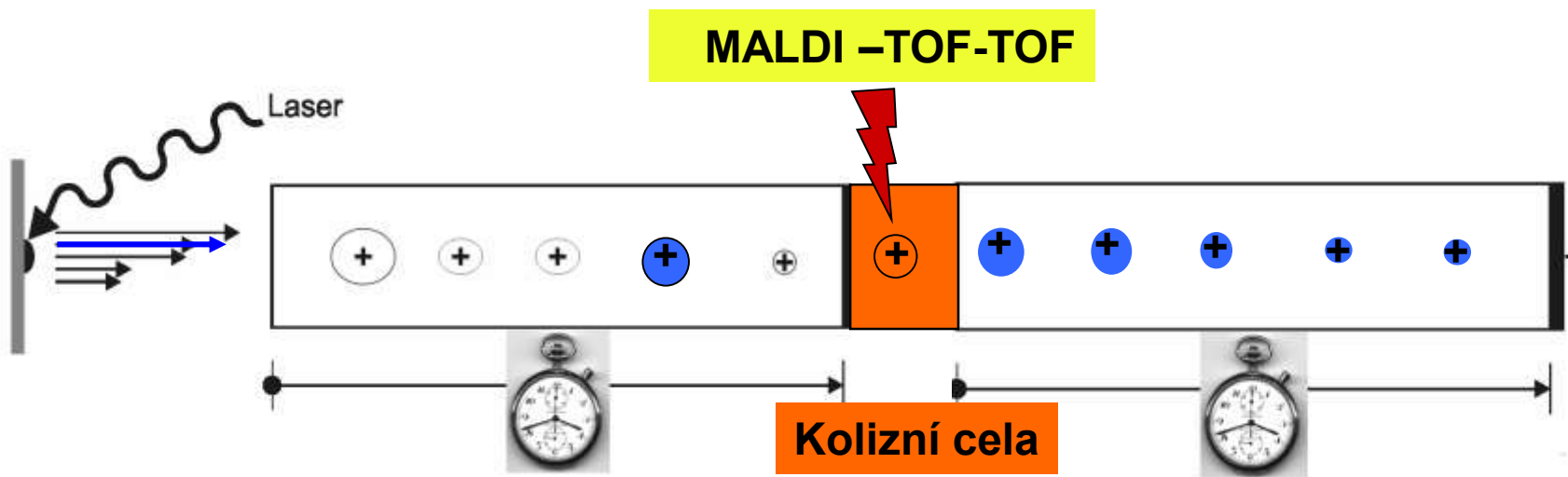
Fragmentace peptidu (mikrosekvenování, MS/MS)

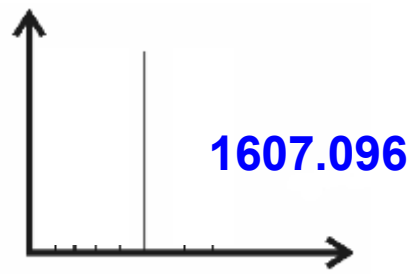
S-P-A-F-D-S-I-M-A-E-T-L-K
MH⁺ = 1410.6

<u>b-ions⁺</u>		<u>y-ions⁺</u>
88.1	S ----- PAFDSIMAETLK	1323.6
185.2	SP ----- AFDSIMAETLK	1226.4
256.3	SPA ----- FDSIMAETLK	1155.4
403.5	SPAF ----- DSIMAETLK	1008.2
518.5	SPAFD ----- SIMAETLK	893.1
605.6	SPAFDS ----- IMAETLK	806.0
718.8	SPAFDSI ----- MAETLK	692.3
850.0	SPAFDSIM ----- AETLK	561.7
921.1	SPAFDSIMA ----- ETLK	490.6
1050.2	SPAFDSIMAE ----- TLK	361.5
1151.3	SPAFDSIMAET ----- LK	260.4
1264.4	SPAFDSIMAETL ----- K	147.2

Fragmentace peptidu (mikrosekvenování, MS/MS)

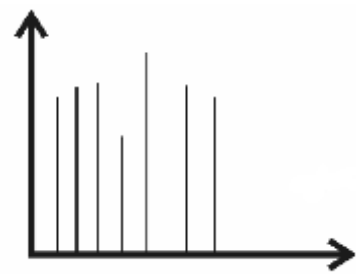

MW peptidu

m/z jeho fragmentů

- LGGPEAGLGEYLFER
- LGGPEAGLGEYLFE...R
- LGGPEAGLGEYLF...ER
- LGGPEAGLGEYL...FER
- LGGPEAGLGEY...LFER
- LGGPEAGLGE...YLFER

Identifikace peptidu **LGGPEAGLGEYLFER**
a proteinu **L-FERRITIN**

Identification of protein in databases from MS data

GENES, ORFs

In silico translation

PROTEINS

In silico digestion with trypsin (-R/-K)

PEPTIDES

theoretical MWs of peptides

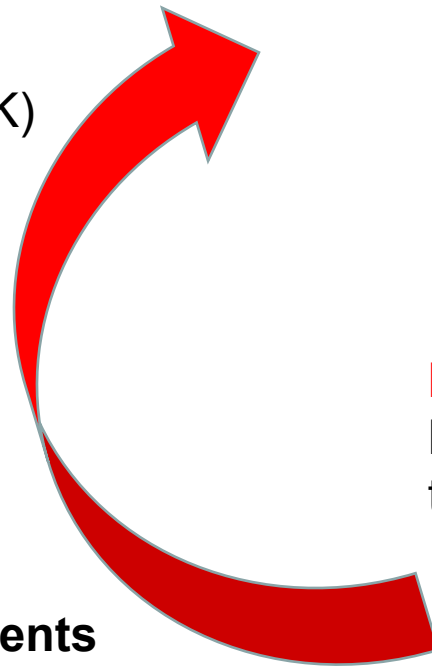
FRAGMENTS

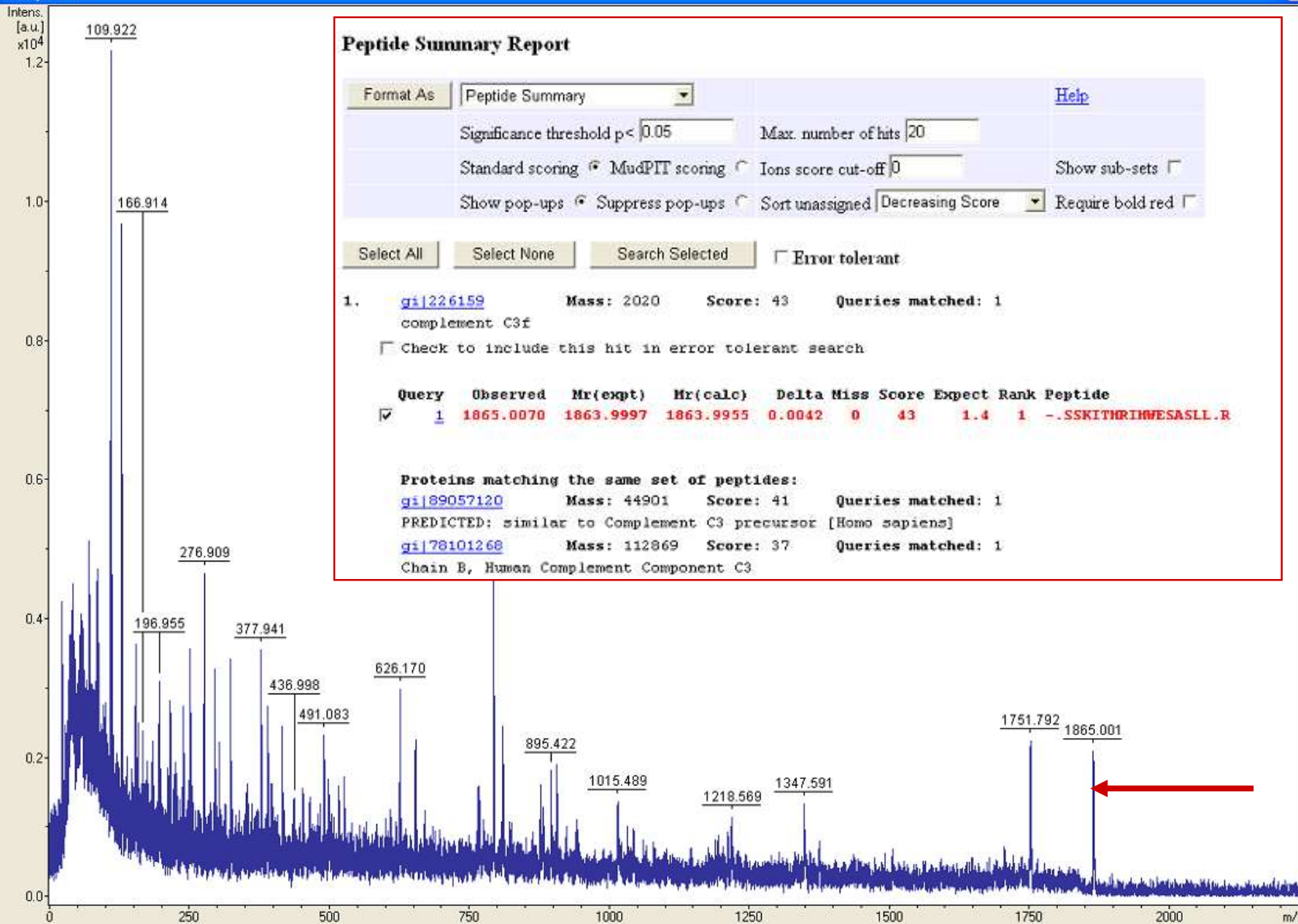
theoretical MWs of peptide fragments

Gene/Protein identification

MS data
MWs of **peptides** and
their **fragments**

Mass Spectrum

Peptide Summary Report

Format As Peptide Summary [Help](#)

Significance threshold p < Max. number of hits

Standard scoring MudPIT scoring Ions score cut-off Show sub-sets

Show pop-ups Suppress pop-ups Sort unassigned Decreasing Score Require bold red

Select All Select None Search Selected Error tolerant

- [gi|226159](#) Mass: 2020 Score: 43 Queries matched: 1
complement C3f
 Check to include this hit in error tolerant search

Query	Observed	Mr(expt)	Mr(calc)	Delta	Miss	Score	Expect	Rank	Peptide
☒ 1	1865.0070	1863.9997	1863.9955	0.0042	0	43	1.4	1	-.SSKITHRIHWESASLL.R

Proteins matching the same set of peptides:

- [gi|89057120](#) Mass: 44901 Score: 41 Queries matched: 1
PREDICTED: similar to Complement C3 precursor [Homo sapiens]
- [gi|78101268](#) Mass: 112869 Score: 37 Queries matched: 1
Chain B, Human Complement Component C3

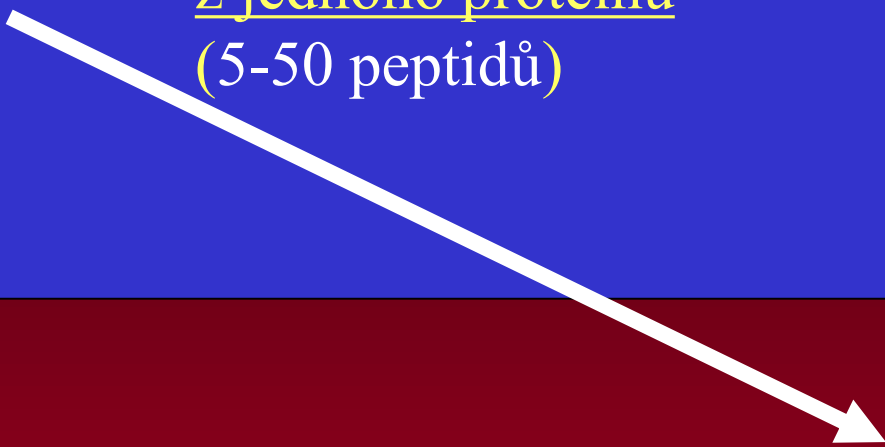
Jediný protein

Směs peptidů
z jednoho proteinu
(5-50 peptidů)

MS
(PMF)

Směs proteinů

Směs peptidů
z mnoha proteinu
(300-10⁶ peptidů)

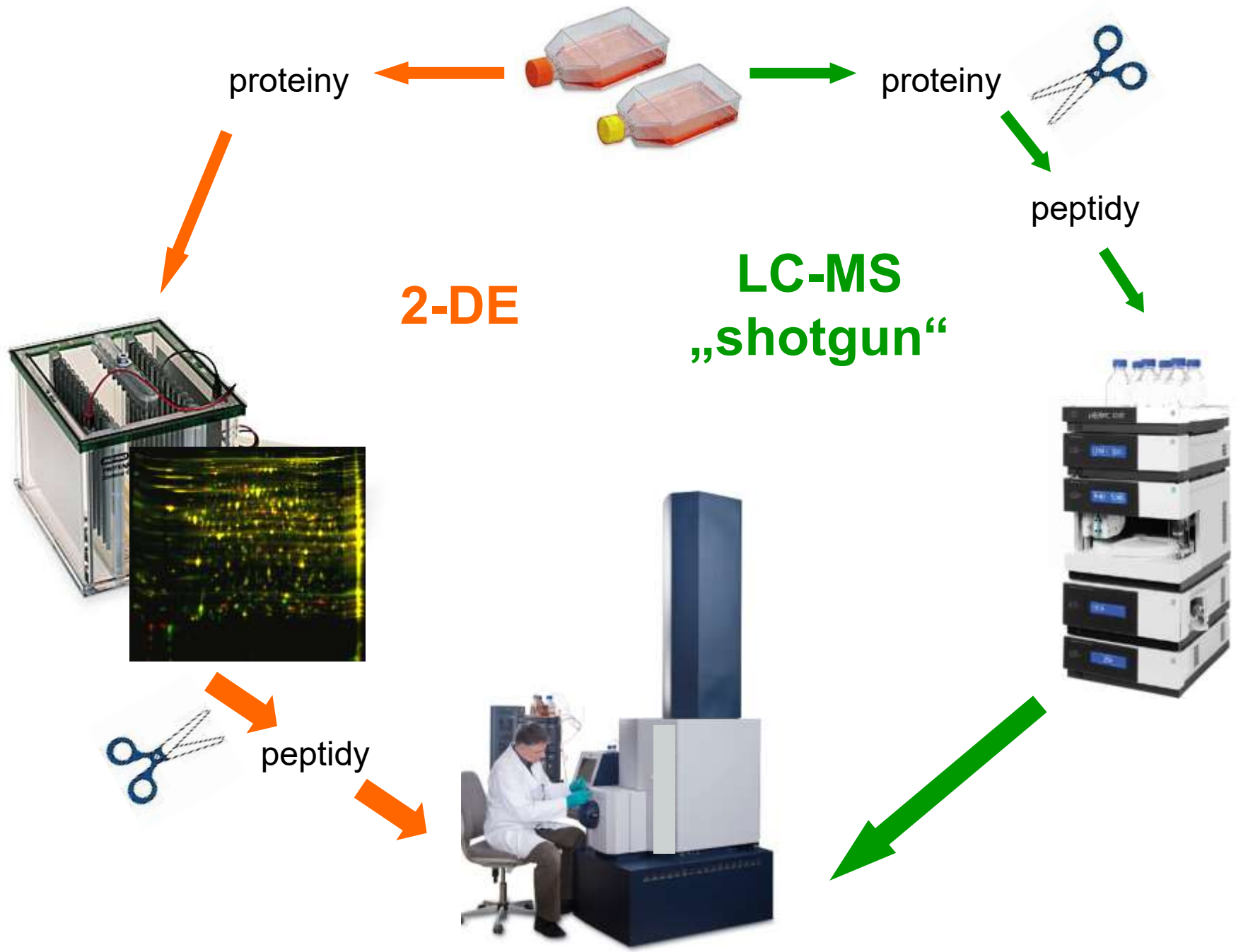

**chromatografická
separace**

MS/MS
(fragmentace)

proteiny

proteiny

2-DE

LC-MS
„shotgun“

peptidy

peptidy

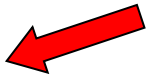
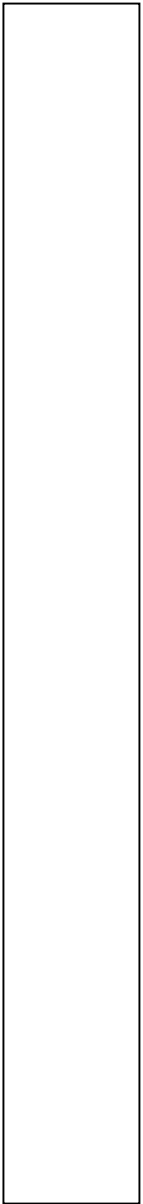

Identifikace proteinů v shot-gun experimentech

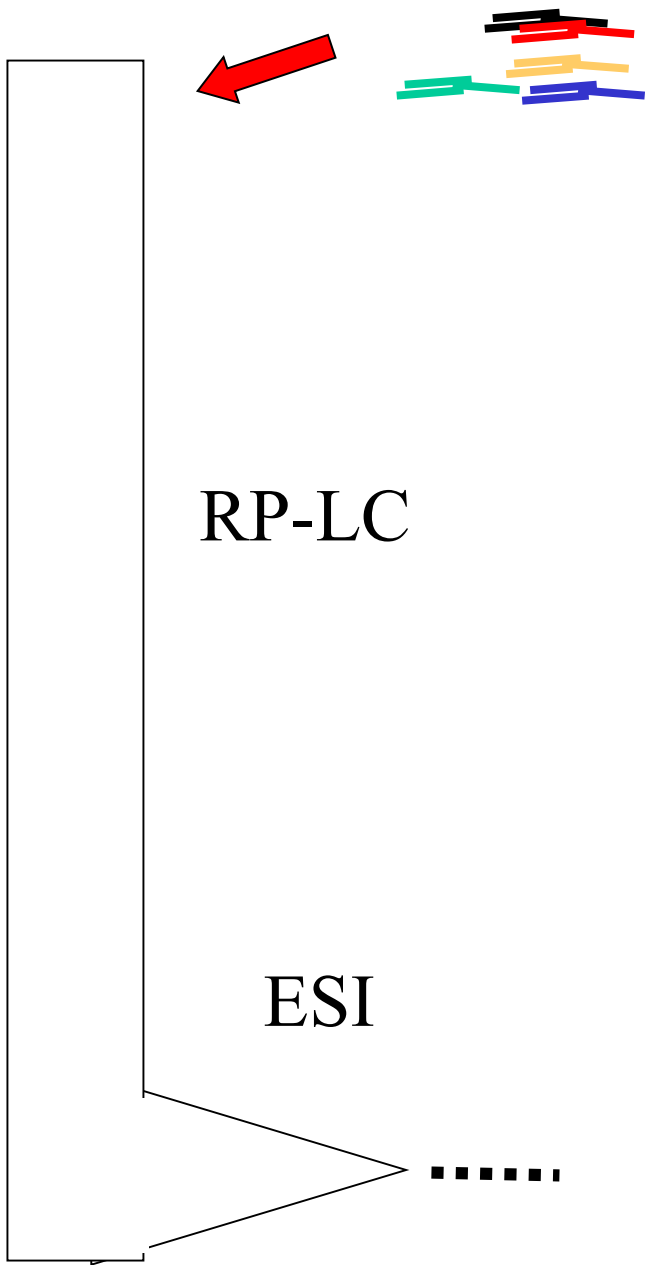
Až stovky tisíc různých peptidů
kontinuálně eluovaných z (RP) LC

On-line MS – přímé spojení LC kolony s **ESI-MS**.
V reálném čase (60-600 minut) jsou eluované peptidy
ionizovány. Změřeno MS, izolován prekurzor a
provedena fragmentace. Cyklus přepnutí MS-MS/MS
až několikrát za sekundu.

Off-line MS – např. **LC-MALDI**. Frakce eluujících peptidů jsou sbírány a MS probíhá
až po sběru. Typicky sběr mikrofrakcí (nL) na MALDI destičku s následným měřením
MS a MS/MS.

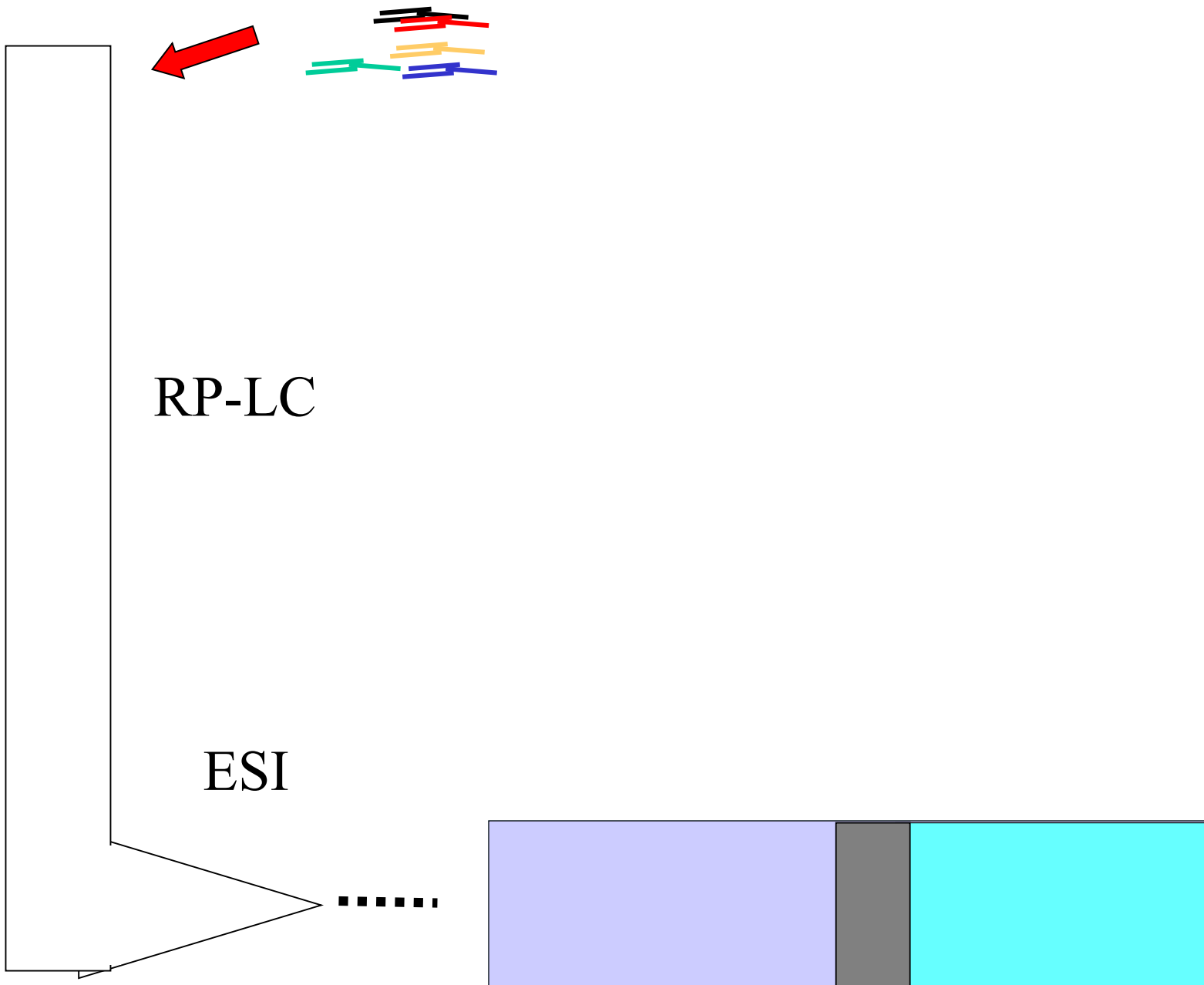

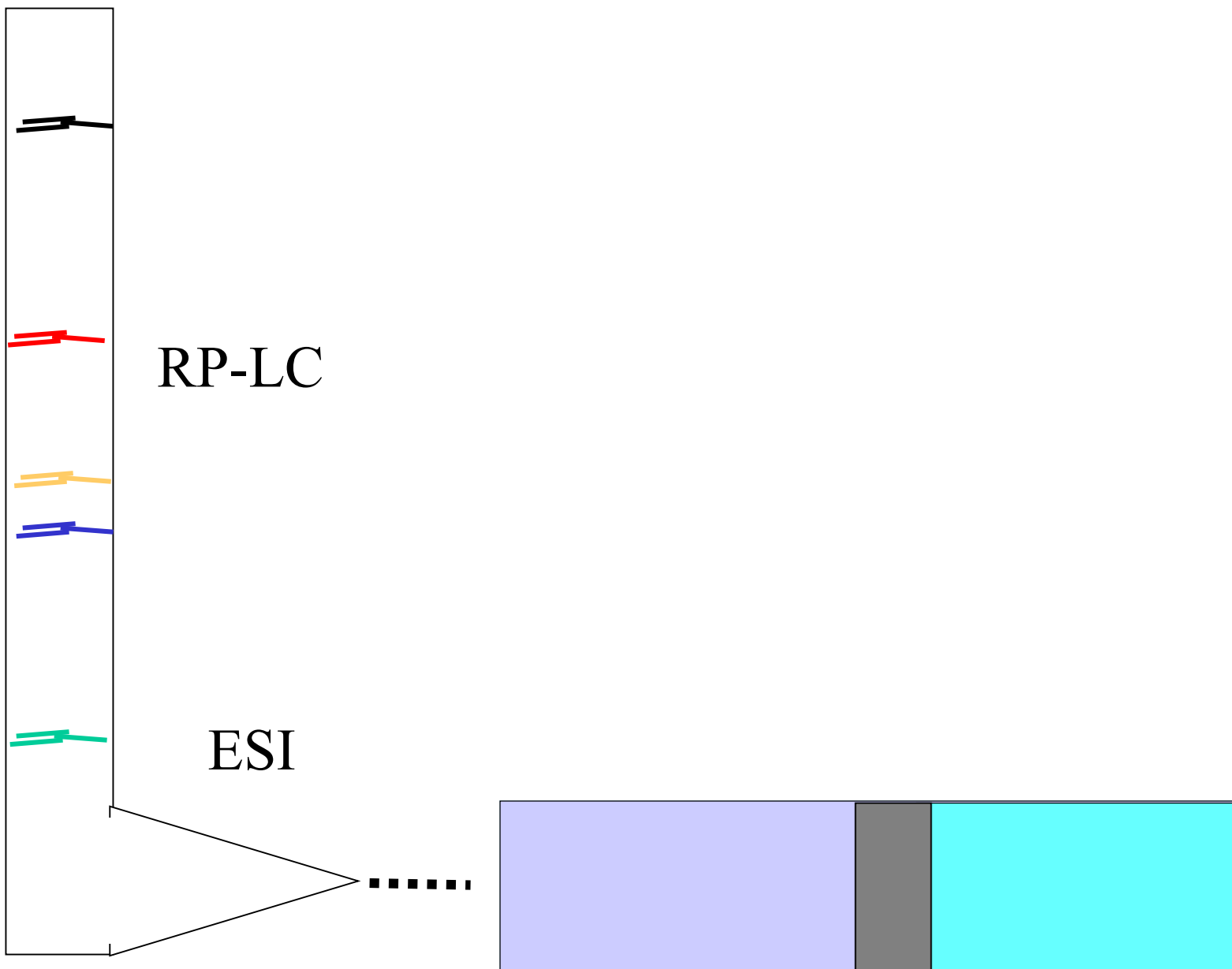
RP-LC

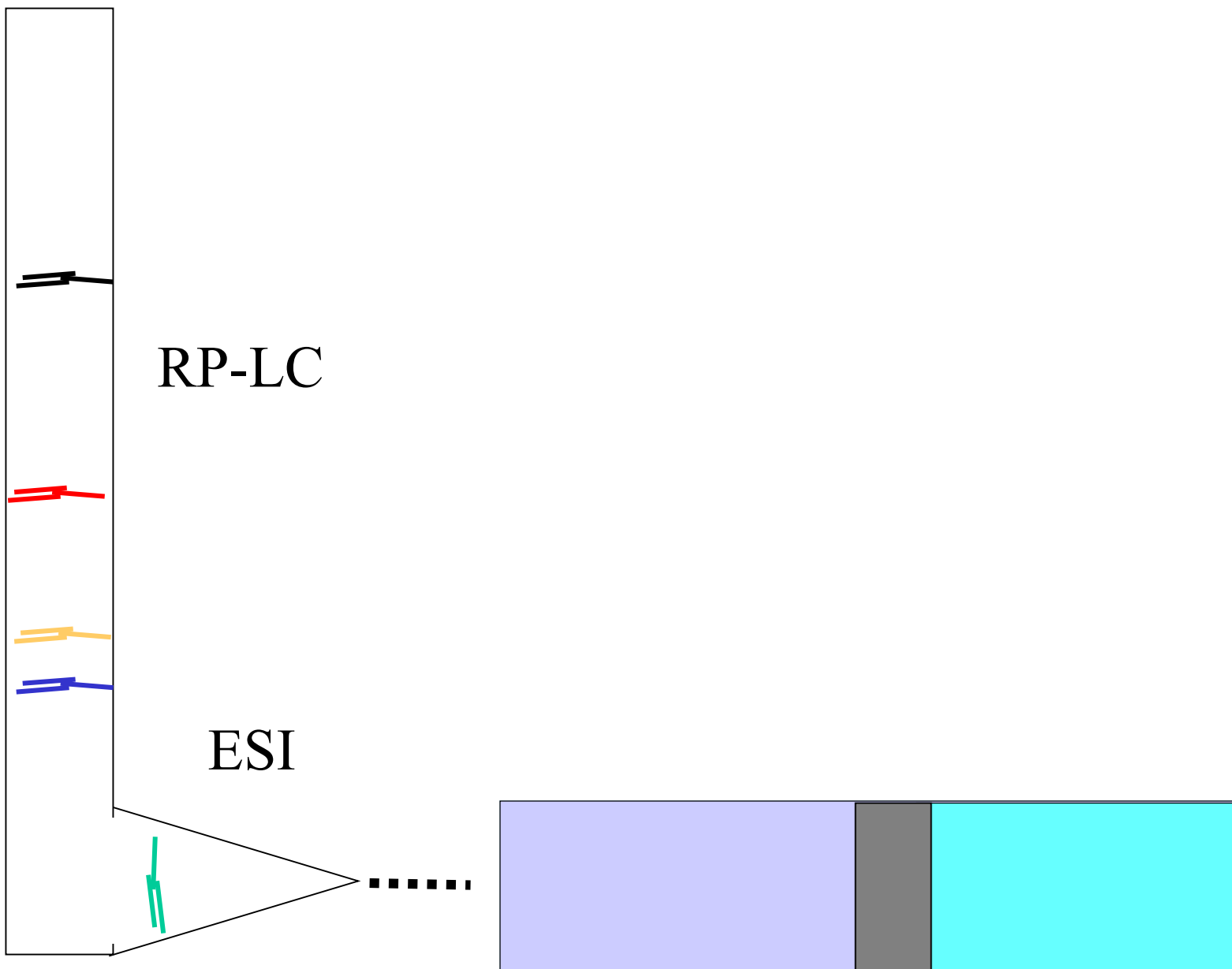

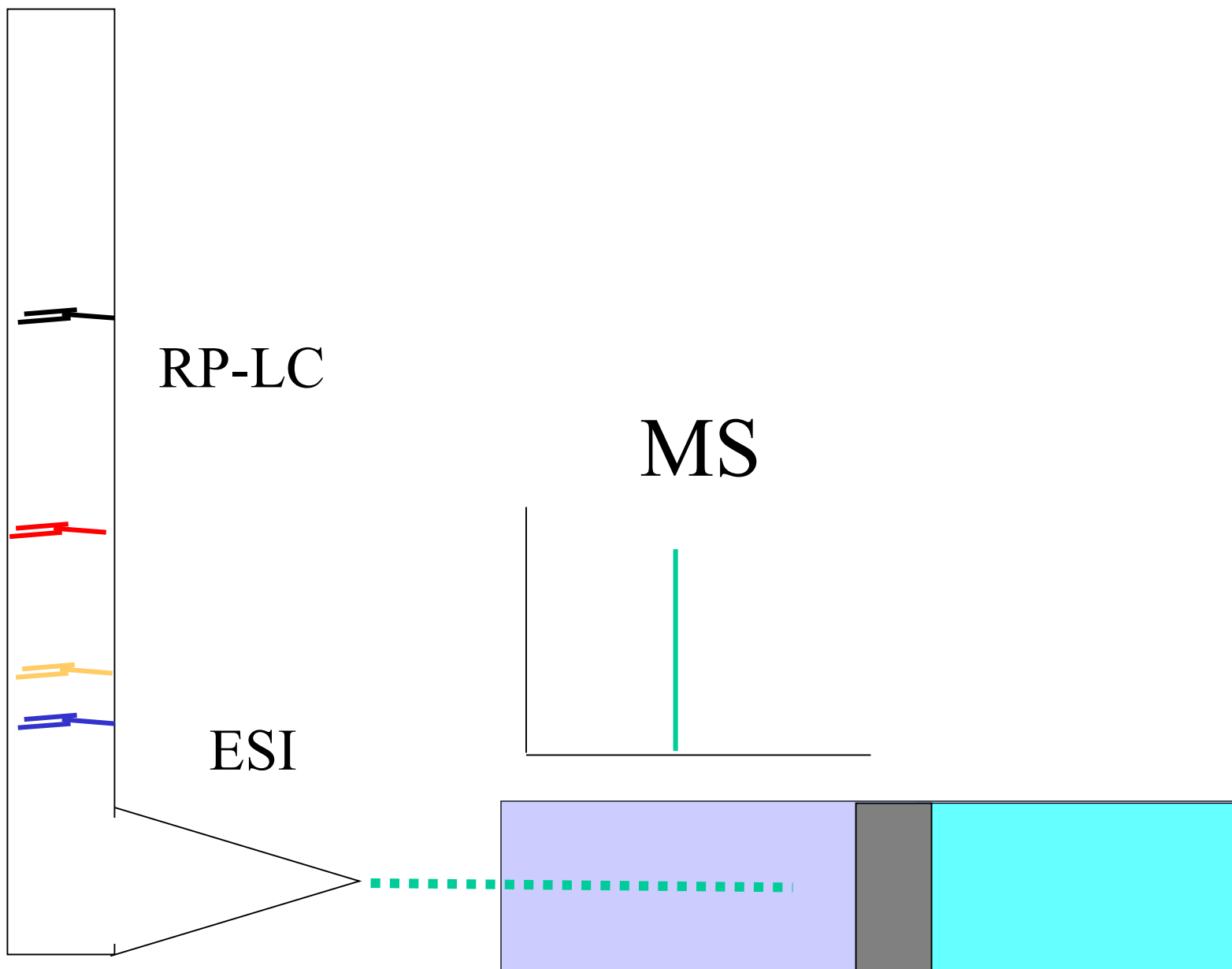
RP-LC

ESI

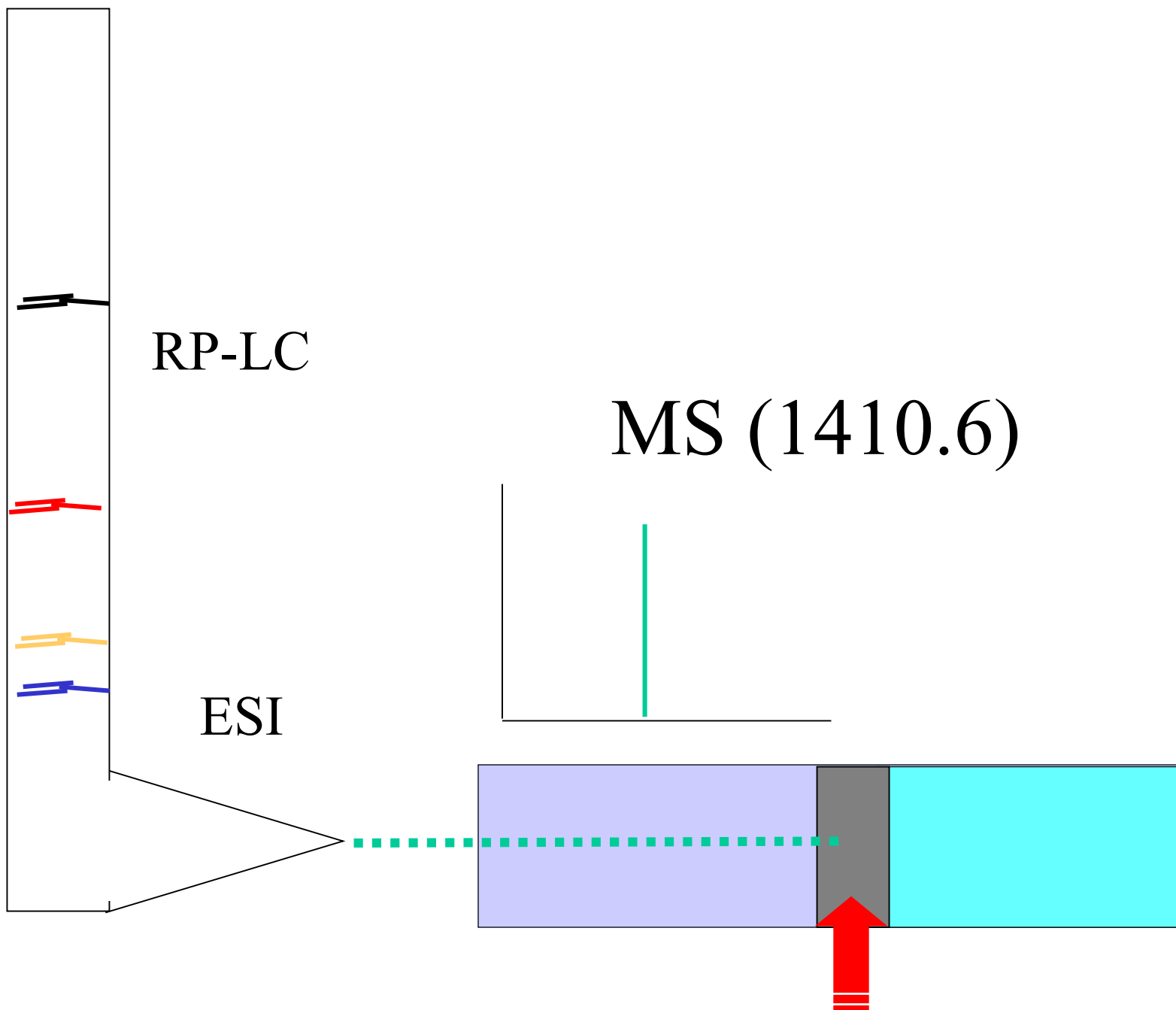

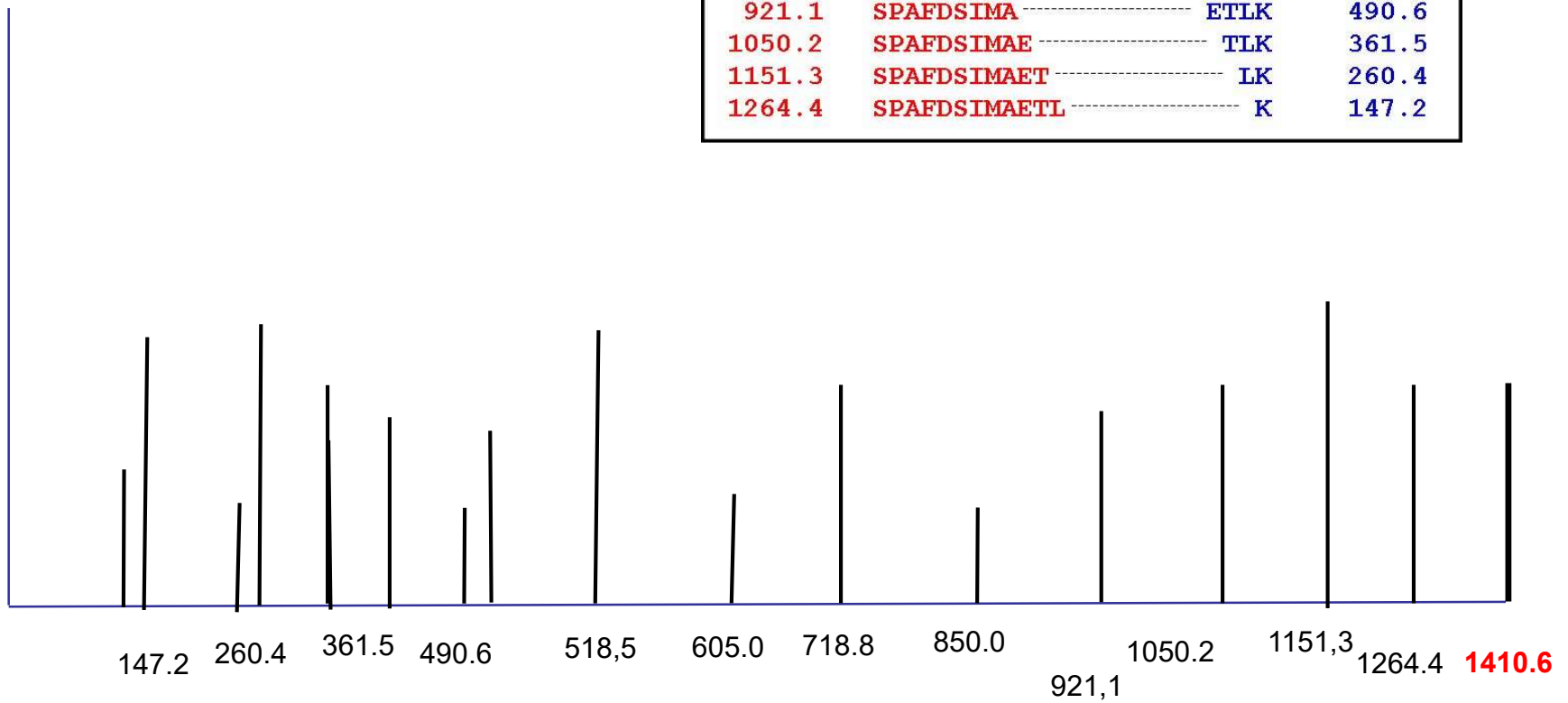

S-P-A-F-D-S-I-M-A-E-T-L-K

MH⁺ = 1410.6

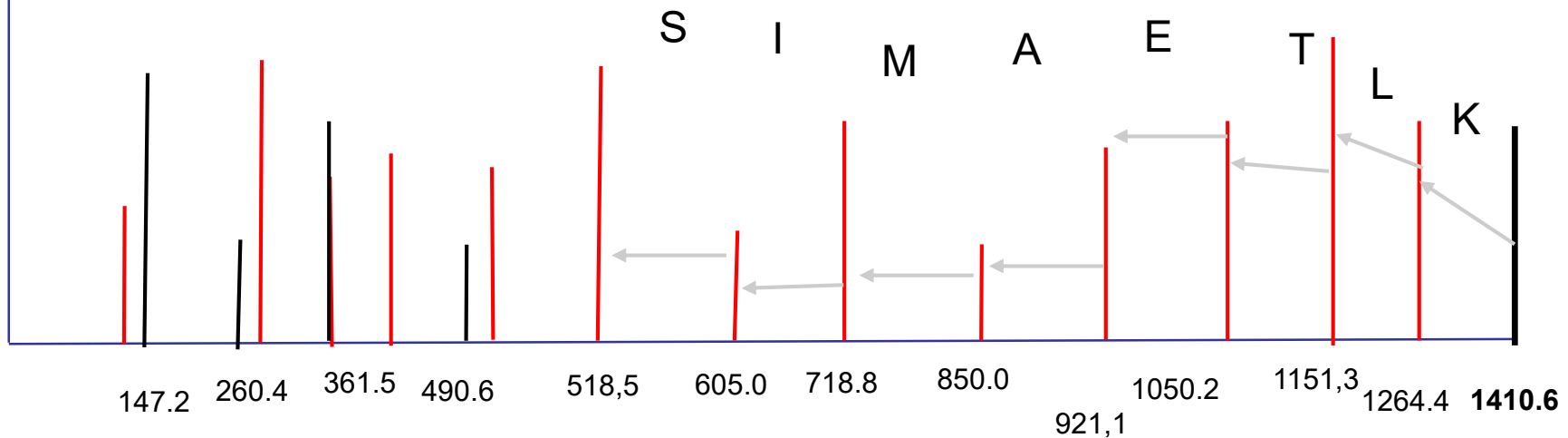
<u>b-ions⁺</u>		<u>y-ions⁺</u>	
88.1	S	PAFDSIMAETLK	1323.6
185.2	SP	AFDSIMAETLK	1226.4
256.3	SPA	FDSIMAETLK	1155.4
403.5	SPAF	DSIMAETLK	1008.2
518.5	SPAFD	SIMAETLK	893.1
605.6	SPAFDS	IMAETLK	806.0
718.8	SPAFDSI	MAETLK	692.3
850.0	SPAFDSIM	AETLK	561.7
921.1	SPAFDSIMA	ETLK	490.6
1050.2	SPAFDSIMAE	TLK	361.5
1151.3	SPAFDSIMAET	LK	260.4
1264.4	SPAFDSIMAETL	K	147.2

S-P-A-F-D-S-I-M-A-E-T-L-K

MH⁺ = 1410.6

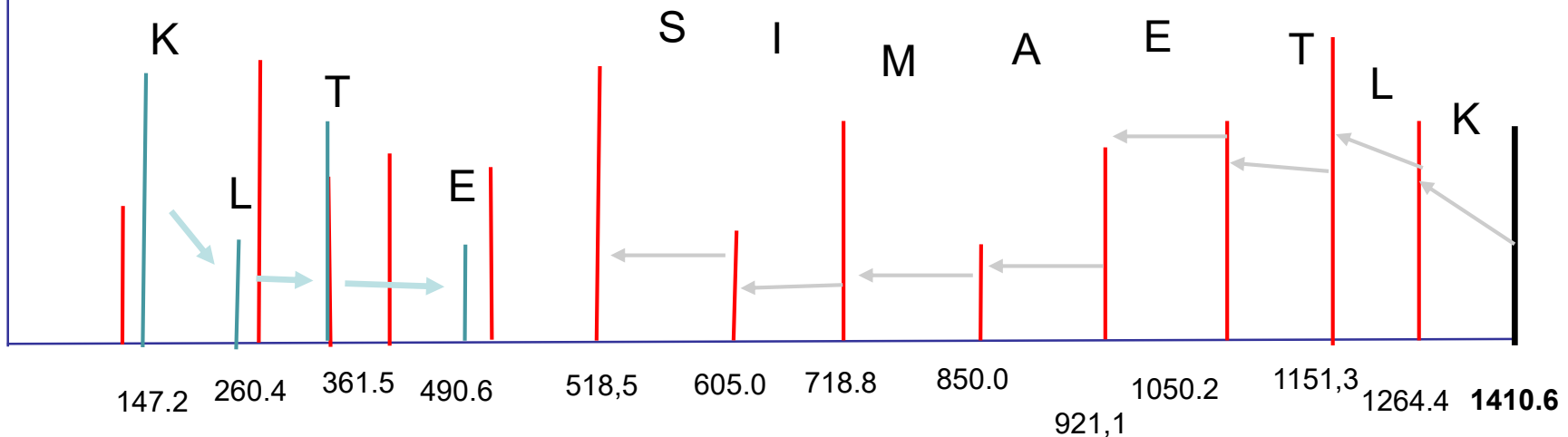
<u>b-ions⁺</u>		<u>y-ions⁺</u>
88.1	S	PAFDSIMAETLK
185.2	SP	AFDSIMAETLK
256.3	SPA	FDSIMAETLK
403.5	SPAF	DSIMAETLK
518.5	SPAFD	SIMAETLK
605.6	SPAFDS	IMAETLK
718.8	SPAFDSI	MAETLK
850.0	SPAFDSIM	AETLK
921.1	SPAFDSIMA	ETLK
1050.2	SPAFDSIMAE	TLK
1151.3	SPAFDSIMAET	LK
1264.4	SPAFDSIMAETL	K

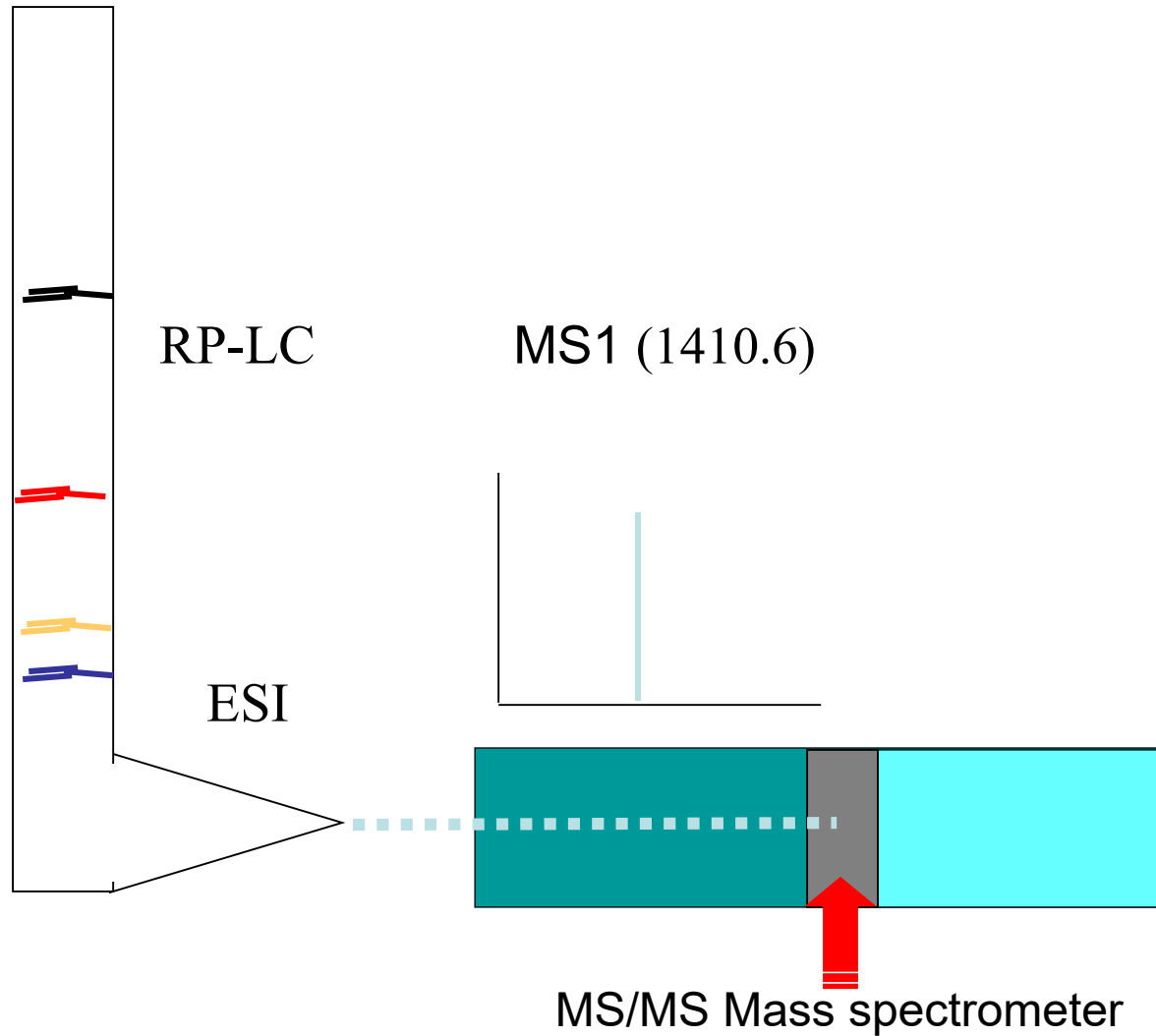
S-P-A-F-D-S-I-M-A-E-T-L-K

MH⁺ = 1410.6

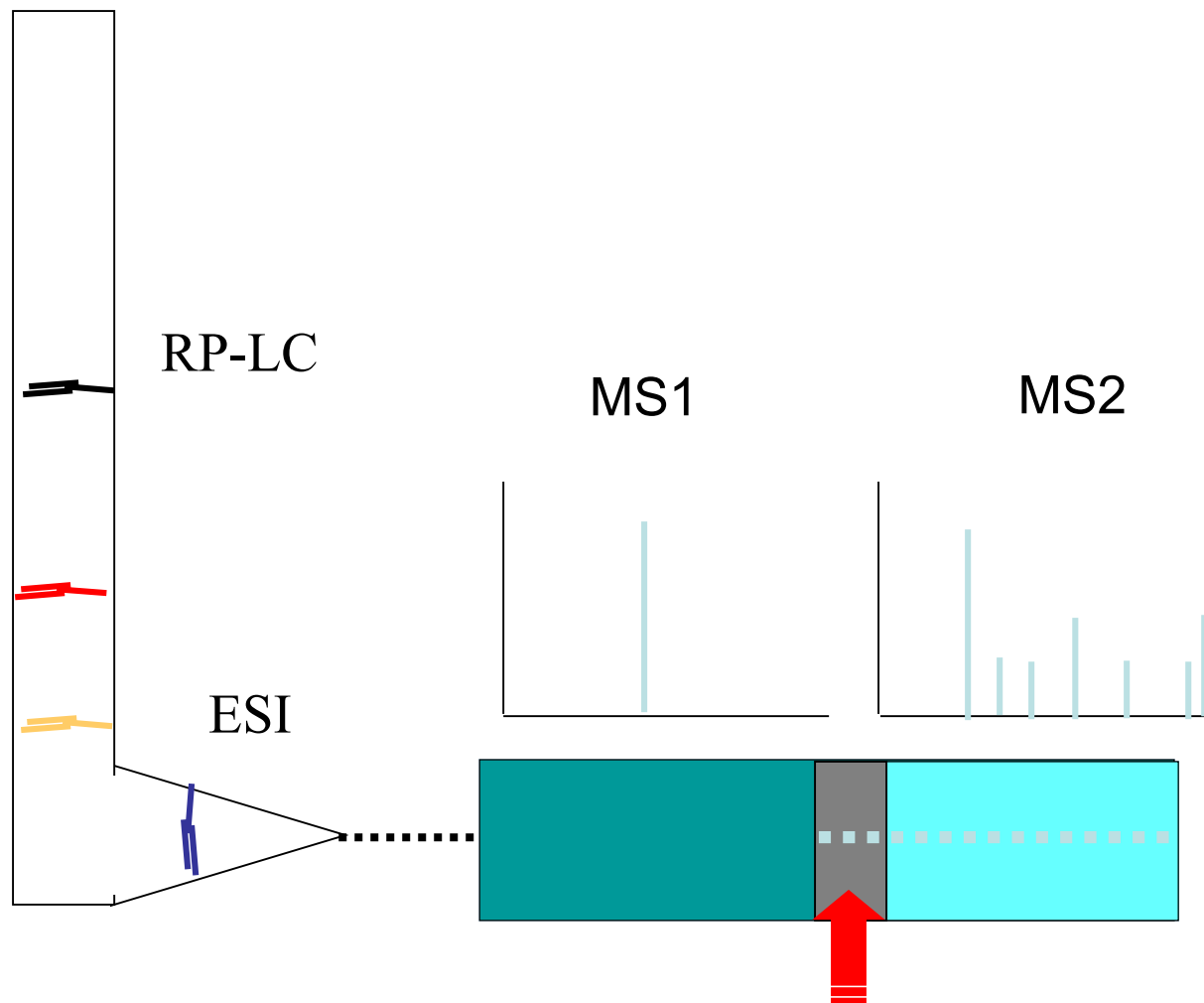
<u>b-ions⁺</u>		<u>y-ions⁺</u>
88.1	S-----	PAFDSIMAETLK
185.2	SP-----	AFDSIMAETLK
256.3	SPA-----	FDSIMAETLK
403.5	SPAF-----	DSIMAETLK
518.5	SPAFD-----	SIMAETLK
605.6	SPAFDS-----	IMAETLK
718.8	SPAFDSI-----	MAETLK
850.0	SPAFDSIM-----	AETLK
921.1	SPAFDSIMA-----	ETLK
1050.2	SPAFDSIMAE-----	TLK
1151.3	SPAFDSIMAET-----	LK
1264.4	SPAFDSIMAETL-----	K

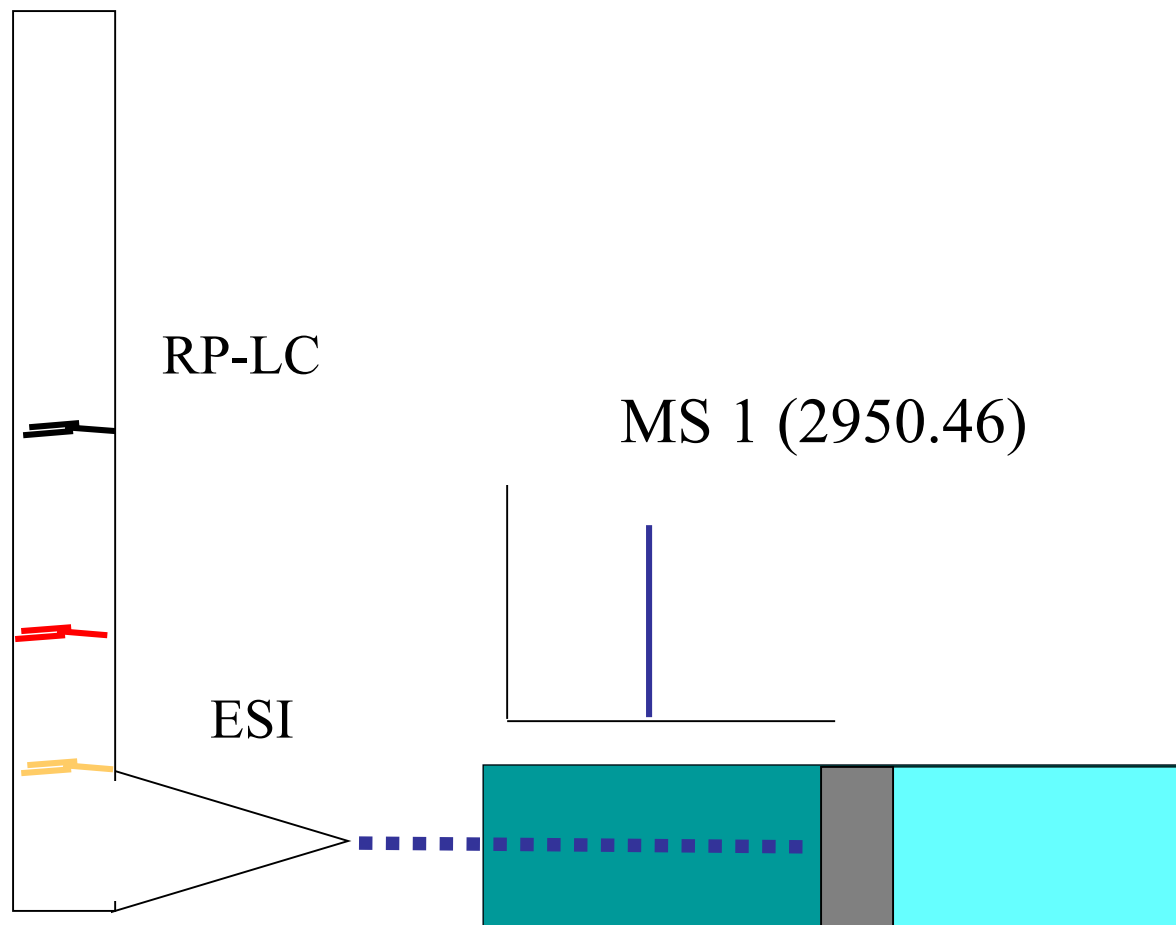
LC-MS/MS

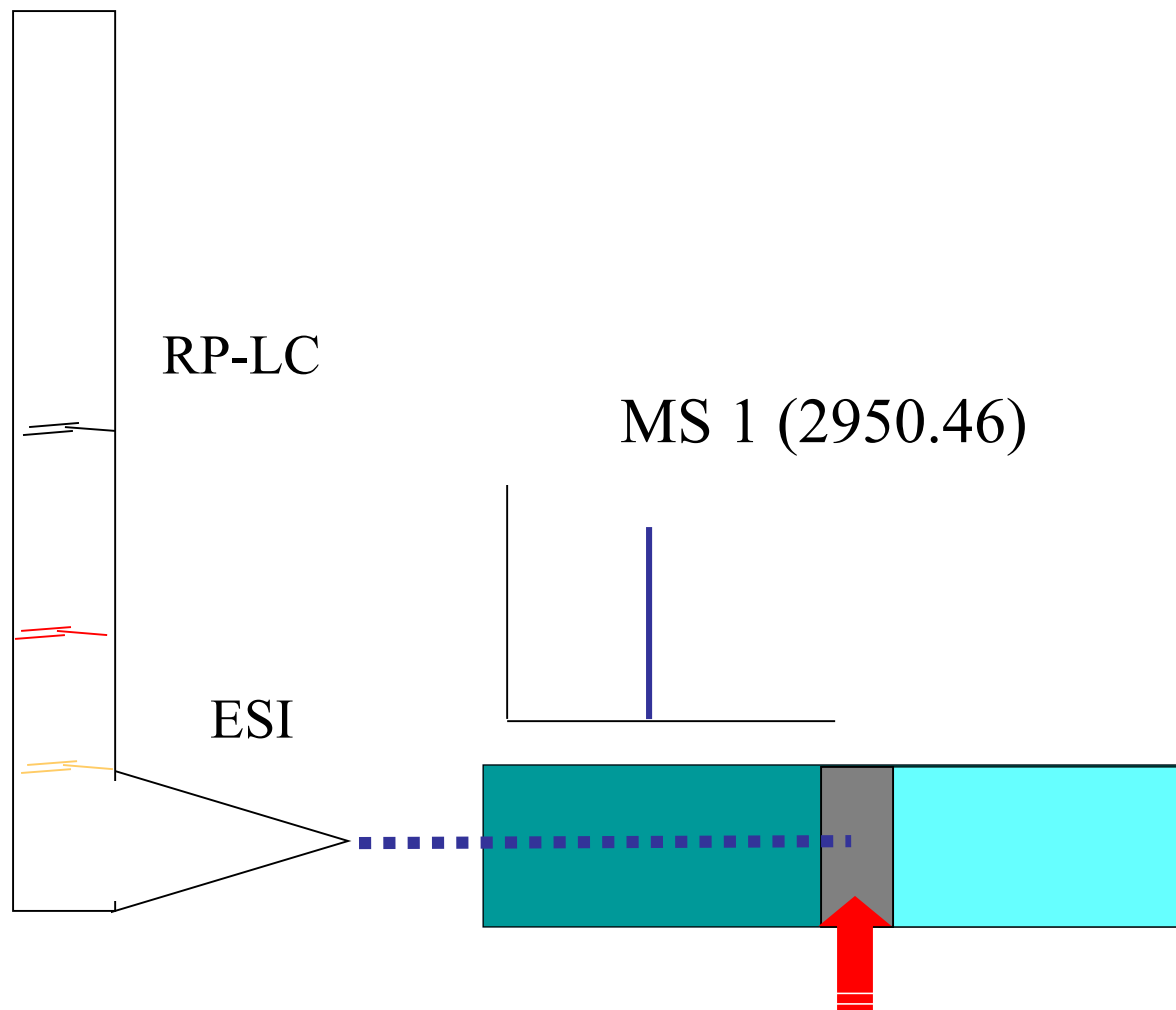
LC-MS/MS

LC-MS/MS

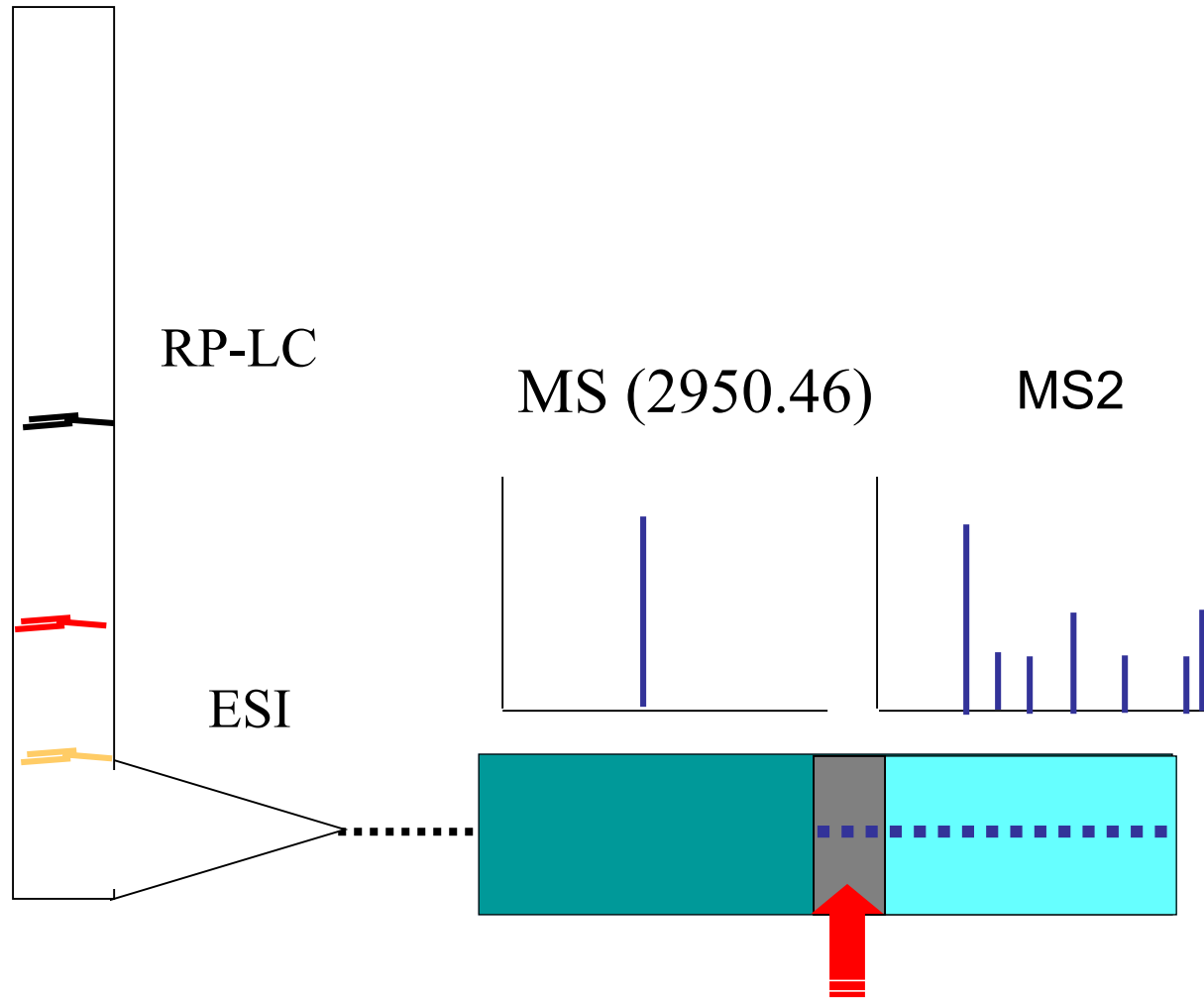

LC-MS/MS

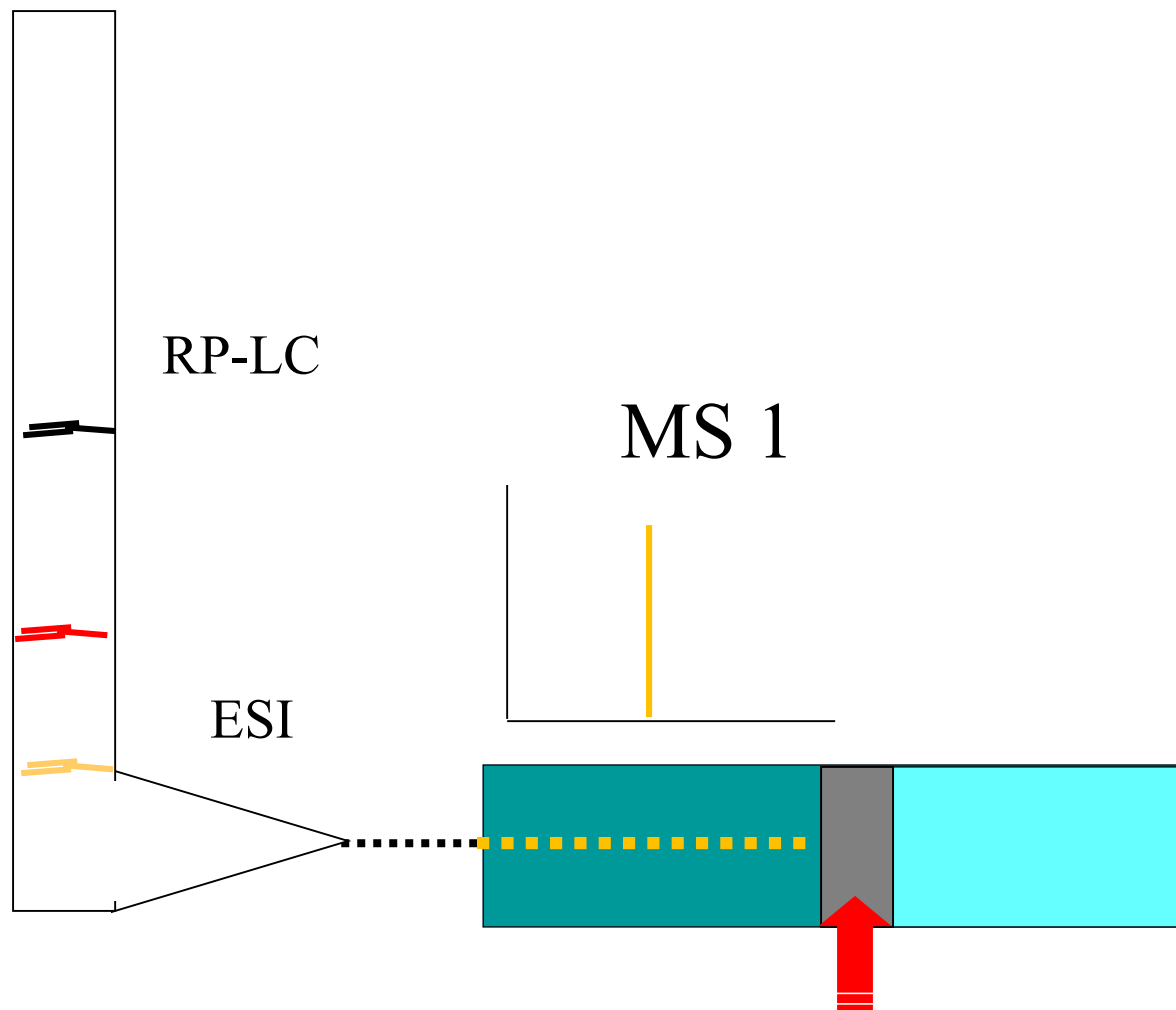

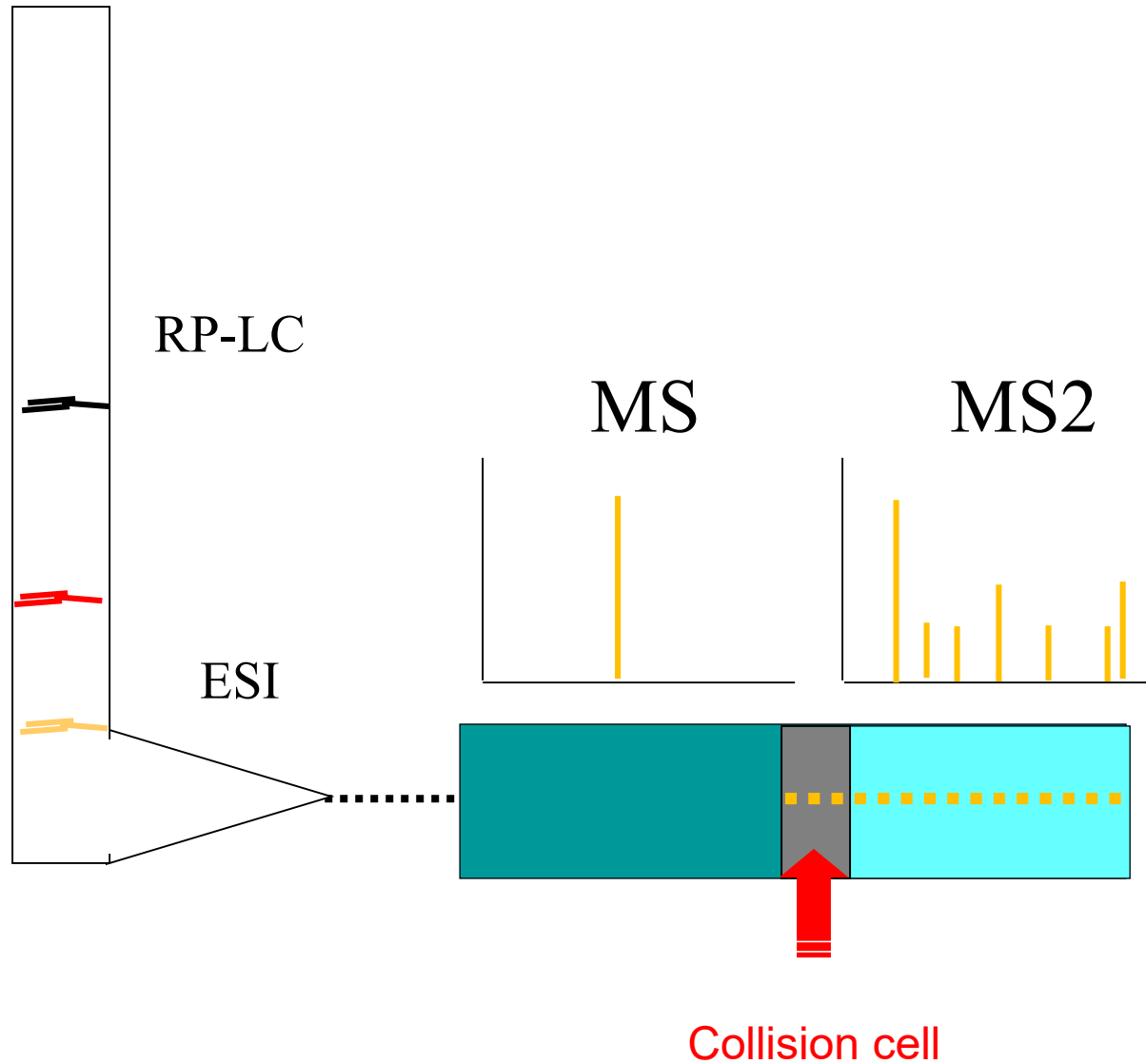
LC-MS/MS

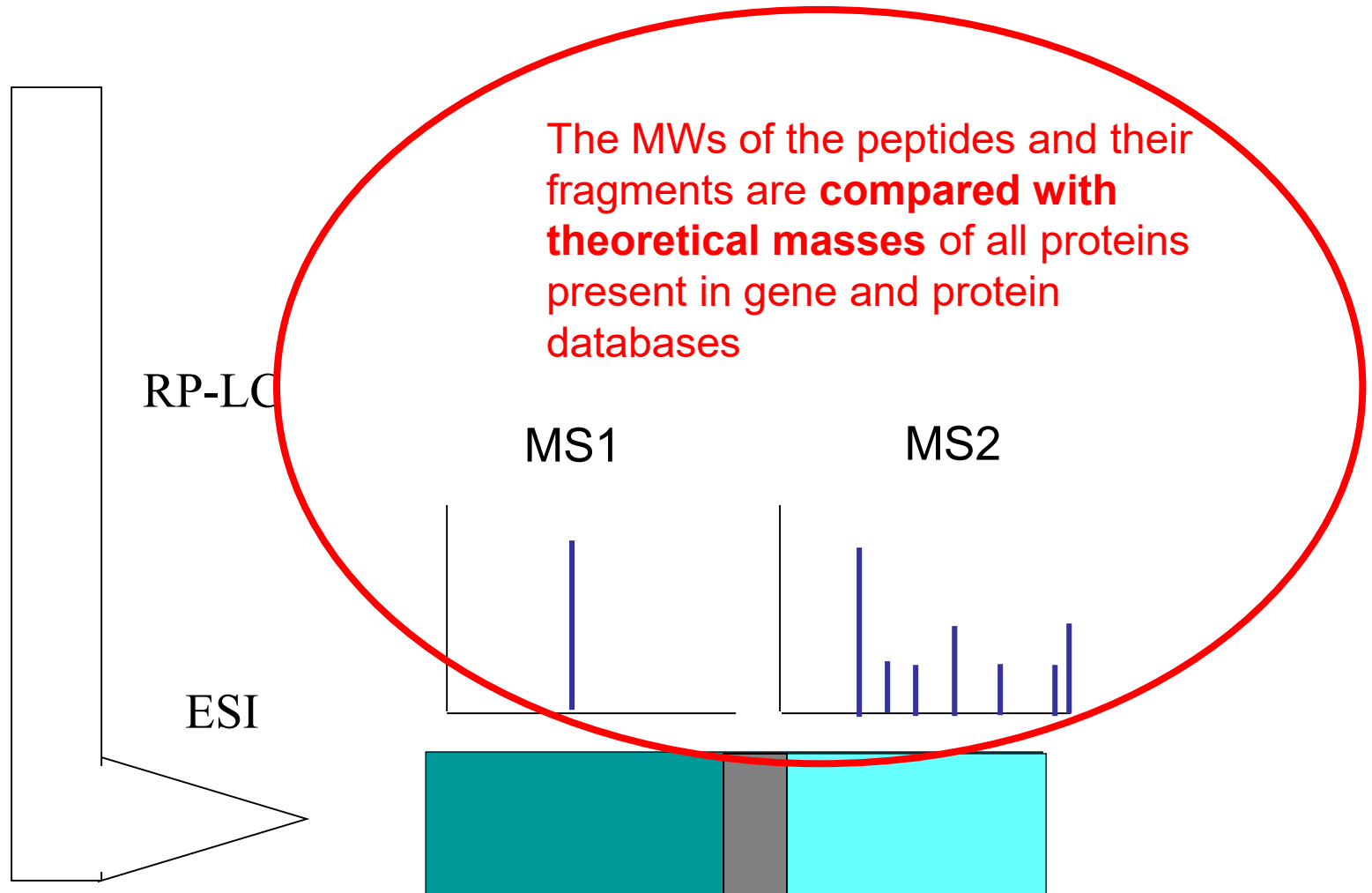
LC-MS/MS

LC-MS/MS

LC-MS/MS

Identification of protein in databases from MS data

GENES, ORFs

In silico translation

PROTEINS

In silico digestion with trypsin (-R/-K)

PEPTIDES

theoretical MWs of peptides

FRAGMENTS

theoretical MWs of peptide fragments

Gene/Protein identification

MS data
MWs of **peptides** and
their **fragments**

